

ДР **ВАСИЛИЈЕ АНТИЋ** РУКОВОДИЛАЦ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ КЛИНИЧКИХ ЦЕНТРА

Крагујевац *креће* крајем ове године

ПОСЛЕДИЦЕ ПОЛИТИЧКИХ ПРЕВИРАЊА У СРБИЈИ

Има ли *рампе* на путу безнађа

СТРАНА 4

НЕПРИЈАТНОСТИ ПОРОДИЉЕ БЕЗ ОВЕРЕНЕ КЊИЖИЦЕ

Беба са рачуном за порођај

СТРАНА 8

ФАТИМА ЖИВИЋ, ДОКТОР ТЕХНИЧКИХ НАУКА

Открића за допринос медицине

СТРАНА 12

САЊА ПЕТРОВИЋ, СОЛО ПЕВАЧ И ПИЈАНИСТА

Тријумф у Москви

СТРАНА 22

PROLEĆNA PUTOVANJA
od 145€
TRAVEL & WORLD
HOLIDAY
www.holiday.rs
034/335 220, 034/335 344

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО
ИМАТОКО ДВОРУШТЕ - ПЕШАЧКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

ВОДА ЈЕ ДРАГОЦЕНА
ВК
КРАГУЈЕВАЦ
ТРОШИТЕ ЈЕ РАЦИОНАЛНО

Reciklaža kertridža i tonera
dobar kertridž mir u kući
Refilm
Karađorđeva 51, www.refilm.com
Tel: (034) 33 77 98, (034) 34 01 03, (064) 287 64 8

WH
WOBY HAUS
Dobrodošli majstori!
Kopaonička 1, Krugujevac
034/356-722

Карикатура: Горан Миленковић

ДРУГА СТРАНА

Кастинг

Пише Драган Рајичић

На кастингу за састав нове владе појавио се велики број заинтересованих. Практично, сви који су на изборима добили бар један глас имали су надљудску потребу да се угурају у нову владу у којој би порадили још нешто за наше добро. Кастингом је суштински управљао Борис Т. који је на изборима такође добио нешто гласова и који је уједно служио као главни фаворит за будућег премијера.

- Шта ти умеш? - питао је Ивицу Д. који је, пак, виђен и у будућој влади. (Како овим текстом не бисмо омели изузетне домете преговарачких процеса око састава нове владе који су у току, напомињемо да ћемо све учеснике кастинга апострофирати само именом, док ћемо њихова часна презимена заштити иницијалима).

- Знам да певам! - одговорио је Ивица Д. на почетку свог кастинга. - Оћеш неку нашу? Можда ону, „Погледај дом свој, ђаволе” Пардон, анђеле!

- Како играш? - интересовао се даље Борис Т. кандидат за премијера.

- Разбијам, мајке ми! - Ни сам не знам да ли сам боље играо под Слобом М. ономад или под тобом јуче. А како сам тек прошли пут преиграо Војислава К. и Томислава Н., то је већ ушлу у нашу нову народну поезију.

- Овај је стварно гадан играч - размишљао је у себи Борис Т.

- Са ким ти можеш, а са ким не можеш? - питао га је још.

- Ја могу са сваким! Мени свака поза одговара ако ми се то лепо тугне - похвалио се Ивица на крају кастинга и овом својом врлином.

- Овај је за наш европски пут душу дао - размишљао је у себи Борис Т. - Само да ми га душмани не уграбе сад кад има „терање” - пролазило му је такође кроз главу док је пред њега ступао Млађан Д.

- Ја умем са парама! - похвалио се и он још са врата. Већ нас прати легенда која вели: „Где су српске паре, ту су српски Динкићи! И то живи и здрави, хвала Богу,

- А ја сам чуо - није издржао фаворит за премијера - да се овако прича: „Где су српски Динкићи, ту су гробови српских пара!”

Са ким ти можеш?

- Ја могу са сваким ко може са мном. Ако тај то не може, онда ни ја њега не могу очима да видим. То је мој принципијелни став!

Истог принципа се држао као пијан плота и следећи учесник кастинга Чедо Ј. - Ако може Ивица Д. са мном, могу и ја са њим. Али договор је могућ само док и мене држи „терање”!

За Александра В. организован је испод астала тајни кастинг на коме је дотични истакао да он не може једино баш са Борисом Т. Али, ако му се из „централне” нареди да он своје „терање” преточи у велики коалицију, онда ће да може и оно што не може.

Кад је остао сам Борис Т. је најпре резигнирано узвикнуо:

- Бем га ако знам ко ће да скарабуци нову владу! Потом је ипак смирено закључио: - Али док смо у овом „терању” биће нешто јер смо сви задојени европским вредностима!

Док се они не упаре и за ову туру власти, можда би требало да неко организује и један кастинг за све који су заинтересовани да учествују у пионирској мисији неких лудака са запада, који планирају да пошаљу добровољце за живот на Марсу. Путовање би трајало две године, а добровољцима би било омогућено да тамо у лабораторијама производе храну, да се рекреирају, купају, комуницирају са нама... Једино што се отуда више никада не би вратили на Земљу.

Кладим се да би одзив нас Срба на ово путовање био већи од онога који смо имали на изборима. Зашто? Па, чињеница да тамо не бисмо гладовали и да о нама више никада не би бринули актуелни кандидати за састав нове владе, свакако би многе мотивасала на ову необичну авантуру. А и пут који нам наши мили кандидати годинама трасирају, ионако ће нас пре отерати на далеки Марс, него што ће нас увести у блиску нам Европу!

АНКЕТА КОМЕ БИСТЕ ВИ ПОВЕРИЛИ ДА САСТАВИ ВЛАДУ СРБИЈЕ?

М. Ивњишковић

Слободан Катанић, електротехничар:
- Боље победник у натечењу између спољњег и унутрашњег непријатеља, него наш најбољи стручњак.

Миодраг Петровић, предузетник:
- Кога изабере СПС, ДС и напредњаци - тај нам је судбина.

Јелена Васиљевић, студент економије
- Коштуници, он зна шта хоће и шта нам треба.

Слободан Милутиновић, аутомеханичар:
- Јоргованки Табаковић, јер је из најјаче странке.

Срећко Маричић, машински инжењер:
- Ако бих ти рекао, морао бих да те убијем!

Драган Крчмар, бизнисмен:
- Кандидујем мог друга, адвоката Зорана Симовића.

Милена Лазаревић, менаџер:
- Фудбалском пензионеру, Алесандру Нести, јер ионако само гледамо фудбал.

Вера Марковић, пензионер:
- Овоземљска влада ме не интересује, моју владу саставља Свети Петар.

Дарко Чојић, сниматељ:
- Синиши Михајловићу, зна шта хоће, ко не пева химну одмах иде напоље из тима.

Житопродукт
Крагујевац, Војводе Путњина 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Бршно по произвођачним ценама

Произвођачке цене, гарантовани квалитет белог, лиснатог, печеног, замрзнутог пецива

Све врсте хлеба и пецива у нашим објектима: ТЦ Аеродром, Мала пијаца, код улаза у Житопродукт, у кругу Заставе, у Улици Драгослава Срејовића 5

prozori sa imenom
i prezimenom

Nije sve u profilu ...
ima nešto i u staklu

suncemarinkovic.com 034/ 330 870

ПРИВАТНИ ИЗВРШИТЕЉИ, ИЛИ ЛЕГАЛИЗАЦИЈА УТЕРИВАЊА ДУГОВА

На удару комунални дужници

Први приватни извршитељи у Србији 31. маја положили су заклетву у Палати правде и тиме је фактички њих 39 ступило на дужност, од 64 именована. За потребе Крагујевачког Основног и Привредног суда ангажовано је њих петоро, а очекује се да ће највише посла имати са наплатом комуналних дугова

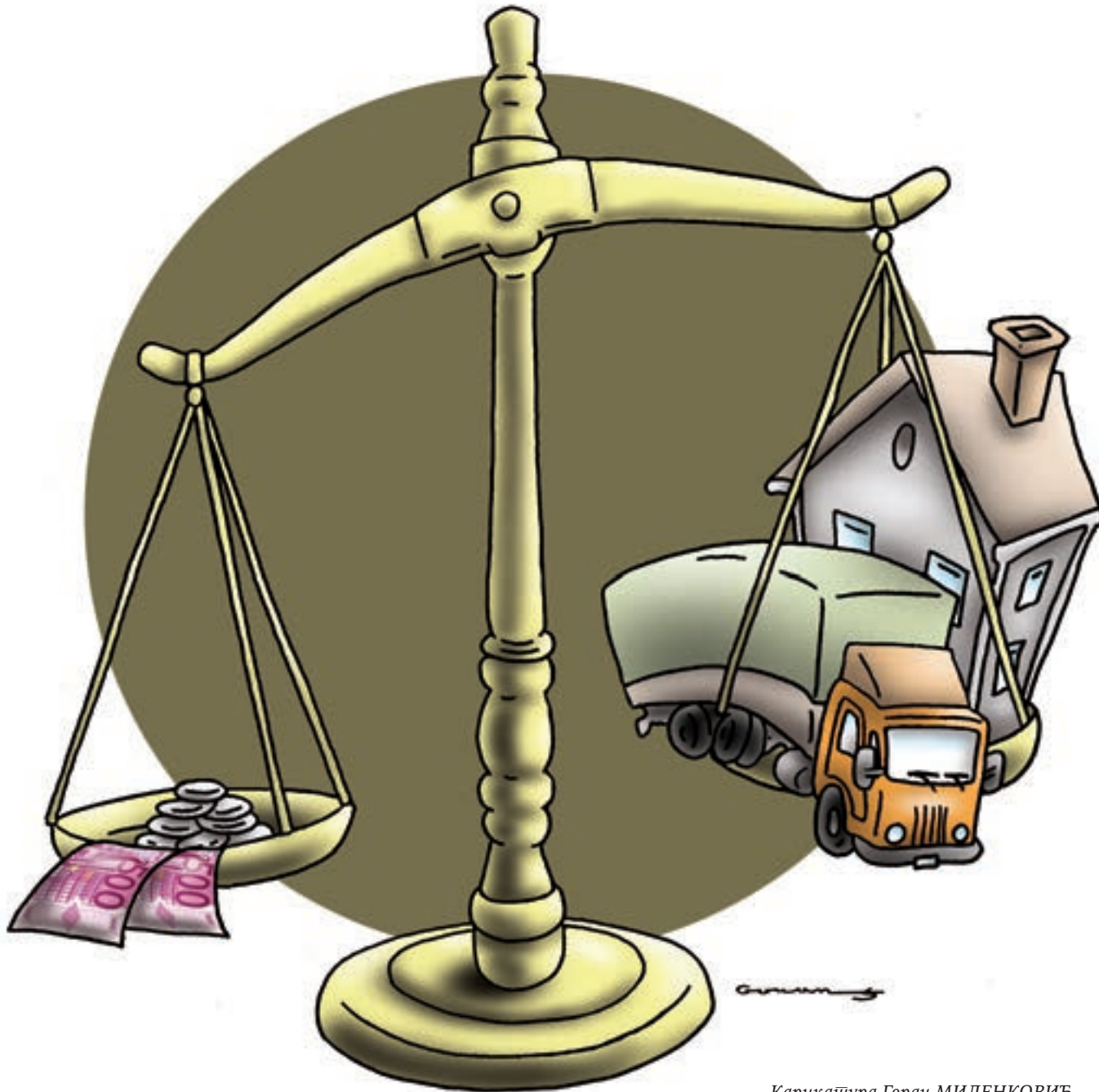
Увођење приватних извршитеља у систем принудне наплате различитих врста дугова, а пре свега комуналних, изазвало је опречне ставове чак и код стручне јавности, јер се сматра да није погодан тренутак за тако нешто и да ће, као и до сада, дужници са дубљим џепом бити заобиђени у великом луку. С друге стране, сиромашни слој становништва више неће имати мирног сна јер приватни извршитељи неће имати право радно време, нити обзира према дужницима од којих треба да се наплате потраживања.

Могу банути у „посету“ чак и ноћу, уколико процене да неко намерно избегава извршење, могу упасти у кућу или стан без дозволе власника, пленити и продати имовину без његове сагласности. Они немају право на принуду, али прећутно имају права на притиске, рецимо честим зивкањем дужника. У акцији већег ризика могу ићи уз пратњу полиције и дужни су да се у свему, као и судски извршитељи, држе слова закона.

У позицији су да исељавају дужнике из станова, локала или кућа, прикупљају податке о имовинском стању дужника, пописују, процењују, а коју ће имовину продавати зависиће искључиво од висине дуга, али и вредности имовине дужника. У сваком случају, мора се водити рачуна о сразмери. Ипак, може се десити да се неком прода стан иако је у питању релативно мали дуг, али само у случају да је то једина имовина са којом неко располаже у датом тренутку и на коју би се могло усмерити извршење. Уколико неко нема никакве имовине, обуставља се поступак извршења.

■ Пет извршитеља у Крагујевцу

Иако још док нису пале прве заплене приватни извршитељи већ су добили нови назив у народу – „легализовани утеривачи дугова“, и то више на основу тумачења њихових овлашћења која нису тако мала. Представници законодавне власти, пак, тврде да су они далеко од тога, већ су само особе на које је држава пренела своја овлашћења у наплати дугова. Међутим, прећуткује се обрачун цене тих услуга приватних извршитеља које су знатно више од стандардних, што ће поскупети читав поступак, а са друге стране ставити у још гори положај дужника.

Карикашура Горан МИЛЕНКОВИЋ

Приватни извршитељи неће имати радно време и могу доћи у посету дужнику и ноћу, ако процене да неко намерно избегава извршење. Могу ући у кућу или стан без дозволе власника, пленити и продати имовину без његове сагласности, али немају право на принуду. У акцији већег ризика могу ићи у пратњу полиције.

Према званичном тумачењу приватни извршитељи су уведени ради веће ефикасности, већег степена наплате новчаних потраживања и извршења судских одлука, као и скраћивања трајања грађанских парница. Један од разлога је и велики број притужби грађана Европском суду за људска права у Стразбуру због повреде права на суђење у разумном року, због чега је држава морала да плаћа „пенале“.

Услови за бављење овом професијом су јасно прецизирани. То могу бити само особе са завршеним правним факултетом, положеним правосудним испитом и две године радног искуства на пословима извршења, или три године на правним пословима, разуме се и са положеним испитом за извршитеља. Они имају статус службеног лица. Њих не плаћа држава, него их плаћају они који их ангажују, односно наплаћују се кроз покретну и непокретну имовину дужника. Дужни су да се увек легитимишу.

По речима Иване Рачић, портпаролке Основног суда у Крагујевцу, остављено је на вољу грађанима и повериоцима да се одреде да

ли ће ангажовати државне судске извршитеље или приватне извршитеље. За државне не постоји тарифа, а за ове друге суд нема увида колико се наплаћује услуга. Постоји ценовник који је одредило Министарство правде. У њиховој надлежности могу да буду остварење новчаног потраживања по основу извршених комуналних услуга, испорука воде, топлотне енергије, изношења смећа, наплате рачуна мобилне телефоније... Они ће поступати по уговору за спровођење извршења. У случају да није одређен начин извршења они могу сами да га одреде.

У њиховој надлежности може да буде и спровођење исељења, подела имовине, пренос власништва над имовином, пленидба и продаја покретних ствари, права и непокретности, каже Ивана Рачић.

Закон предвиђа да се на сваких 30.000 становника остави једно место за приватног извршитеља. Он ће морати да обезбеди приватну канцеларију, печат и штампиле. Они могу да обављају делатност као предузетници или чланови ортач-

ког друштва, а именује их Министар правде. Основни суд у Крагујевцу има 18 судских извршитеља и нема практично никакве везе са пет новоименованих приватних извршитеља за подручје Основног и Привредног суда у Крагујевцу.

– На овај начин ће само да се растерете судови и држава, мишљења је портпаролка Рачић, додајући да у Основном суду тренутно ради двоје извршних судија, а 18 извршитеља ради на око 48.000 извршних предмета у овом моменту.

■ Пажљиво са сиромашнима

Ивана Рачић објашњава да приватни извршитељи Видоје Стојковић, Даница Чоловић, Ивана Ивана, Смиљана Зубовић и Стана Жупић не треба да обавештавају суд о својим активностима, нити имају такву обавезу. Они само извршавају вољу странке која их ангажује и закључи уговор. Могу да се ангажују, примера ради, и за наплате дугова од државе. Али, друго је питање да ли ће у томе имати успеха као код приватних дужника.

Уколико се у пракси деси да странка, која је ангажовала приватног извршитеља, из неких разлога не буде задовољна његовим учинком, има могућност да рскине уговор с њим и да после извршење пусти преко суда.

Закон углавном не прави разлику између државних и приватних извршитеља. Они су практично изједначени пред законом. Једино што приватни извршитељи не могу бити ангажовани за извршење код судских поступака из области породичних односа и у поступцима враћања лица на посао. Раде на принципу конкуренције, награде, предвидљивости и једноставности израчунавања трошкова, као и на принципу транспарентности финансирања. Сваки извршитељ добија област у којој је одговоран за извршење и сваки је задужен за најмање две области. Предузећа расписују тендер и нуде услуге извршења. Назор над радом извршитеља врши Министарство правде провером података, затим отклањањем недостатака и кроз дисциплински поступак. Ту је и надзор Коморе, али и суда када има неправилности.

Интересантно је да за подручје појединих судова није било заинтересованих кандидата за послове приватних извршитеља и поред два објављена јавна конкурса од стране ресорног министарства, што само по себи много говори. Суштина је што народ нема новца и што је лош стандард грађанства. Чињеница је да закон не зна за емоције, али како узети човеку кућу ако се зна да је до нагомилавања његових дугова дошло не само његовом кривицом, него због губитка посла, кашњења плата, енормних поскупљења рата за кредит или изнедадне болести.

С тим у вези огласио се Михаило Драговић, председник Коморе приватних извршитеља. На питање како ће реаговати његове колеге када дужник буде социјално угрожена породица, каквих у Србији има много, он је одговорио да ће приступати пажљиво.

– Свесни смо да многе породице у Србији живе у тешким околностима и те породице као дужници неће бити приоритет извршитељима, рекао је Драговић. Иначе, од 47 држава Европе 28 има приватне извршитеље. Србија је једина у региону која је задржала паралелан колосек извршења.

Елизабета ЈОВАНОВИЋ

ПОСЛЕДИЦЕ ПОЛИТИЧКИХ ПРЕВИРАЊА У СРБИЈИ

Има ли рампе на путу безнађа

Пише Слободан Цупарић

У држави Србији данас има много сиромашних и проценат све богатијих, а сумња се да постоји неко ко може да је извуче из хаоса у коме живи. Не треба нико, тврде стручњаци, да буде Тарабић па да види како је рупа у буџету толика да њој готово нема закрпе, да је незапосленост толика да њој поготово нема закрпе, да раст производње бележи једино фабрика Потемкинових села... Поскупљења у трговинама и на пијацама су свакодневна. Статистика каже да чак две трећине запослених у Србији платом може да покрије само минималну потрошачку корпу.

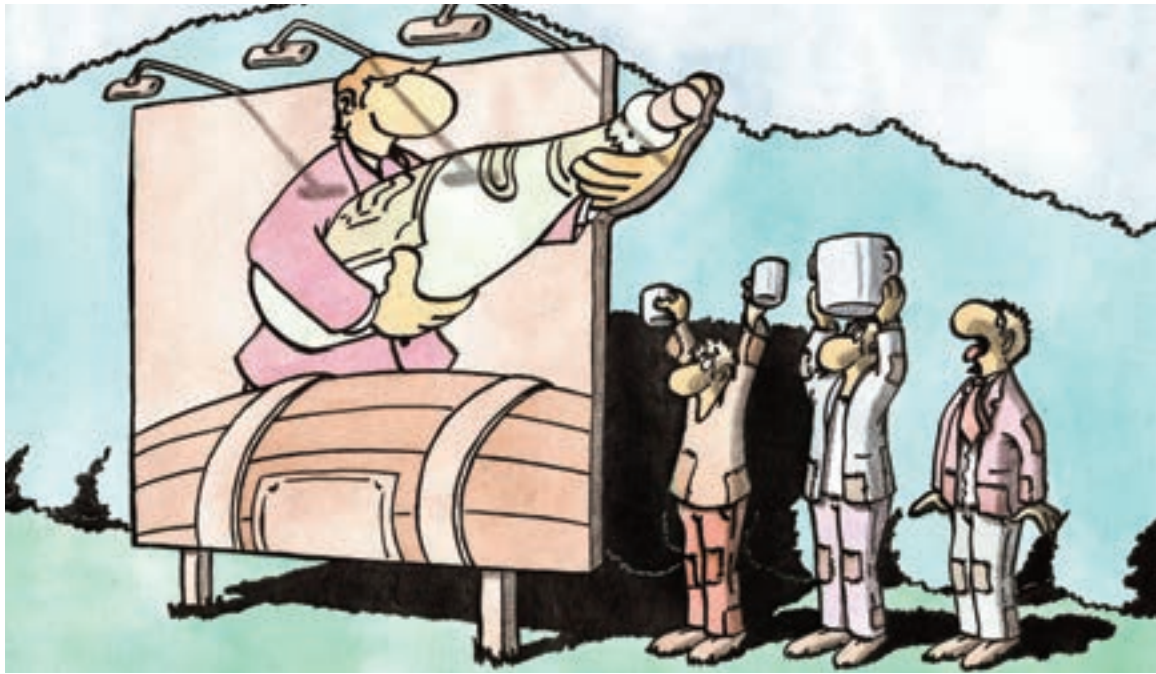
У једном таквом социјалном, политичком и економском миљеу скоро сви виде да је нешто труло у држави Србији, многи упозоравају да се без генералног ремонта не може оспособити државна машинерија, а људи који су на власти већ годинама немају ни снаге ни политичке воље да нешто промене. Значи ли то да ће Србија све дубље тонути у безнађе и безизлаз?

До даљег, категоричан је у разговору за „Крагујевачке“ београдски адвокат Божа Прелевић. – Ова Србија чека Годоа, а Бекетов Годо има паметнија посла него да дође у Србију. Јунаци ове драме „Чекајући Годоа“ стоје поред једног сасушеног дрвета, чекају човека кога нико нити је видео, нити зна како изгледа, нити је сигуран да ће доћи. Ипак, уверени су да би се доласком Годоа нешто могло изменити – дошло би спасење.

По речима Милете Поскурице, председника Окружног одбора Српске напредне странке у Крагујевцу, коалиција која ће се поново саставити на брзу руку не нуди никаква нова решења. На изборе нису излазили с предлогом како изаћи из кризе која све темељније потреса Србију и Поскурица најављује период озбиљних тектонских поремећаја,

МОГУЋ И ГРЧКИ И АРГЕНТИНСКИ СЦЕНАРИО - БРАНКО РАДУН

Када уништите администрацију, када је какву-такву замените са „својим“ људима, када факултете сведете на ниво вечерњих школа, када страначке кадрове против којих се воде кривични поступци доведете на кључна места у министарствима, онда нико у њима више неће да обавља свој посао, тврди адвокат Божа Прелевић

пре свега на економском плану – што је неминовно у вези са стандардом, платама, пензијама...

Политички аналитичар Бранко Радун подсећа да се настављају негативни трендови без неких знакова опоравка – и у привреди и у другим друштвеним сферама.

– Србија, заиста, тоне у неку каљугу. Преокрет који би могао да се деси неизводљив је са истим људима који су или довели до овога или толерисали то пропадање и игнорисали његове последице. Тачније, потребни су нам нови људи, односно нова политика. Међутим, како ствари сада стоје и како се чини око формирања власти, контроле медија, утицаја и токова новца, на сцени су остали исти играчи. Ако нема промене концепције, нема промене људи – не може се очекивати ни излазак из кризе, експлицитан је Бранко Радун.

■ Немогућа мисија

Корупција је јадан од кључних разлога што су грађани Србије разочарани политичарима. Већ дуго постоји прећутни споразум између делова политичке моћи и тајкуна. Пошто су јоко друго живели нетакнуто једни поред других и пошто је постојала њихова „кохабитација“, ту

везу је сада тешко разбити. Нису ли обећања и најаве оштрих резова у борби против корупције чиста демагогија, с обзиром на то да је и даље актуелна она народска да „вра на врани очи не вади“?

Божа Прелевић потенцира да нису грађани незадовољни само политичарима, већ су незадовољни собом, и својом фамилијом, и својим колегама на послу...

– Сви смо незадовољни једним ужасним окружењем у коме треба да нам живе, расту и размножавају се деца. И отуда осећај бесперспективности, осећај да нама светла на крају тунела. То, у ствари, за пољедицу има белу кугу, једну ужасну разочараност и депресију која је у Србији евидентна.

Прелевић тврди да бисмо могли да суочимо са тајкунима, а овде ни-

је само проблем корупције и тајкуна, суштина је у следећем: грађани Србије гласају за политичке странке у којима се, по правилу, налазе о средњи представници овог народа, а они очигледно Србију не могу да доведу тамо где треба да се нађе.

– Већи проблем од корупције је неспособност и кадровска комбинација постављања својих, а не паметних. Да нема овог првог, имали бисмо администрацију која би могла да се избори са корупцијом и са тајкунима, али када уништите администрацију, када је какву-такву замените са

„својим“, када факултете сведете на ниво вечерњих школа, када страначке кадрове против којих се воде судски процеси доведете на кључна места у министарствима, онда нико у њима више неће да обавља свој посао, каже Прелевић.

СРБИЈА И ДАЉЕ ЧЕКА ГОДОА - БОЖА ПРЕЛЕВИЋ

БИВШИ ПРЕДСЕДНИК ДРЖАВЕ ПОСЛЕ ИЗБОРНОГ НОКДАУНА

Премијер или опозиционар

га председничких избора многи су губитника тих избора видели као кандидата за премијера, упркос томе што је у изборној ноћи, после пораза, јавно саопштио да „сигурно неће бити премијер“. И није требало дуго чекати. На Дачићеве јавне прозивке да се изјасни, Тадић одлучује да буде кандидат.

Да би, ваљда, ствари изгледале озбиљније Тадић наводи и услове под којима ће прихватити кандидатуру, а они су толико уопштени да се и не могу озбиљно схватити. Тадић, дакле и поред изборног пораза жели место премијера и спреман је да на путу ка том месту прихвати много што шта. Да Дачић и, као што видимо последњих дана, Додик одлучују ко у владу може, а ко не и под којим условима. За сада је под знаком питања Чедомир Јовановић

Бранко Радун каже да политичари схватају да је корупција рак-рана српског друштва, да је она системска, па они, једноставно, немају ни снаге ни идеја како да се избори с њом. Овде Радун, како рече, не говори о искорењивању корупције, него о њеном сузбијању, али је и то, по свему судећи, немогућа мисија за политичаре који су до сада били у власти.

– Корупција је једно од темељних питања на које указује и ЕУ и Русија, као и све земље које су тим проблемом погођене, апострофира Милета Поскурица. – За разлику од Србије, све имају склоп системских мера којима се тај проблем покушава решити. Овде се, на пример, са онима који су предвиђени за одређену врсту одстрела, који се из политичких разлога могу похапсити или процедура покренути, ништа није урадило на том правцу – нити мислим да хоће. Јер, не постоји политичка воља, управо због обједињених интереса, партијске олигархије и, пре свега, моћних тајкуна.

■ Страх од нереди

Заговорници промене система подсећају да су минули избори последња прилика да се спречи хаос у Србији и наглашавају да многе групе и унутар и изван земље прижељкују нареду. Зар нису катастрофичне процене да Србији прети „грчки сценарио“?

– Мислим да то нису претеране прогнозе, јер буџет је заиста празан и Србија се налази пред банкротом, оцењује Бранко Радун. – Отуда је могућ грчки или аргентински „сценарио“. Али, сваки случај је посебан. Наше друштво се налази на опасној нисбрдини и потребна нам је стабилна и јака влада, као и максимални политички консензус око тога да се очува држава и минимум националних интереса. То за сада не видимо. На делу су краткорочни страначки и лични интереси, борба за фотеље – и ништа друго.

Милета Поскурица није сигуран да било ко унутар Србије прижељкује нареду, јер се сви њих плаше. Председник Србије позива грађане и политичке партије на уређење међусобних односа, за разумевање онога што стоји пред Србијом. Ситуација је озбиљна, „грчки сценарио“ потенцијално Србији може да се догоди, упозорава Поскурица, ако би све наставило да функционише на начин како је то до сада рађено.

– Ако се не учине темељни економски резони, и не привуче нови свеж капитал, може се догодити нешто налик оном у Грчкој. Да ли би то биле демонстрације тог ранга, тог

и његов „Преокрет“. Остаје онда још само УРС са којим би Тадић и Дачић могли да формирају скупштинску већину и изаберу нову владу. Али и ту постоји проблем, да ли ће УРС на челу са Динкићем тек тако прихватити улогу резерве, која се као нужно зло активира онда кад другог решења нема.

Све у свему, велики је метеж у коме свакако најнезахвалнију улогу има дојучерашњи председник државе Борис Тадић. Прихватајући да буде кандидат за премијера у ситуацији када је још ошамућен од изборног пораза, понаша се као грогирани боксер. Уместо да потражи предак после нокадауна који је доживео, срља у даљу борбу, не водећи рачуна шта га у њој чека. А шта га чека није тешко предвидети.

Поред изузетно тешке економске, па и политичке ситуације у којој се земља налази и коју влада већ од првог дана мора решавати, Тадића чека у тој влади главни коалициони партнер који све очигледније „тера своју политику“ и води више рачуна о личној промоцији и промоци-

Прихватајући да буде кандидат за премијера у ситуацији када је још ошамућен од изборног пораза, Борис Тадић се понаша као грогирани боксер – уместо да потражи предак посла нокадауна, срља у даљу борбу

Бура око избора и њиховог исхода полако се стишава. Чак и неверне томе све више се привикавају да ће им у наредних пет година на челу државе бити Тома. Народна воља, божја воља, што би рекли циници. У току је договор око формирања нове владе. Хоћемо ли владу ускоро добити, тешко је предвидети. Са свих страна од економиста стижу упозорења да је неопходно владу формирати што пре, јер је земља у изузетно тешкој економској ситуацији и да би свако одлагање, а поготово оно на дужи рок, било недопустиво.

Већ првих дана после другог кру-

обима – не знам. Али, треба знати да је народ овде и гладнији и сиромашнији и, дугорочно гледано, фрустриранији него у Грчкој, каже Поскурица.

Божа Прелевић тврди да Србији прети сваки сценарио, да је само грчки – било би добро. Али, то је опет питање квалитета људи који нас представљају и који чине власт. Са некавалитетним кадровима, велика власт ће да дохвати сваки ружан сценарио.

■ „Лек“ против краха

Фискални савет, државни орган одговоран Народној скупштини, предлаже три хитне мере: замрзавање плата и пензија, повећање ПДВ на 20 или 22 одсто, смањење доприноса на зараде. Прети ли нам слом у случају да се оне не предузму?

– Политичке партије попут наше излагале су сегменте тих мера у изборној кампањи, па смо са таквим програмом и таквим наступима до-

НАРОД СВЕ ГЛАДНИЈИ И ФРУСТРИРАНИЈИ - МИЛЕТА ПОСКУРИЦА

били подршку највећег броја бирача у Србији, каже Милета Поскурица. – Ми смо били за један нијансиранији поступак економског решавања тог проблема у смислу другачијег, прогресивнијег опорезивања прихода – да би богатији слој у Србији више поднео тај транзициони проблем. Мислим да ова власт нема такву идеју, или је бар није артикулисала. Видећемо шта ће нова влада предложити, али нешто од тога или готово све мора бити примењено.

Божа Прелевић подсећа да су те три мере морале бити донете пре четири године. Онда би оне имале неког ефекта и биле би позитивне. Сада се оне, по његовом уверењу, морају предузети не да бисмо имали здраву економију него да не бисмо доживели потпуни крах.

– Колико, с једне стране, ове мере доносе, доста и односе, каже Бранко Радун. – На пример, замрзавање плата и пензија значи да терет кризе подносе обични грађани, а не богати и тајкуни. Тачније, није он равномерно распоређен. Таквим мерама би се, заправо, највише ударило по грађанима и по неким произвођачима.

ји своје странке него о проблемима које влада мора заједнички решавати, а притом и одоворност преузимати.

С друге стране, чека га нови председник Србије, који је из друге политичке опције и који ће критикујући владу истовремено јачати позиције своје странке и убрзано јој крчити пут ка Немањиној 11. Тако ће се Тадић наћи у вртлогу у коме ће само губити, а његова странка наставити са падом.

Наравно, овакав сценарио се не мора остварити, али сама чињеница да је вероватан, упућује на то да би за Тадића било политички мудро да га има у виду пре него што донесе коначну одлуку. Јер, велико је питање за политичара који се у овој ситуацији нађе да ли је боље прихватити наметнуту улогу унапред ослабљеног премијера или нешто потпуно супротно, улогу јаког опозиционара. Можда је ово прво на први поглед прихватљивије, али је ово друго, на дужи рок, свакако политички исплативије.

Боривоје РАДИЋ

ЗАПОШЉАВАЊЕ У „ЗАСТАВА ОРУЖЈУ“

Предност млађим кандидатима

Конкурс Војне фабрике за пријем 234 нових радника, од којих траже 90 са искуством, подстакао је гласине да ће се један број бивших радника ове и других „Заставиних“ фабрика, који су узели отпремнине и на бироу рада примају новчану надокнаду, вратити на посао и задржати привилегије, што у Националној служби за запошљавање демантују

У Војној фабрици ради се пуном паром јер су крајем прошле и почетком ове године уговорени извозни послови вредни 65 милиона долара. И управо због повећаног обима посла појавила се потреба за запошљавањем нових, пре свега производних радника. Због тога је фабрика расписала конкурс за пријем 234 радника, од којих 90 са искуством и 144 без искуства.

У Филијали Националне службе запошљавања у Крагујевцу кажу да влада велико интересовање за рад у Војној фабрици, јер се јавило више од 1.000 кандидата. Иначе, на евиденцији крагујевачке Филијале НСЗ са трећим и четвртим степеном металске и машинске струке има 920 кандидата, од којих је са искуством око 200, а нешто више од 700 је без искуства и старости до 40 година.

■ Нама привилегованих

Војна фабрика, подсетимо, тражи завариваче, браваре, металолодаче, стругаре, пресере, техничаре нумеричких машина... Нови радници ће бити ангажовани на одређено време. И управо то што фабрика тражи 90 радника са искуством изазвало је опречне коментаре, па и гласине. Једна од њих је и да ће фабрика на одређено примити и један број радника некадашње Фабрике аутомобила, али и из саме Војне фабрике, који су узели отпремнине и сада у Националној служби примају месечне надокнаде. Међу запосленима у Војној круже и приче да ће они који буду примљени од фабрике добити новац за сате проведене на по-

ПРОСЕК СТАРОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ ЈЕ 50 ГОДИНА: РАДЕ ГРОМОВИЋ

ПОГОН ВОЈНЕ ФАБРИКЕ

РАЗВОЈНИ ПРОГРАМИ ВОЈНЕ ФАБРИКЕ

Нови топ из Крагујевца

У „Застави оружје“ у наредном периоду акценат ће бити стављен на нови потцевни бацач граната, калибра 40 пута 46 милиметара, и нови митраљез, калибра 5,56 милиметара, који су усклађени са НАТО стандардима, као и на развој топа калибра 30 пута 173 милиметра.

Тако ће после 1991. године, када је прекинута серијска производња сличног оруђа, у производни програм фабрике поново ући производња артиљеријских борбених средстава. У фабрици су уверени да ће нови топ бити атрактиван не само домаћим оружаним снагама, већ и иностраним купцима.

Нови „Заставин“ топ намењен је противваздушној одбрани, а базиран је на старом моделу „видра“, калибра 30 пута 210 милиметара, чија је производња освојена 1986., а угашена пет година касније. Иначе, само неколико индустријски најразвијенијих земаља, попут Немачке, Француске, Швајцарске, Енглеске, Русије и САД, производе топ калибра од 30 милиметара. Очекује се да ће серијска производња новог топа бити освојена за две до три године.

слу, али и да ће задржати надокнаду НСЗ.

У Националној служби за запошљавање, међутим, кажу да су такве гласине произвољне и без основа. Директорка крагујевачке Филијале НСЗ Љиљана Петровић каже да јесте циљ да се ти људи, који су проглашени технолошким вишком и добили отпремнине, негде запосле, али ће онога тренутка када заснују радни однос изгубити право на новчану накнаду, коју су добили на бироу.

– Ако се запосле на одређено време, на два или три месеца, или по привременим и повременим пословима, имају право да по престанку радног односа наставе да добијају новчану накнаду на НСЗ. Дакле, нико нема право да прима накнаду са бироа док је у радном односу, па тако ни бивши радници „Заставе“. Да ли ти људи имају право да се запосле у „Застави“, Војној фабрици или било где другде? Наравно да имају, али тада губе сва права која су имали на бироу. По мени је боље да се запосле. Да ли ће се они запослити и да ли ће их Војна фабрика примити, ми то не знамо, каже Љиљана Петровић.

У Националној служби кажу да су из разговора са кадровицима „Застава оружје“ дошли до закључка да фабрика тражи раднике са искуством, али млађе, оне који имају две-три године искуства и тридесетак година старости.

Директорка Филијале НСЗ Крагујевац сматра да једноставно није реално очекивати да ће Војна фабрика, која планира да спроведе још један круг социјалног програма за раднике који имају пет и мање година до пензије, запослити раднике који имају 50 година.

– По мени то није конкурс за пријем старијих радника, јер Војна фабрика управо инсистира на подмлађивању кадрова, истиче директорка Филијале.

И директор Војне фабрике Раде Громовић каже да би се реализацијом овог социјалног програма, који се односи на запослене који имају пет и мање година до пензије, отворила врата за пријем нових младих радника, што би довело до подмлађивања радне снаге у фабрици. Он тврди да је старосна

структура у фабрици неповољна, јер је просек запослених 50 година живота и 28 година радног стажа

■ Из Фабрике аутомобила 1.400 лица

После декомпоновања некадашње „Заставе“ и гашења фамозне „Заставе запошљавање и образовање“ на евиденцију НСЗ у Крагујевцу из, такође некадашње, Фабрике аутомобила прешло је више од 1.500 људи.

Протокол о решавању статуса запослених у предузећу „Застава аутомобили“, када је потписан, односио се на укупно 1.569 лица. У „Заставу инпро“ требало је да пређе 65 инвалида, док се компанија „Фијат аутомобили Србија“ обавезала да заапосли 47 бивших радника Фабрике аутомобила. У Групу „Застава возила“ прешло је 70 радника.

Један од услова да на евиденцији НСЗ сачекају одлазак у пензију у том тренутку стекло је 379 радника, а годину дана касније мање од пет година до пензије имало је 97 људи, који ће је сачекати уз новчану надокнаду. Право на новчану надокнаду и надокнаду за додатно образовање, које је добровољно, остварило је 910 радника Фабрике аутомобила.

Колико је бивших радника из осталих не само „Заставиних“ фабрика прешло на биро рада тешко је рећи, ако се зна да је у већини тих предузећа последњих година спроведено неколико кругова социјалног програма. Овом броју треба додати и некадашње раднике предузећа која су отишла у стечај или ликвидацију, попут Индустрије меса „Црвена звезда“, „Казимира Вељковића“, „Ратка Митровића“, „22. децембра“, Фабрика коже „Партизан“, штампарије „Никола Николић“ и многих других.

ТО НИЈЕ КОНКУРС ЗА ПРИЈЕМ СТАРИЈИХ РАДНИКА: ЉИЉАНА ПЕТРОВИЋ

megabelt OR **3h do 19h** радно време

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...)
 класично клинasto ремeнје, назубљено, полу-V/PJ/PH ремeнје, транспортно ремeнје, синтетичко ремeнје, зупчasto ремeнје, варијаторско ремeнје, шестougаono ремeнје, округло ремeнје, extremultusi...
 SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kiebert, Continental, Barum, ...)
 Уља, ауто делови и аутокозметика...
Telefon 325-236

Kneza Mihaila 106, Kragujevac

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине града Крагујевца, Одељење за просторно планирање, на основу члана 63. Закона о планирању и изградњи (« Службени гласник РС» бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10- Одлука УС и 24/11)

О Б Ј А В Љ У Ј Е
ЈАВНУ ПРЕЗЕНТАЦИЈУ
УРБАНИСТИЧКОГ ПРОЈЕКТА

1. Урбанистички пројекат за кп. бр. 1118/1 КО Крагујевац 3 у улици Шумаричкој б.б. у Крагујевцу

Јавна презентација се организује у периоду од 08.06.2012. до 14.06.2012. године у просторијама Града Крагујевца, Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Одељење за просторно планирање у периоду од 09-14 часова.

Позивају се сва заинтересована физичка и правна лица да изврше увид у урбанистички пројекат, као и да у току трајања јавне презентације доставе своје примедбе и сугестије у писаном облику Градској управи за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Одељењу за просторно планирање, Трг Слободе 3. 34000 Крагујевац.

Заинтересованим физичким и правним лицима која врше увид у изложени урбанистички пројекат, Владана Кашиковић, начелник Одељења за просторно планирање, пружиће потребне информације и обавештења о садржају јавне презентације.

„ЖИТОПРОДУКТ“ а.д. из Крагујевца,
ул. Војводе Путника бр. 70, на основу члана одлуке Управног одбора бр. VI-5 од 23.05.2012. године

ОБЈАВЉУЈЕ
ПРОДАЈУ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА
ПУТЕМ ЈАВНОГ НАДМЕТАЊА

1. Магацки простор у Десимируцу, обекат бр. 1 површине 0,01,15 ha и обекат бр. 2 површине 0,01,29 ha, постојећи на кп бр. 1104/6 КО Десимирувац, заједно са припадајућим земљиштем укупне површине 0,02,82 хектара, укњижено.

Почетна цена: 1.000.000,00

Јавно надметање ће се обавити дана 15.06.2012. године (петак) са почетком у 12,00 сати, у просторијама Кантине, у седишту „Житопродукт“ а.д. у Крагујевцу, ул. Војводе Путника бр. 70.

Право учешћа на јавном надметању имају сва правна и физичка лица уз обавезну уплату депозита у висини од 10 посто од утврђене почетне цене.

Порез на пренос апсолутних права за купљену непокретност плаћа купац.

Ближе информације могу се добити на телефоне: 034/370-192, 371-461.

PETROL

PREDUZEĆE PETROL D.O.O. BEOGRAD

IZDAJE

opremljen kafić
u sklopu svog objekta

benzinske stanice Petrol Kragujevac
na adresi Lepenički bulevar bb.

Površina kafića sa ostavom je 38m²
a bašte oko 50m².

Sve dodatne informacije možete dobiti
na broju telefona 011/ 71 522 30.

ДР ВАСИЛИЈЕ АНТИЋ, РУКОВОДИЛАЦ РЕКОНСТРУКЦИЈЕ КЛИНИЧКИХ

Крагујевац креће кр

Реконструкција клиничких центара касни три године јер је првобитно постављен рок био нереалан. И у развијеним европским земљама код градње оваквих објеката треба три до пет година само за пројектовање. За крагујевачки КЦ главни пројекат је задржао све оне новине које су раније најављене, а то је изградња новог болничког објекта од 19.000 квадрата и увођење кардиохирургије. Предвиђа се и увођење трансплантације органа, а много тога зависи и од обучавања лекара за ове нове методе, каже др Василије Антић

Разговарао Милош Пантић

Бивши министар здравља Томица Милосављевић објавио је средином 2009. године почетак великог пројекта реконструкције четири клиничка центра у Србији, у Београду, Новом Саду, Нишу и Крагујевцу, за који је речено да ће подићи организацију и квалитет лечења у овим установама на европски ниво. Милосављевић је тада дао рок за завршетак реконструкције до краја 2012. године.

Временом је постало јасно да се са окончањем подухвата озбиљно касни, а протекле недеље др Василије Антић, директор јединице у Министарству здравља за реализацију овог пројекта, објавио је да је нови рок за завршетак реконструкције крај 2015. године. Др Антић, познати крагујевачки лекар, на челу овог пројекта налази се од његовог почетка, а претходно је обављао функцију помоћника министра здравља. Као најпозванији за ову тему он објашњава шта је све утицало на кашњење пројекта, какве новине се у КЦ Крагујевац могу очекивати након окончања реконструкције и шта крагујевачки КЦ треба да уради на подизању квалитета лечења.

Зашто пројекат реконструкције клиничких центара оволико касни?

Прва идеја је била да рок завршетка пројекта буде до краја 2012. године. Рок је постављен прилично нереално, јер је могао да буде достигнут да се све одвијало идеално, али није било тако. Рок је био нереалан јер у Европи пројектовање једне болнице капацитета као што су наши клинички центри траје три до пет година, изградња исто толико, а ми имамо изградњу четири такве болнице. Други разлог кашњења је што постоји велика разлика између онога што се сматра главним пројектом у Италији, одакле је пројектантска кућа, и код нас, јер је у нашој земљи главни пројекат много детаљнији.

Пројекат за КЦ Крагујевац ради конзорцијум који чине фирме - „Стим“, Студио „Бузепе Манара“ и „ЧапманТејлор“. Следећи разлог је што нико није узео у обзир да се документација ради на енглеском и српском. Само за превод делова документације понекад је требало по месец дана. Документација је толико обимна да Италијани често не могу код нас да нађу копирицу која за мање од десет дана може да ископира сва документа. То су објективни разлози, а наравно, има и субјективних.

У Јединици за спровођење пројекта при Министарству здравља има изузетно добрих инжењера, али оних са искуством у пројектовању болница је мало, па су се често менаџери захтеви према пројектантима.

” Када су пројектанти из Италије урадили процену видело се да је већина зграда много стара, на пример неурологија, и да је, ако хоћемо да урадимо стварно модерна решења, скупље реновирање тих објеката него да се све то смести у нову зграду

У овом тренутку су пројекти за КЦ Ниш и КЦ Нови Сад завршени, а за КЦ Крагујевац пројекат ће бити готов за 10 до 15 дана. После тога, пројекат прегледа техничка контрола, што може да потраје до месец дана, па се за Крагујевац очекује расписивање тендера за извођача радова у августу или почетком септембра. Рок за завршетак тендера је четири месеца, те се почетак радова на реконструкцији КЦ Крагујевац може очекивати крајем ове или у јануару наредне године.

Првобитно је за реконструкцију КЦ Крагујевац било превиђено

24,5 милиона евра, а сада се помиње цифра од 18 до 20 милиона евра. Како је дошло до овог умањења?

За комплетан грађевински део пројекта планирано је укупно 200 милиона евра за сва четири центра и за то је кредит одобрила Европска инвестициона банка. У том плану је за Крагујевац одређено 24,5 милиона евра. Међутим, у Скупштини Србије је до сада ратификован кредит од 150 милиона евра, а преосталих 50 милиона је Европска банка рекла да ће одобрити 2013. године. У овом тренутку ми не можемо да знамо да ли ће Скупштина сигурно ратификовати ових 50 милиона евра. Ако се ратификује, Крагујевцу ће припасти у првој грађевинској фази износ који је прво био планиран.

У највише пре три године било је речено да ће се у Крагујевцу, у оквиру реконструкције Клиничког центра, градити нова зграда

ШТА ЈЕ ОБЕЋАО БИВШИ МИНИСТАР

Све готово и пуштено у рад 2012.

У интерјуу „Крагујевачким новинама“, објављеном 23. јула 2009. године, бивши министар здравља Томица Милосављевић је, након промоције пројекта реконструкције клиничких центара у Крагујевцу, изјавио да би изградња новог објекта требало да почне у априлу 2010. и да буде завршена до краја 2012. године. КЦ Крагујевац добиће нову зграду болнице од 16.800 квадрата, као и нову грану лечења, кардиохирургију, уз подизање дијагностике и лечења на ниво европских стандарда, најавио је Милосављевић, уз слоган читавог пројекта који је гласио „Завршимо започето, јер ми то можемо“.

- То значи да ће се пројектовати јасан улаз за хитна стања, јасан улаз и ток амбулантних болесника, као и лежећих пацијената. Нова зграда ће бити окосница поликлиничког рада, значи амбуланти, којих ће бити 40, а у њој ће бити и шест нових операционих сала и простора за интензивну негу, тако да ће оно што је најтеже, а то је лечење болести главе, срца и плућа бити сконцентрисано на једном месту, изјавио је Милосављевић.

Крагујевац ће након реконструкције КЦ-а добити нову зграду болнице са 330 кревета, нову поликлинику и функционалну дијагностику, више места за хитне пацијенте, кардиохирургију, као и дијагностику и лечење најсложенијих болести главе, срца и плућа у једном савременом објекту. Добиће и адекватне службе подршке кроз рад кухиње, одржавање хигијене и снабдевања, након довршетка техничког блока од 4.700 квадрата, започетог давне 1974. године, најавио је тадашњи министар.

На питање да ли је уверен да ће задати рок бити остварен Милосављевић је одговорио како зна да и већина лекара и сестара сматра да ће ово бити још један у низу пројеката који се започне, па се затим стаје и одуговлачи, као што се раније догађало, али је био сигуран да ће се овога пута све завршити и бити пуштено у рад на време, до краја 2012. године.

Х ЦЕНТРА СРБИЈЕ

ајем ове године

болнице од 16.800 квадрата. Да ли је тако остало и у пројекту?

Пројекат је предвидео да се у Крагујевцу изгради нова зграда болнице од 19.000 квадрата, плус реконструкција давно започетог Техничког блока од 4.700 квадрата, плус нова трафо станица са дизел генератором и нова станица са медицинским гасовима, уз још једну техничку етажу где ће бити смештене клима коморе и чилерси за хлађење просторија. Кад се све то сабере биће изграђено много нових квадрата, али ће чисто медицински део имати 19.000 квадрата. То је знатно више од првобитног плана да се у Крагујевцу направи мања зграда од 10.000 квадрата, у којој би биле смештене кардиологија, кардиохирургија и пулмологија, а да се када буде одобрена трансха кредита од 50 милиона евра од Европске банке одвоји део новца којим ће се реновирају постојећи објекти, што је подразумевало неврологију, Дечје одељење, психијатрију, хируршки блок. Када су пројектант из Италије урадили процену видели се да је већина зграда много стара, на пример неврологија, и да је, ако хоћемо да урадимо стварно модерна решења, скупле реновирање тих објеката него да се све то смести у нову зграду. Друга могућност је била да се у оквиру реновирања замени столарија и просторије окрече, што би био помак, али то не би донело увођење нових стандарда. Зато смо заједно са руководством КЦ Крагујевац договорили да нова зграда уместо 10.000 квадрата буде скоро дупло већа и да у њој сместимо и неврологију, неурохирургију и да са њом, која ће бити величине приближне садашњем хируршким блоку, који има 17.000 квадрата, имамо два објекта у којима ће бити гро КЦ-а, чиме решавамо много ствари.

„ Пореди број збринутих пацијената у ургентним центрима, видимо да је у Крагујевцу 200 пацијената дневно, у Нишу 300, а у Београду 700, па је према томе димензионисан и Ургентни центар у Крагујевцу

Нова зграда ће буквално бити на месту где је још 1974. године планирана изградња новог интернистичког блока. Изглед будуће нове зграде КЦ-а је задржао решење из идејног пројекта који је објављен пре три године, али ће фасада бити мало другачија и за њу ће решење урадити архитекта из Италије Маргарита Корабилло, јер се изглед фасаде сматра ауторским делом.

Да ли коначни главни пројекат нове зграде садржи неке разлике у односу на првобитне планове?

Разлика је у томе што ће у приземљу нове зграде уместо амбулантног дела поликлинике, како је тада било предвиђено, по пројекту сада бити смештен нови модерни Ургентни центар са две операционе сале, пет кревета реанимације и 14 кревета 24-часовног праћења пацијента, док је од садашњег Ургентног центра планирано да се направи простор за дневну хирургију и амбулантно клинички рад. Уколико буде довољно пара и из овог пројекта садашњи Ургентни центар би требало да добије још један спрат и ту треба да буду све поликлиничке амбуланте.

У ранијој најави реконструкције КЦ-а Крагујевац речено је да ће он добити и нову грану лечења – кардиохирургију, док се у новом програму помиње и увођење трансплантације органа. Да ли та опредељења остају на снази?

Остаје опредељење за увођење кардиохирургије. Ако буде среће ми ћемо за три године да урадимо реконструкцију центра, али истовремено мислим да је КЦ Крагујевац пронашао, или треба да пронађе,

ПОВЕЋАЊЕ КВАЛИТЕТА БОРАВКА ЗА ПАЦИЈЕНТЕ

младе људе који треба да се обуче, јер да би неко постао кардиохирург треба шест до седам година усавшавања и обуке, што важи и за медицинске сестре које учествују у тим операцијама. Надам се да за три године нећемо доћи у ситуацију да имамо нове сале са опремом за ове операције, а да оне чаме празне јер нема обучених хирурга. Јер, то се делимично десило у Нишу, где су два лекара ишла на обуку за кардиохирурге, а када су почели да раде операције показало се да не могу да их изведу без подршке хирурга и сестара из КЦ Србије у Београду, који стално путују у Ниш.

Тако ће вероватно и КЦ Крагујевац морати да се у првој фази ослони на подршку из Београда. У сваком случају, много нових ствари је у КЦ Крагујевац последњих година

почело да се ради и постижу се запажени резултати. Истовремено, Европска инвестициона банка финансира и обуку запослених у КЦ Крагујевац како да функционишу у фази изградње нове зграде, јер ће бити измењених услова са много буке, као и после реконструкције јер треба увести много измена у организацији рада, како код медицинског особља и лекара, зако и код руководства, да би рад био ефикаснији.

Што се тиче увођења трансплантације, ми ћемо обезбедити услове да могу да се изводе и у КЦ Крагујевац, али то је најкомплекснија интервенција у медицини која подразумева добру координацију и знање и то је веома тежак задатак.

Да ли нови рок који је дат за окончање реконструкције клиничких центара важи само за изградњу нових објеката, дакле за грађевински део посла, или он подразумева да до тада буде обезбеђена и постављена и нова опрема у овим центрима. Да ли су за опремање обезбеђена средства?

Наша Влада је потписала уговор са Европском банком да је вредност целог пројекта реконструкције четири клиничка центра 430 милиона евра, од чега Европска банка даје 200 милиона евра кроз кредит, док Република Србија, локалне самоуправе и донатори треба да обезбеде преосталих 230 мили-

ИЗГЛЕД ЈЕДНЕ ОД НОВИХ ОПЕРАЦИОНИХ САЛА

она евра. Током потписивања уговора из Европске банке су рекли да, док се нови објекти не опреме, они пројекат не сматрају завршеним.

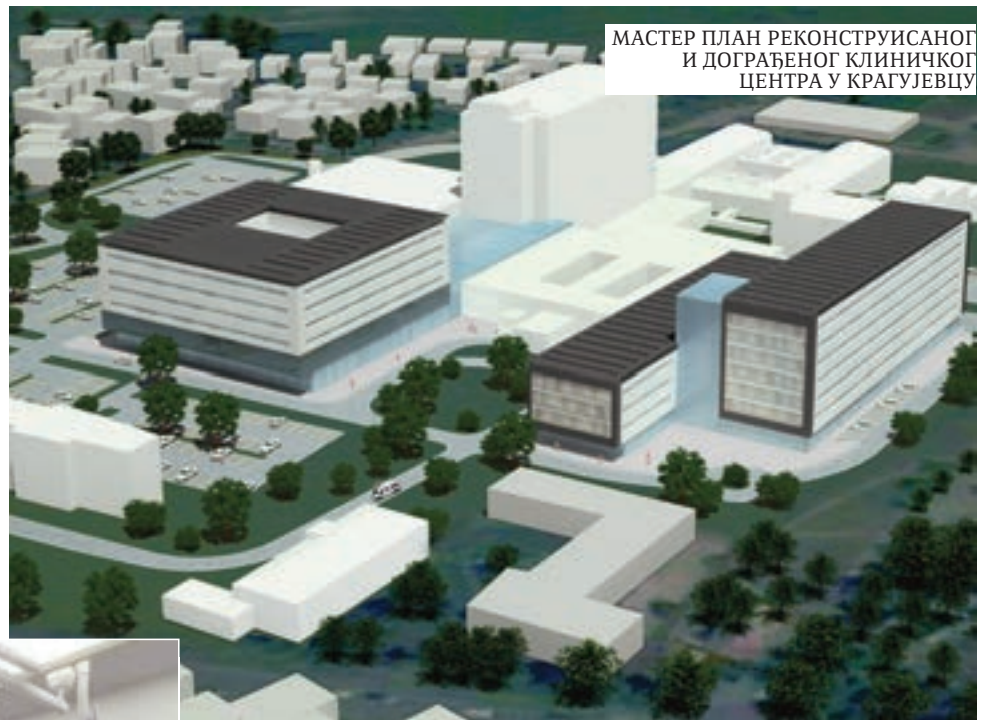
Влада републике Србије се обавезала да ће обезбедити средства за опрему и надам се да ће то тећи паралелно са грађевинским радовима. Без нове опреме нове зграде неће много унапредити квалитет лечења, што је циљ читавог овог пројекта. Ако не буде довољно средстава у нове објекте моће ће да се премести опрема која је до сада набављана, али за три-четири године оно што се сада има биће старо и, у великој мери, превазиђено.

Шта је предвиђено да од најверданије опреме добије КЦ Крагујевац у оквиру пројекта реконструкције?

Планирано је да добије још једну магнетну резонанцу, два рендгена и два скенера, од којих ће један скенер у један рендген бити одвојени само за хитне пацијенте, што ће бити велики помак у њиховом збрињавању. Такође, Крагујевац треба да добије и нову опрему за модерну болничку кухињу и болничко прање веша.

Према подацима од пре три године Крагујевац и Ниш имали су исти број пацијената годишње, по 500.000, али је Крагујевац је имао мањи број постеља и лекара. Да ли се нешто у међувремену променило?

Истраживања су показала да је ефикасност у раду КЦ Крагујевац на нивоу најбољих европских болница. То се односи на квантитет, односно на број лечених пацијената. Суштина је да се мора побољшати квалитет, а то се мери према исходу лечења, односно да ли је пацијент излечен или је умро, да ли мора на ренитервенцију у неки други

МАСТЕР ПЛАН РЕКОНСТРУИСАНОГ И ДОГРАЂЕНОГ КЛИНИЧКОГ ЦЕНТРА У КРАГУЈЕВЦУ

центар, и у којој мери се уведу нове процедуре лечења. У поређењу са Нишом Крагујевац још није равноправан у том делу. На пример, вантелесна оплодна се ради у Нишу, а у Крагујевцу не јер још нема потребну опрему. У Нишу се ради кардиохирургија, а почела је и трансплантација бубрега, што се у Крагујевцу још не ради. У Нишу се ради мини инвазивну хирургију, применом лапароскопске методе, што је у Крагујевцу у зачетку. Крагујевцу, дакле, предстоји рад на подизању квалитета. Поредиће и број збринутих пацијената у ургентним центрима видимо да је у Крагујевцу 200 пацијената дневно, у Нишу 300, а у Београду 700, па је према томе димензионисан и Ургентни центар у Крагујевцу.

Колико у реконструкцији КЦ-а свој удео има и локална самоуправа?

Од локалне самоуправе очекујемо да нам помогне у решавању саобраћајних проблема. Од сва четири клиничка центра у Србији у Крагујевцу је саобраћајни приступ најгоре решен и, да ствар буде још тежа, ограничене су могућности да се стање побољша. Једна од идеја је била да се направи још један улаз у КЦ из правца Сушичког потока. Она је полазила од тога што би се направила нова улица од језера у Шумарицама до језера на Бубњу, од које би се одвајао овај прилаз. Нама је ова веза значајна јер би олакшала саобраћајно решење. За уређење земљишта код градње новог објекта од скоро 20.000 квадрата Министарство здравља ће граду Крагујевцу у-

платити између 600.000 и 700.000 евра, па се надамо да ће локална самоуправа искористити ова средства управо за обезбеђење таквог прилаза.

Да ли ће тендер за извођење радова бити међународни, како је раније најављивано?

Тендер ће бити међународни јер је таква обавеза потписана у уговору са Европском инвестиционом банком. Њихов је услов да једнаке шансе имају страни и домаћи извођачи. Подсетићу да је министар Зоран Станковић рекао да нико неће бити повлашћен и да ће избор грађитеља бити у складу са законом. Искуство ми говори да када се свима заинтересованима унапред најави да ће тендер бити отворен, онда се јаве најбољи понуђачи. Домаћим фирмама саветујем да улазе у конзорцијуме међусобно, или са странцима, како би имали веће шансе да добију посао.

Због чега ће нашим фирмама бити битно да учествују на тендеру? Зато што, према ономе што је пројектовано, нови клинички центри у Србији не би требало да заостају за најбољима у Европи. Примењена су многа нова технолошка решења по принципима енергетске ефикасности, која значе уштеду струје, воде, као и најсавременији системи који су потребни за лечење, тако да уколико наше фирме учествују у изградњи оваквих објеката стичу референце да могу да конкуришу за изградњу болница по Западној Европи, јер су до сада овакве објекте градиле углавном у Русији.

ПРИВРЕДНО ДРУШТВО
ЗА ДИСТРИБУЦИЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ЦЕНТАР доо Крагујевац

Радно време од 7 – 15 сати

Благажна у центру:
7 – 18 сати – радним данима
7 – 13 сати – суботом

ПОСЛОВНИЦЕ:
Кнић 510 – 197
Рача 251 – 262
Баточина 842 – 311
Лапово 853 – 710

ЕД Електрошумадија
Крагујевац

Централа 307 – 200
Дежурна служба 335 – 195
Прикључци 307 – 368
Пријава стања и рекламације
307 – 233 и 307 – 234

Бесплатан телефонски број
за пријаву крађе струје 0800/360-330

НЕПРИЈАТНОСТИ ПОРОДИЉЕ БЕЗ ОВЕРЕНЕ КЊИЖИЦЕ

Беба са рачуном са порођај

Пише Јаворка Станојевић

Да ли је свака трудница мора да се породи када јој дође термин, или незапослене жене чији мужеви раде у фирмама које не уплаћују доприносе за здравствено осигурање могу, као Георгина из Радована Трећег, да буду трудне годинама? Питање јесте апсурдно, али један крагујевачки брачни пар мора да нађе одговор, јер ће, у противном, морати дебе-ло да плати одлуку да шири поро-дицу.

Све је почело почетком маја ка-да су, очекујући срећан догађај који су најавили уобичајени знаци, стигли у крагујевачко породилиште. На шалтеру их је сачекала ин-формација да ће, пошто супруга нема оверену здравствену књижи-цу, порођај морати да плате. Како девојчица која је убрзо дошла на свет није хтела да чека нису има-ли времена да размишљају како ће набавити новац. Када је дошло време да мајка и беба крену кући запослени у породилишту су им о-бећали месец дана да се снађу за новац или маркицу у књижици. О-бећање су испунили. Крајем маја им је зазвонио телефон. На другој страни је била службеница КЦ-а, која је желела да зна када ће рачун од око 40.000 динара бити испла-ћен.

Уместо да уживају у родитељства ови млади људи су кренули да оби-јају прагове институција за које су сматрали да им могу помоћи. Једи-

НА ПОРОЂАЈ СА ОВЕРЕНОМ ЗДРАВСТВЕНОМ КЊИЖИЦОМ

но што су сазнали је да би им, уко-лико Дом здравља одлучи да напла-ти своје услуге, ускоро могао сти-ћи и захтев за наплату трошкова доласка патронажне сестре!

■ Право било, ал' се изгубило

Одговор на питање зашто се овај пар нашао пред зидом типична је слика ситуације у којој се налаз 100.000 запослених који раде у

фирмама које не измирују обаве-зе према Фонду здравственог осигурања, јер су и породице ових љу-ди таоци несавесних послодаваца и државе која нема механизме да их на то натера. У пракси то значи да незапослени супружник, коме брачни друг ради у фирми која не плаћа доприносе, „маркицу“ не може добити преко Службе за за-пошљавање. Ако РФЗО није добио

своје ни деца не могу бити здрав-ствено осигурана. Ни могућност да сами плате оно што је фирма д-ужна није у оптицају, јер прописи то не дозвољавају. Како слово закона послодавце обавезује да доприно-се уплаћују за све запослене отпа-да и могућност да се осигурање у-плати бар ономе коме је лечење не-опходно.

Породица из наше приче је по

Ако будућој мами није оверена здравствена књижица, а порођај лекарска комисија не прогласи хитним - уз бебу ће, по изласку из породилишта добити и рачун за обављену услугу, који треба платити. За то није крив Клинички центар, већ законска решења државе која се жали да јој прети „бела куга“

свему типична. Муж ради у „Застава безбедности“, предузећу у ре-структурирању које се закључком Владе, 24. априла, нашло на списку фирми којима је држава обећала у-плату доприноса. Испоставило се, међутим, да да „Застава безбед-ност“ најпре мора да доплати раз-лику од 383.718 динара. Директор Славољуб Јовановић каже да у бла-гајни нема толико новца, јер се му-ком исплаћује зараде које су, сво-јевремено, касниле више од осам месеци.

- У једном тренутку смо на рачу-ну имали већу суму и ја сам позвао

ОДВАЈАЊЕ ДЕЦЕ ОД ПРИМАРНИХ ПОРОДИЦА

Тешка и болна одлука

Пише Елизабета Јовановић

У нашу редакцију прошле седмице дошао је човек тврдећи да му је, пре де-сет дана, неко украо уну-ку од три месеца и да јој се од тада губи сваки траг. Изненада је, каже, бануло њих десетак комбијем у комшијско двориште, узели дете из наручја његовој кћерки и без икаквог обра-зложења отишли.

На наше питање да ли су случај пријавили полицији и истражним органима одговорио је да нису - за-

Никада се дете не издваја из породице само због социјалних разлога. Они су често удружени са другим неповољним факторима од стране родитеља, каже социјална радница Љиљана Ђорђевић. У 2011. привремено одузето 11 малишана, а за пет месеци ове године пет

то што су посумњали да иза тога стоји отац детета, са којим није вен-чана његова кћерка. Верује да је он организовао отмицу бебе због на-плате материнског додатака, па би им је после вратио, све време потенцијајући да ни они „ за дете ништа од оштине нису добили“!

На лицу места, од комшија ове породице, али и младе мајке којој је беба „отета“, чули смо, пак, да њен партнер није умешан у то, јер њега и његову породицу дете у-опште није занимало, да више и нису заједно и да је по дете, запра-во, по пријави, дошао Центар за со-цијални рад.

- Нисам се одрекла кћерке, нисам ни ре-кла да је не желим него немам добре ус-лове за живот. У ку-ћи живимо само о-тац и ја, мајка је сме-штена у дом на лече-ње, издржавамо се једино од онога што он заради на пијаци, скупи по контејнери-ма, па после препро-даје. Сигурно ме је пријавила стрина, нешто смо се посвађа-ле, али сам пристала да дам дете док не средимо кућу. После сам много плакала и било ми је жао. Не-мам контакт са кћер-ком. Рекли су да ће је привремено смести-ти у неку хранитељ-ску породицу и да могу да је виђам јед-ном месечно, обја-шњава наша саговор-ница, чији име не са-

општавамо због Закона о заштити података личности, а пре свега због детета, јер су на томе инси-стирали у Центру за социјални рад.

Млада мама показала нам се со-бу у којој је до пре две недеље бо-равила са бебом - неокречена про-сторија, устајали ваздух, два изан-ђала лежаја један преко пута дру-гог, мала витрина, шпорет на дрва. Кућа је, иначе, зидана од тврдог материјала и могућ је животу њој.

Има још две просторије, али је њена у најбољем стању.

■ Разлози за одузимање детета

У Центру за социјални рад пот-врдили су нам да је дете смеште-но у хранитељску породицу, али нису желели да говоре о разлози-ма конкретном случају, јер се, ка-жу, то коси са законом, него су у-општено причали о тој проблема-тици.

- Центар као орган старатељства има законску обавезу да осигу-ра безбедност и здравље деце у при-родним породицама, а такође и у хранитељским. Реагујемо када се процени да су акутно угрожени жи-вот, здравље и безбедност детета. Пријаве о таквим ситуацијама до-бијамо од грађана, здравствених служби, патронажне и педијатри-је, али и полиције, школа, невла-диних организација, објашњава Љиљана Ђорђевић, руководилац службе за заштиту деце и младих Центра за социјални рад.

У таквим ситуацијама Центар има обавезу да направи брзу про-

ЗЛОСТАВЉАЊЕ И ЗАНЕМАРИВАЊЕ

Виши стандарди у заштити

Нису се поштрили критеријуми за изузимање деце из породица него је држава дефинисала и по-дигла стандарде за заштиту деце од злостављања и занемаривања. Донет је нови Породични закон и Закон о дечијој заштити, Општи протокол о заштити деце и зане-маривања, ратификована је Е-вропска конвенција.

Крагујевац је као град донео локални протокол за заштиту жртава насиља у породици, са посебним акцентом за заштиту де-це од злостављања и занемари-вања, и то је први протокол ове врсте у Републици Србији, каже Љиљана Ђорђевић, истичући да се иде у сусрет стандардима ко-ји се примењују у целој Европи, а дежурство Центра 24 сата сматра се ви-шим стандардом.

ЉИЉАНА ЂОРЂЕВИЋ, ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

а дежурство Центра 24 сата сматра се ви-шим стандардом.

људе да их питам да ли желе да у- платимо Фонду како би оверили књижице или да исплатимо зараде. Пошто су скоро сви гласали за плате остали смо без здравственог осигурања. Сада су наши радници принуђени да се сналазе и уместо књижице носе папир са обећањем Владе да ће измирити наше обавезе. Обично им то признају и приме их, не тражећи да плате. У овом случају, изгледа, КЦ није вољан да чека. Ја чиним све што могу, користим и службене и приватне контакте, за сада нисам нашао решење, али фирма неће дозволити да овај човек из свог џепа плати рачун, каже Јовановић.

Друга, можда важнија, страна ове приче је одговор на питање зашто се у земљи којој одавно прети бела куга и која је, због тога, још 2008. године званично усвојила Стратегију за подстицање рађања, порођаји наплаћују било коме. Где

су се изгубиле одредбе о осигурању посебно осетљивих група које су трудницама и породиљама давале право да током трудноће, порођаја и 12 месеци након тога имају право на здравствено осигурање за себе и дете, без обзира да ли члан породице преко кога су осигурани има дуговања за доприносе?

Према тумачењу које смо добили у РФЗО-а, ово право породиље су уживале на основу инструкције која се односила само на период првих шест месеци 2010. године, а касније је продужена до краја те године. Међутим, због неуслагашености са Законом о здравственом осигурању у 2011. години важност ове инструкције није продужена. Из тих разлога ни петогодишња, ни новорођена девојчица пара из наше приче (које би, да су они који су правили инструкцију водили рачуна да је услагасе са законом, гарантовано биле осигуране до 15, одно-

сно до 26 година, ако би студирале) немају право на бесплатно лечење.

■ Доказ да је порођај био хитан

Пошто нова правила игре кажу да бесплатну медицинску услугу могу добити само хитни случајеви породиљама остаје да докажу да нису могле да сачекају. Тумачећи ситуацију у којој се нашао пар коме се тражи да плати порођај, Сања Миросављевић, саветница директора РФЗО-а за односе са јавношћу, објашњава да морају да се обрате матичној филијали Фонда како би се утврдило да ли је порођај био хитан?!

- Осигуралица треба да се обрати филијали. Лекарска комисија ће ценити хитност порођаја и ако она каже да је порођај хитан онда ће филијала обавестити КЦ Крагујевац да врати новац или ће КЦ Крагујевац умањити уговорену накна-

ду, а филијала вратити новац, објашњава она.

Саветница има и савет за ситуације у којима запослени коме послодавац није платио доприносе има трошкове за здравствене услуге које нису хитне. Рачун, каже, треба испоставити послодавцу. Ово би могло да важи и за породиље за које се комисијски утврди да су могле да причекају оверу књижице. Али, рачун најпре, ваља платити, а онда стиснути петљу и појавити се пред тразом који, најчешће нису, попут директора „Застава безбедности” спремни да помогну, већ међу бројним адутима у рукаву држи и отказ.

■ Срећан крај

Упркос свему, ова прича ће изгледа имати срећа крај. Наша редакција је, уз обавештење да КЦ „није наплатио ниједну здравствену услугу порођаја”, од Службе за

информисање КЦ-а добила информацију да то неће бити урађено ни сада.

-У конкретном случају млада мајка је примљена у породилиште без оверене књижице, а после обављеног порођаја службеница са одељења, која обавља послове фактурисања, тражила је консултацију са финансијском службом КЦ у вези са рачуном. Како је лекарска комисија РФЗО-а проценила да је порођај био хитан, тај рачун ће бити регуларно испостављен надлежној филијали РФЗО-а, каже се у допису које смо добили из Клиничког центра.

Добро је што породиља није морала да пише некакав захтев нити да се појављује пред комисијом. Питање је једино зашто све није могло да се уради раније. То би пуно помогло младим родитељима који, ионако, имају доста проблема. Највећи је како да добију „маркице” за своје девојчице, јер без њих лечење једномесечне бебе и њене петогодишње сестре остаје ствар добре воље здравствених радника који су им, кажу, до сада, увек излазили у сусрет.

Више, међутим, брине је што сви који би требало да се осете одговорним имају законско покриће да оперу руке пребацујући лопту у туђе двориште. Здраву памет, ипак, вређа што при том потезу аргумент према коме се хитност порођаја мора доказивати пред комисијом.

Иако смо желели да кажемо шта о ситуацији у којој се налазе више стотина хиљада људи које ни на који начин не могу да овере књижицу мисле у канцеларији заштитника грађана Републике, одговоре на питања која смо им послали, упркос бројним покушајима и чврстим обећањима, нисмо добили.

НИЈЕ ЛАКО НИ ДРУГОЈ СТРАНИ

Страда и каса Клиничког центра

Иако, на први поглед, изгледа како Клинички центар прогони пацијенте покушавајући од њих да наплати оно што држава не успева да извуче од њихових послодаваца, ситуација је, ипак, нешто другачија. Ова институција, наиме, мора да оправда сваки динар који добије од државе. Уколико им то не пође за руком новац морају обезбедити сами, па треба имати разумевања за ажурност и труд да наплате своја потраживања.

Према речима пи-ара КЦ-а Вање Ђорђевић, због ненаплатених рачуна благајна ове институције има мањак од више десетина милиона динара.

- Све хитне услуге обављају се одмах, без обзира на статус здравственог осигурања пацијената. Највише таквих пацијената се лечи у Ургентном центру. Врло често они код себе немају здравствених књижице. За тако пружене услуге регуларно се

израђују рачуни и предају пацијентима, али они их најчешће не плаћају. Хитним пацијентима остави се рок од недељу дана, како би донели књижицу на увид у финансијску службу КЦ, да би рачун могао бити фактурисан РФЗО. Уколико се пацијент не појави са уредно овереном књижицом у остављеном року, опомене за плаћање рачуна шаљу се на кућне адресе. По том основу, у прошлој години, КЦ Крагујевац није наплатио укупно 207.663 динара.

Још већи проблем имамо са наплатом здравствених услуга у случају неисправних и оспорених, односно неоверених књижица амбулантним пацијентима, који са упутима из других здравствених установа долазе на специјалистичке прегледе у

ВАЊА ЂОРЂЕВИЋ, ПИ-АР КЛИНИЧКОГ ЦЕНТРА

неку од 40 амбуланти наших клиника и центара. Пошто КЦ није комплетно умрежен и на шалтерима амбуланти нема приступ електронској бази осигураника РФЗО-а, не постоји могућност да се одмах провери исправност књижица.

Приликом слања електронске фактуре на сервер РФЗО-а оспори нам се велики број рачуна за извршене здравствене услуге због неисправних књижица. У 2011. оспорен нам је скоро 41 милион за пацијенте који нису имали важеће здравствене књижице, а за три месеца ове године 3,5 милиона динара, па је лечење тих пацијената пало на терет сопствених средстава Клиничког центра, каже Вања Ђорђевић.

цену. Време за реаговање је 24 сата свим данима у недељи и то се зове неодложна интервенција. Пријаве грађана и институција сливају се у полицијској управи која позива дежурног социјалног радника. Шта се догађа када Центар направи процену да су живот и здравље акутно угрожени неком детету?

Кад год има времена Центар своју процену увек поткрепи мишљењем лекара. Дете се одмах води на лекарске прегледе како би се утврдило да ли има повреда или других здравствених проблема које је потребно акутно санирати, а онда се размишља о начину његовог збрињавања. Увек, када за то постоје услови, саслушају се родитељи, дете укључи у поступак уколико је то према његовим узрасним могућностима допуштено. Када се ради о веома малој деци пре свега се процењује квалитет неге и капацитети родитеља. Да ли постоје неки ризици од стране родитеља и који они могу бити - употреба алкохола и психоактивних супстанци, тешке форме најтежих психијатријских болести, које као једну од манифестација имају хетероагресивност.

- Никада се дете не издваја из породице само због социјалних разлога, али су они често удружени са другим неповољним факторима од стране родитеља, објашњава Љиљана Ђорђевић и додаје да би то могла бити нека јако лоша стамбена ситуација или неки фактори који би тренутно могли да угрозе здравље детета - ако беба живи у шатору, картону...

То су изузетне ситуације, јер се те неповољности могу преовладати на други начин, пружањем материјалне подршке родитељу ако је он адекватан са аспекта могућности да брине о детету. Али, други проблеми не могу се тако брзо решавати - лечење родитеља, стављање под контролу проблема са алкохолном или дрогом, то је ипак мало дужи процес. Води се рачуна и да ли такав родитељ у свом окру-

жењу има подршку, да ли у широј породици има чланова који могу да замене улогу родитеља који није адекватан. То је посебно важно код најмлађег узраста, члан породице може да замени мајку у негујућој функцији - обезбеди храну, хигијену, чување и надзор над дететом. Где тога нема деца се привремено измештају из природне у хранитељску породицу уз пуно знање својих родитеља.

■ Дечја права испред родитељских

О томе одлучује стручни тим, а не појединац. Родитељ има право да виђа дете, најчешће једном недељно уколико су деца најмлађег узраста и уколико родитељ није насилан. Прави се план и начин виђења детета, чији је циљ да се чува веза између детета и биолошких родитеља, јер је крајњи циљ да се дете врати у примарну породицу. У прво време сусрети се организују у Центру, а некада у Центру за породични смештај.

По речима Мионе Станковић, руководиоца службе за управно-правне послове Центра, родитељи добијају решење или закључак о обезбеђењу смештаја детета, односно његовом стављању под привремено старатељство. Они имају пуно правну сигурност и начин да своја права заштите у управном поступку и у свему активно учествују, уз могућност да на њега уложи жалбу. Центар за социјални рад такође има обавезу да против родитеља поднесе тужбу за лишење родитељског права, јер је суд једини орган који може раније да одузме дете од родитеља а да родитељу ограничи вршење родитељског права у потпуности или делимично. Центар само на крајњи рок може да суспендује права родитеља да би заштитио права детета. Уколико се промене околности у корист детета, родитељ има право да тражи му се врати одузето родитељско право.

- Право детета на живот, здравље и безбедност старије је од права ро-

НА УЛИЦИ НАЈЧЕШЋЕ ПРОСЈАЧЕ МАЛА ДЕЦА

дитеља и има већу друштвену тежину, каже Љиљана Ђорђевић.

У Крагујевцу има 18 едукованих породица са лиценцом које се баве хранитељством и Центар за породични смештај и усвојење врши контролу њиховог рада.

Прошле године је забележено 11 привремених измештања деце из породица. Случајева попут овог с почетка приче било је три-четири, остало су била деца од 12-18 година, затицана на улици без надзора, на територији других градова и општина, па чак и приликом покушаја илегалног преласка границе. Смештани су код хранитеља или у прихватилиште, све док се не пронађу родитељи, види у чему је проблем и стабилизује ситуација. Некада је то само конфликт детета и родитеља у адолесцентном периоду, па се ради на поправљању комуникације да се дете брзо врати у своје природно окружење.

За првих пет месеци ове године Центар је имао пет таквих интервенција. Реч је само о једној беби, остало су деца старијег узраста и то због конфликта са родитељима. Кратко су боравила у прихватилишту. Ипак, један број деце дуже остаје у хранитељским породицама јер је потребно време да природна породица ојача, уз поправљање егзистенцијалних услова, пре свега хигијенских.

- Можемо бити сиромашни, али морамо обезбедити минимум хигијенских услова за основну негу. Испод тога се не може ићи, јер ће се угрозити здравље деце. У том периоду наш рад са родитељима је усмерен у правцу подршке - Колико активно сарађују, желе да мењају свој живот и окружење, лече од алкохола и наркотика, покажу да хоће да раде, да поправе услове живљења и становања, објашњава Љиљана Ђорђевић, подвлачећи да

се нико не може бесконачно дуго чекати, јер дете има право на стабилност, сигурност, предвидивост.

Уколико родитељи више не испољавају интересовање за своје дете нити за позитивне промене у свом животу онда се размишља о неким дугорочнијим аранжманима за дете. Иде се у поступке за лишење родитељског права и размишља се да деца трајно остану у хранитељским породицама или иду на усвојење.

Тренутно у хранитељским породицама има 75 малишана са подручја Крагујевца, а у социјалним заводима и домовима су 24 лица са већим и специфичнијим проблемима у развоју. Њихов смештај се обезбеђује на захтев родитеља када не могу да им обезбеде адекватну негу у кућним условима. Само најкомплицованији здравствени случајеви смештају се у специјализоване домове.

Запослени су почели генерални штрајк због непоштовања протокола о исплати заосталих плата и недостатка посла за који криве директора у оставци Радослава Јовановића

Иако је крајем прошле недеље изгледало да ће запослени у предузећу „Шумадија ДЕС“, које запошљава особе са инвалидитетом, одустати од најављеног штрајка, то се ипак није догодило. Генерални штрајк почео је прошлог уторка због непоштовања, у марту потписаног, протокола о исплати заосталих плата. Према том протоколу заостале зараде требало је да буду исплаћене до априла, да би од маја почела редовна исплата „минималаца“. За измиривање старих дуговања из 2010. године утврђен је рок до краја године.

У међувремену директор предузећа Радослав Јовановић је поднео оставку, а на расписан конкурс за новог директора, према незваничним информацијама, јавило се четири кандидата. Седница Скупштине предузећа, на којој је требало изабрати директора, одржана је у уторак у касним поподневним сатима, када је овај број „Крагујевачких“ улазио у штампарију.

Директор Јовановић поднео је оставку незадовољан односом Министарства економије према фирмама које запошљавају раднике са инвалидитетом. Према његовим речима, радници су примали мале, али редовне зараде све док није промењен начин рефундирања дела зараде за раднике са инвалидитетом.

Он је подсетио да предузеће добија тај новац са закашњењем од два месеца због чега је доведено у тешку ситуацију.

У „Шумадији ДЕС“ запослено је 85 радника, од којих је 51 особа са инвалидитетом. Према речима председника Синдиката металаца у овом предузећу Дејана Марковића, сви запослени у потпуности су обуставили рад због неисплаћених зарада, односно у знак протеста што послодавство није испоштовало споразум из марта, када су такође штрајковали.

ШТРАЈК У ПРЕДУЗЕЋУ „ШУМАДИЈА ДЕС“

Траже плате и посао

РАДНИЦИ У ШТРАЈКУ

Са директором Радославом Јовановићем смо договорили да се до краја маја нормализује исплата плата у предузећу, а да се након тога пронађе решење за исплату пет заосталих зарада из 2010. и 2011. године. Од тог договора, међутим, није било ништа, пошто смо крајем прошле недеље примили по 14.000 динара, што је тек део плате за март, рекао је Марковић, додајући да говори и у име синдикалне организације која у тој фирми окупља особе са инвалидитетом.

Штрајк као самоубиство

На јавну штрајка сада већ бивши директор Јовановић одговорио је писмом упућеном на адресе обе синдикалне организације. Он, између осталог, наводи и да због штрајка већ закључене и потенцијалне послове неће моћи да реализују и да њихова вредност није мала. Закључени су послови са Дирекцијом из Параћина од 600.000, крагујевачким Архивом од 380.000 и Основним судом у Пожаревцу од 350.000 динара. Навео је да су закључена и два посла са Скупштинском општинском Аранђеловац и крагујевачким Удружењем дистрофијачара укупне вредности од 130.000 динара.

„Уверavam вас да нисте могли учинити ништа горе за предузеће и ње-

гову перспективу од онога шта сте учинили. Упозоравам вас да сте, као људи на челу синдиката, одговорни за драматичне последице и за рушење свега што је урађено последњих 18 месеци. Позивам вас на одговоран однос према својој будућности, јер ваш штрајк ништа не доноси, а много штети, ако су наведени разлози тачни. Ако је у питању нешто друго молим вас да се изјасните како бисмо знали о чему се ради и да пробамо решење проблема“, написао је Јовановић.

Одговорио му је Дејан Марковић рекавши да радници данима немају посла и да не зна о којим то закљученим пословима које штрајк може да угрози Јовановић пише.

Данас су пуштена два-три налога у погон, али нема репроматеријала. Чим стигне материјал ми ћемо да почнемо да радимо. Нећемо дозволити да иједан посао због нас пропадне, без обзира што смо у штрајку. Директор наводи посао за Дирекцију из Параћина, али нема радног налога, тај посао још није ни почео да се ради, а он наводи да смо га већ угрозили.

РАДОСЛАВ ЈОВАНОВИЋ, ДИРЕКТОР У ОСТАВЦИ

Када је у питању крагујевачки Архиву се тек узимају

мере, а за посао за Основни суд у Пожаревцу такође још нема радног налога, тврди Марковић, додајући да предузеће без посла не може да живи и да не може да се ослања само на новац од Министарства економије. За недостатак посла Марковић криви директора Јовановића.

Када је поднео оставку Јовановић је као разлог навео незадовољство односом Министарства економије

ДЕЈАН МАРКОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК СИНДИКАТА

према предузећима која запошљавају особе са инвалидитетом. О чему се ради? Према закону, а интервенисао је и државни ревизор, променили су се услови финансирања заштитних радионица. Сада је фирма у обавези да исплати плате и све порезе и доприносе и да са доказом да је то учинила конкурише код Мин-

истарства економије за рефундирање 50 одсто уплаћеног новца за раднике са инвалидитетом. И то је сте велики проблем, јер су по старом систему предузећа која запошљавају инвалиде новац од државе добијала раније, а сада се он у просеку чека и по два месеца.

Закон мора да се мења

Према речима председника Синдиката металаца Крагујевца Горана Милића, држава свим заштитним радионицама у Србију дугује по два месеца, али такав је закон.

То је једноставно недопустиво, јер се на тај начин све фирме које запошљавају инвалиде доводе у велике проблеме. Фирма мора да купи репроматеријал, да направи производ, да га прода, да исплати

плате и доприносе и на крају да чека да јој држава рефундира половину новца за плате особа са инвалидитетом. Чим се буде формирала нова Влада мораћемо да кренемо у разговоре и преговоре да се промени такав начин финансирања особа са инвалидитетом. Ми у Крагујевцу имамо три такве заштитне радионице. То су „Шумадија ДЕС“, „Застава инпро“ и „Графопромет“ и оне запошљавају велики број инвалидних лица. Оне су на неки начин подржављене, иако им статус званично још није промењен. Мислим да би најбоље било да држава прво уплати новац заштитним радионицама, а има начина да послодавац, односно директор фирме, ако не исплати плате и доприносе буде кажњен, објашњава Милић, додајући да запослени у „Шумадија ДЕС“ поред свих проблема који имају месецима, па и годинама, примају минималне зараде.

Према договору са Министарством економије „Шумадија ДЕС“ ће најкасније до 10. јуна преко трезора бити уплаћено још 640.000 динара да би запослени у овој фирми могли да приме плату за март ове године.

Да ли ће штрајк у ДЕС-у трајати до тада, да ли ће нови директор позвати представнике два синдиката на договор, или ће запослени прекинути штрајк када добију нове послове, за сада је тешко рећи.

Милушин ЂЕВИЋ

Штампарија „Фемил прес“, којој „Светлост“ дугује више од седам милиона динара, активирала је хипотеку, па је Привредни суд заказао лицитациону продају дела зграде, како би се намирио дуг

Прва продаја дела зграде „Светлост“ у Улици Бранка Радичевића 9 заказана је за 21. јун, а рочиште за продају биће одржано истога дана у 11 сати у Привредном суду. Продаја ће бити обављена јавним надметањем, а почетна цена износи 60 одсто од утврђене вредности непокретности.

Ову одлуку донела је прошле недеље судија Привредног суда у Крагујевцу Снежана Стојановић, а по основу наплате потраживања од 7,2 милиона динара и хипотеке коју је активирало предузеће „Фемил прес“, где је више од две године штампан недељник „Светлост“.

Наиме, власник штампарије је пре две године узео кредит у вредности од 35 хиљада евра у име „Светлост“ ж, а као гаранцију да ће „Светлост“ редовно отплаћивати рате стављена је хипотека на подрумске просторије зграде. Пошто је предузеће „Фемил прес“ исплатило кредит у целисти, и уз то

ЗАКАЗАНА ПРОДАЈА ПРОСТОРИЈА „СВЕТЛОСТИ“

Штампарија активирала хипотеку

УЛАЗ У ПОДРУМСКЕ ПРОСТОРИЈЕ И ДЕО ПРВОГ СПРАТА ЗГРАДЕ КОЈИ СЕ ПРОДАЈУ

све време штампало новине без динара надокнаде, власник Драган Леповић је затражио да се активира хипотека и прода део непокретности како би намирио потраживања.

На продаји ће се наћи осам просторија у подруму зграде чија је вредност око осам милиона динара, као и седам просторија на првом спрату вредности 17,1 милион динара, што када се сабере износи 25,1 милион динара. Почетна укупна цена биће 15 милиона динара. Уко-

лико буде заинтересованих само за просторије на спрату, почетна цена је око 10, а за подрумске просторије 4,8 милиона динара.

За учешће на лицитационој продаји заинтересовани су у обавези да положе јемство од 10 одсто утврђене вредности дела некретности (за просторије у подруму 800 хиљада, на спрату 1,7 милиона динара) или целине (2,5 милиона динара) која се продаје.

Треба подсетити да је овај крагујевачки недељник, који је након

прошлогодишњег поништења приватизације био пред гашењем, у последњи час, почетком априла ове године, избегао ликвидацију. „Светлост“ је од ликвидације спасена уплатом предујма од 300.000 динара за покретање стечајног поступка, који је обезбедила иста штампарија „Фемил прес“, која је сада активирала хипотеку.

Осим штампарије, хипотеку на просторије у приземљу зграде има и Пореска управа на име неуплаћених пореза и доприноса за запо-

слене, којима се уз то дугује и 16 зарада.

Било је речи да запослени у „Светлост“, којих је остало десетак, прижељују нову приватизацију чиме би се отворила нова перспектива овог недељника. Такође, причало се да за куповину „Светлост“ има заинтересованих пословних људи из Крагујевца и Београда, а ове тврдње биче потврђене или демантоване за две недеље.

Г. БОЖИЋ

ЕКОЛОШКА АКЦИЈА БУДУЋИХ ИНЖЕЊЕРА

Машинци чувају природу

ПРИКУПЉАЊЕ ПАПИРА У ШКОЛИ „ТРЕЋИ КРАГУЈЕВАЧКИ БАТАЉОН“

Лазар Анић, Никола Стојановић и Александар Нешовић, студенти Факултета инжењерских наука, подсетили житеље Багремара на значај рециклаже

О заштити животне средине прича се много, али се, на жалост, још увек мало ради. Свестан тога, Милун Бабић, професор Факултета инжењерских наука, ове године својим студентима друге године дао је задатак не само да напишу семинарски рад из предмета Енергија и заштита животне средине, већ и да осмисле конкретну еколошку акцију. Лазар Анић, Никола Стојановић и Александар Нешовић ухватили су се у коштац са решавањем проблема рециклаже папира на нивоу једне месне заједнице.

Током претходних месец дана осмислили су и спровели низ различитих активности којима су житељима Багремара указали на значај рециклаже старе хартије.

Само 100 килограма старе хартије потребно је да би се сачувала два дрвета, а у Србији на тоне папира завршава на депонији. Читаве шуме страдају уместо да се већ коришће-

ни папир искористи као сировина за производњу.

Месну заједницу Багремар одабрали смо пошто је у питању велико насеље, али и због чињенице да се на њеној територији налазе неколико великих маркета који одбацују стотине килограма картонске и папирне амбалаже, објашњава Лазар Анић, студент друге године основних студија на Факултету инжењерских наука.

Лазар, Никола и Александар најпре су обишли све велике трговинске ланце на овој територији, затим разговарали са грађанима, поделили на стотине флајера којима су житељима Багремара подсетили на значај чувања животне средине. Са још неколико пријатеља организовали су и акцију уклањања предизборних плаката који ће, такође, завршити као сировина за прављење нових количина хартије.

Круна читавог пројекта је прикупљање старе хартије у школи „Трећи крагујевачки батаљон“. О заштити животне средине и значају рециклаже најбоље је децу учити од малих ногу. Када се одређен начин понашања усвоји у детињству то је нешто што остаје за цео живот. Зато смо се одлучили да ангажујемо и децу школског узраста. Захваљујући

ЈКП „Чистоћа“ добили смо велики контејнер који су ђаци прошлог четвртка направили и прикупљеним папиром. На жалост, уочили смо да у многим улицама не постоје посебни контејнери за папир, а и

тамо где постоје питање је да ли се користе само за ову врсту отпада. Добро би било када би у школама поново увела пракса прикупљања старе хартије, јер се много старог папира из домаћинства баца, а само две тоне довољно је да се сачува количина кисеоника коју човек удахне за четири деценије, објашњава Александар Нешовић.

Вредни будући инжењери и сами су сакупили приличну количину папира и заједно са ђацима убацили је у контејнер. Неколико дана касније, на Дан планете земље, 5. јуна, уприличили су још једно еколошко дружење са житељима Багремара - тек да их кроз разговор подсети на значај њеног чувања.

М. О.

Урош Петровић, матурант Економске школе, на републичком такмичењу правних техничара у Нишу добио је награду „Цар Константин“ као најбољи судија. Заједно са још пет другарица довео је крагујевачку екипу до прве победе за Економску школу

У амфитеатар крагујевачког Правног факултета у октобру ће, са осталим брцошима, сести и један судија. Додуше, не прави, али већ награђен. Урош Петровић, матурант Економске школе, на републичком такмичењу правних техничара добио је награду „Цар Константин“ као најбољи судија. Заједно са још пет другарица довео је крагујевачку екипу до прве победе за овдашњу Економску школу.

Марија Мииловић, у улози вештака, Јасмина Усаиновић, као окривљени, њен бранилац Валентина Јовановић, Дуња Вукићевић, у улози тужиоца и Катарина Јањић као сведок, на челу са Урошем, урадили су најбољу симулацију суђења на такмичењу економских

ПОБЕДА ЂАКА ЕКОНОМСКЕ ШКОЛЕ

Урош најбољи судија

школа из целе Србије које је прошле недеље одржано у Нишу.

Такмичење је по свему личило на право суђење. Ми смо двадесетак минута пред наступ добили задатак, тачније опис дела. Наше је било да препознамо о ком се кривичном делу ради, који је суд надлежан, поделимо улоге и представимо суђење и то баш онако како би изгледало пред правим судом. Мој задатак је био и да одредим казну и напишем пресуду. За све то имали смо тачно 20 минута, објашњава Урош Петровић.

Крагујевчанима је као задатак пала разбојничка крађа. Наиме, „окривљени“ је, према наводима тужиоца, опљачкао своју бившу девојку. У свом исказу Јасмина се у улози оптуженог Драгана бранила тешком материјалном ситуацијом, болешћу родитеља којима мора да набавља скупе лекове... На жалост, ништа није помогло, судија је одрекао казну од

три године затвора и 300.000 динара.

Ово је први успех Економске школе на овом такмичењу. Задатак који су деца имала није био нимало лак. Да би се све правилно урадило требало је да добро познају Кривични законик и Закон о кривичном поступку. Конкуренција није била нимало наивна, пошто већина економских школа која се такмичила има по неколико одељења правних техничара, а ми само једно. Ипак, морам да нагласим да је ово заиста талентована генерација и да су добри ђаци и васпитана деца, каже професорка Снежана Младићевић, која је заједно са колегиницом Љиљаном Грбовић била ментор крагујевачкој екипи.

Највећа конкуренција крагујевачком тиму биле су екипе домаћина, Нишлија, и ученици земунске Економске школе који су на овом такмичењу већ побеђивали. Ипак, нашли су се на табели иза наших матураната.

За такмичење смо се интензивно припремали последње две недеље, мада у питању је примена знања које смо стекли из правних предмета током читавог средњошколског школовања. Много нам је значило што смо током припрема имали прилике да пратимо суђења у Вишем суду у Крагујевцу, тако да смо на самом наступу били заиста уверљиви што нам је признао и жири, напомиње Урош.

УРОШ ПЕТРОВИЋ ЖЕЛИ ДА СТУДИРА ПРАВА

НАГРАЂЕНИ МАТУРАНТИ СА МЕНТОРИМА И ДИРЕКТОРКОМ НА ПРИЈЕМУ У СКУПШТИНИ ГРАДА

На основу чл. 10 став 1. а у вези са чл. 29. став 1. и 3. Закона о процени утицаја на животну средину („Сл. Гласник Р. Србије“ број 135/04, 06/09) даје следеће

ОБАВЕШТЕЊЕ

Обавештава се јавност и заинтересовани органи и организације да је **носилац пројекта предузеће „Мото Плус“ д.о.о** – Крагујевац, поднело Министарству животне средине, рударства и просторног планирања Захтев за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину пројекта складиштења отпадних оловних алумулатора – опасног отпада, у количини од 100 (сто) тона годишње, на к.п. 13006 КО Крагујевац 3, Град Крагујевац, заведен под бројем 353-02-551/2012-02.

Заинтересована јавност може да изврши увид у садржину захтева сваког радног дана од 11-14 часова у просторијама Министарства животне средине и просторног планирања у Београду, Омладинских бригада 1, соба 653 и достави своје мишљење у року од 10 дана од дана објављивања овог обавештења.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине

ОБАВЕШТЕЊЕ

О ПОСТУПКУ ОДЛУЧИВАЊА
О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је на захтев носиоца пројекта „ТЕЛЕНОР“ д.о.о., донето Решење број: XVIII-501-148/12 и спроведен поступак одлучивања о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину Пројекта – базне станице мобилне телефоније, чија се реализација планира на локацији „Кутлово“, на кп.бр. 915 КО Кутлово, на територији Града Крагујевца.

У спроведеном поступку донето је Решење да за предметни објекат **није потребна израда студије о процени утицаја на животну средину**, будући да се за планирање карактеристике пројекта, уз примену важећих техничких норматива и стандарда прописаних за изградњу, коришћење и одржавање ове врста објеката, као и одговарајућих мера заштите које су утврђене наведеним решењем, односно услова које су утврдили други овлашћени органи и организације, не очекују значајни негативни утицаји на чиниоце животне средине у току извођења и коришћења пројекта.

Донето решење заснива се на анализи захтева носиоца пројекта и података о локацији, карактеристикама и могућим утицајима пројекта на животну средину, при чему су узети у обзир прописани критеријуми за пројекте наведене у Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) и Стручна оцена оптерећења животне средине у локалној зони базне станице мобилне телефоније, односно прорачуна нивоа електромагнетне емисије, коју је израдила Лабораторија „Консинг“, Сурчински пут 1а, Београд.

Представници заинтересоване јавности могу изјавити жалбу на донето решење у року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења. Жалба се изјављује Министарству животне средине и просторног планирања Републике Србије, а подноси се преко првостепеног органа.

Обавештење се објављује на основу чл. 10. став 7. и чл. 29. Закона о процени утицаја на животну средину («Службени гласник Републике Србије», бр.135/04, 36/2009)

Екипи талентованих ученика, који су се из Ниша вратили са статутом Цара Константина и дипломама, ове недеље стигло је још једно признање. У Скупштини града за њих је у уторак уприличен свечани пријем. Од Драгослава Милошевића, члана Градског већа задуженог за образовање и народне посланице Славице Савељић на дар су добили књиге, али и обећање да ће Економској школи пружити помоћ у организацији овог такмичења наредне године, које ће, захваљујући победи наших матураната одржати у Крагујевцу.

М. О.

ФАТИМА ЖИВИЋ, ДОКТОР ТЕХНИЧКИХ НАУКА

Открића за допринос медицини

Пише Гордана Божић

Одавно није било тако тешко убедити некога ко је успешан у послу којим се бави, да о томе јавно прича, као Фатиму Живић, која је пре непуних месец дана на Факултету инжењерских наука промовисана у доктора техничких наука. Прво је на све начине покушала да избегне разговор за новине, бранећи се изговором да нема искуства са медијима и да неће умети да одговори нашем захтеву, али пошто јој то није помогло, у телефонском разговору је предложила као лакшу варијанту, да уместо разговора, сама напише о томе шта ради и чиме се бави. Као што је обећала, после неколико дана убеђивања, проследила је мејлом текст, који се, заправо, свео на предавање из области нанотехнологије, из које је одбранила докторску дисертацију. И том приликом покушала је да се „сакрије“ тако што није написала ни једну реч о себи, а врхунац је био предлог да се, уместо њене фотографије, као „интересантније“ објаве слике материјала које је тестирала!?

■ Најважнија је сарадња са људима

Будући да такав предлог никако није био прихватљив за рубрику у којој су у центру пажње успешни људи, њихова размишљања, идеје, навике, хобији, једини начин да све испадне како треба био је разговор „очи у очи“ са саговорницом. Пошто је договорено да се, коначно, сретнемо на факултету, како бисмо одабрали фотографије, то је била

ЗНАЧАЈАН ПРОДОР ФАТИМЕ ЖИВИЋ У СВЕТУ НАУКЕ

У истраживачком раду експерименталног типа крагујевачка научница је испитивала четири врсте клинички употребљивих биоматеријала који се користе за израду вештачких кукова. Открила је да је њихов највећи проблем брзо хабање, при чему честице које се ослобађају имају негативна дејства на људски организам

права и једина прилика да сазнамо нешто више о њој.

У приземљу блока „А“, у деканату некадашњег „машинца“, сада ФИН-а, дочекала нас је млада плавуша за коју би свако помислио да

је једна од студенткиња са факултета. Таквој слици допринела је и необавезна гардероба, мини сукња, кожни прслук и туника. Широки осмех, срдчан дочек и признање да има велику трему због овог разго-

вора, били су заправо одговор, али и мало извињење, због првобитног покушаја да одбије овај сусрет.

Када је, коначно, одагнала страх од новинара, почела је да прича. Докторирала је из области нан-

отехнологије и биоматеријала у фебруару ове године, а три месеца касније, 20. маја, промовисана је у доктора техничких наука. Њен докторат је први из ове области на крагујевачком Факултету инжењерских наука, а по свему судећи и један од ретких, ако не и једини у Србији који се бави овом темом.

Од нарочитог значаја је то што је у његовој изради као консултант учествовао и амерички професор Барат Бушан, један од највећих научника у свету у области нанотехнологије, који је недавно промовисан у почасног доктора наука на крагујевачком Универзитету. Такође, професор Бушан је био и члан комисије за одбрану докторске дисертације Фатиме Живић, а да се озбиљно позабавио њеним радом сведочи чињеница да је, пошто је већ студивно прочитао садржај рада на чак 30 страна, написао свој коментар са упутствима и сугестијама, што је, према речима наше саговорнице, било нарочито вредно.

У научно-истраживачком раду, који је био експерименталног типа, што је додатно отежавало посао због неопходне, скупе лабораторијске опреме и разних материјала за испитивања, Фатима је покушала да објасни проблем хабања и негативних дејстава честица које се том приликом ослобађају. Заправо, испитивала је четири врсте клинички употребљених биоматеријала – легуру титанијума, медицински челик, коштани цемент и једну врсту полимера, који се сви заједно користе за израду вештачких кукова. Фатима каже да је утврђено да је највећи проблем код ових вештачких органа њихово хабање, при чему честице које се ослобађају у контак-

ТРАДИЦИОНАЛНЕ НАГРАДЕ ПОЛИЦАЈЦИМА

Сатови за прегалаштво

Поводом Дана Министарства унутрашњих послова и Дана полиције у Скупштини града, Шумадијском округу и амфитеатру полиције организовани су свечани приједи и додела признања најзаслужнијим појединцима

Као и сваке године на Тројице, крсну славу Министарства унутрашњих послова, награђују се најзаслужни припадници полиције за изузетан допринос у раду. Тако је било и ове године. Њих осморица су награђена вредним ручним сатовима. Награда Шумадијског округа припала је вишем полицајцу Павлу Дамјановићу, вођи смене дежурне службе у Полицијској станици Книћу, вишем

полицијском инспектору Дејану Радовићу, који ради на пословима сузбијања општег криминалитета у Полицијској станици у Аранђеловцу, самосталном полицајцу Новици Петровићу, вођи смене дежурне службе у Полицијској станици Лапово и полицијском нареднику прве класе Дејану Андрићу, ангажованом на пословима сузбијања привредног криминала у Полицијској станици у Баточини.

Награду градске управе Града Крагујевца понели су: полицијски наредник Радан Ђоровић, вођа сектора у полицијској испостави одељења полиције, млађи полицајац прве класе Мирослав Ђекић, саобраћајни полицајац Саобраћајне полицијске испоставе, млађи полицијски наредник прве класе Митар Никчевић, полицијски службеник одељења криминалистичке полиције, као и самостални полицијски наредник Зоран Гавриловић, полицијски службеник у одељењу за управне полове.

Као што се практиковало сваке године, на колегијуму Полицијске управе је одлучено да организацијама и установама са којима је полиција потигла изузетну сарадњу доделе плакете, јер су заједнички допринели бољем стању безбедности у граду. Ове године је одлучено да то буду Радио телевизија Крагујевац и ЈКП „Паркинг сервис“. По речима Ивана Ђоровића избор је пао на РТК зато што му се лично допада начин на који се баве проблематиком безбедности у нашем граду. Суштина је, по њему, да информисање и оно што полиција ради буде у служби грађана и да су они задовољни. Када је „Паркинг сервис“ у питању Ђоровић каже да постији добра сарадња која се не види, али да је нема био би свеопшти колапс у граду.

– Добра је околност да имамо људе и сараднике с којима у року од два до пет минута све решавамо. Без речи и накнаде људи из „Паркинг сервиса“ одвозе испречено возило из удеса да би саобраћај могао нормално да се одвија, каже првичок ПУ уверен да ће такви добри партнерски односи бити и у будућности.

У име РТК плакету је примио Бранко Вучковић, уредник Радио Крагујевца, а у име „Паркинг сервиса“ генерални директор Ненад Васиљевић. Иначе, Иван Ђоровић је и овог пута искористио прилику да похвали своје сараднике и резултате рада.

– Достигли смо завидан ниво безбедности у граду и мислим да сви можемо да будемо задовољни оствареним резултатима, рекао је Ђоровић.

Е. ЈОВАНОВИЋ

ПОЛИЦИЈА

Уицана 23 припита возача

Током протеклог викенда, саобраћајна полиција спровела је више акција појачане контроле саобраћаја на територији Крагујевца. Том приликом под дејством алкохола затечена су 23 возача, од којих је 10 задржано до истрежњења. Против ових и још 61 возача који су прекорачили брзину стављени су захтеви за покретање прекршајног поступка.

Последњих дана у Крагујевцу приметан је повећан број саобраћајних незгода у којима учествују возачи скутера. Полицијска управа апелује на све возаче овог и других двоточкаша да носе заштитну опрему, а на остале учеснике у саобраћају да поштују саобраћајне прописе и буду обазриви. Од 4. јуна до краја недеље на подручју Поли-

цијске управе биће спроведена међународна акција појачане контроле учесника у саобраћају. Нарочито ће се контролисати саобраћај у ноћним сатима, а посебан акценат биће стављен на алкохолисаност возача и друге прекршаје који се јављају као најчешћи узроци незгода.

Погубно тражење посла преко огласа

Оперативци Одељења за странце, сузбијање илегалних миграција и трговине људима лишили су слободе и, уз кривичну пријаву спровели истражном судији Вишег суда Јована Ј. (33) из околине Врњачке Бање, због постојања основа сумње да је починио кривично дело трговине људима у саизвршилаштву са више лица за којима се трага, а која имају тренутно боравиште у Италији. Након саслушања Јовану Ј. је одређен притвор.

Све указује да је Јован Ј., у саизвршилаштву са више других лица, путем огласа у новинама октобра прошле године врвовао и довео у заблуду И. Д. (19) из Крагујевца да ће у Швајцарској радити на пословима орезивања грочја, а затим му већ наредног месеца организовао пут у Италију. Тамо су му на силу одузели личне исправе. Био је експлоатисан од стране више лица на подручју Милана, током новембра и децембра прошле године и присиљен да за њихов рачун врши кривична дела.

НАГРАЂЕНИ ПОЛИЦАЈЦИ СА НАЧЕЛНИКОМ ИВАНОМ ЂОРОВИЋЕМ

тима са наведеним материјалима имају бројна негативних дејства на људски организам.

- Данас има много добрих материјала, али је велики проблем превише висока цена производње. Тако је, рецимо, дефинитивно најбољи материјал за вештачке кукове биокерамика, која има све одлике праве људске кости, али само 100 грама те керамике кошта око хиљаду евра. Тренутно се у Енглеској експериментално раде операције од овог материјала, али такав захват кошта 80 хиљада фунти. Наш циљ је управо у томе да ово буде доступно сваком пацијенту, објашњава Фатима. Занимљиво је, каже, да се још увек праве вештачки кукови од медицинског челика, који је јефтин, али су њена истраживања потврдила да он подлеже корозији и да честице коштаног цемента праве „кратере“ по њему, због чега му је кратак век трајања.

Највећим успехом Фатима сматра то што је успела да објасни због чега долази до хабања код легуре титанијума, што нико до сада није успео да уради, па се очекује да ће резултати ових истраживања и публиковање у еминентним међународним часописима имати значајан продор у свету науке.

Ова млада научница посветила је пуне три године истраживањима и писању докторске дисертације, али је, како каже, вредело труда. Највећи проблем представљали су скупи уређаји за испитивање материјала, али се некако сналазила. Примера ради, напомиње да је користила нанотрибометар који кошта 85 хиљада евра, а у њеном кабинету су и два микроскопа, од којих сваки вреди по 10 хиљада евра. Међутим, да би могла да се бави истраживањима на нивоу најситнијих честица, био јој је потребан електронски микроскоп високе резолуције од пола милиона евра. Ову скупу справу Фатима је пронашла и користила је у Београду, док су јој за други уређај за одређива-

ње механичких карактеристика биоматеријала (наноиндентер) помогли Швајцарци.

- У суштини, код развоја биоматеријала најважнија је сарадња са много људи. Захваљујући томе што сам познавала Американца који ми је рекао да скупе растворе могу без разлике да заменим јефтинијим, па онда Индијку која ми је правила легуру титанијума, јер она има малу ливницу у својој лабораторији и још двадесетак странаца који су ми помогли, успела сам да свој научни рада доведем до краја. Без сарадње са људима не може ништа да се уради, признаје наша саговорница. Развој новог материјала траје десет година, почев од основних истраживања, преко симулаторских и проба на животињама до клиничких испитивања на људима, што све заједно тражи веома широку сарадњу.

Занимљиво је да је на последњим пробама учествовала и позната ветеринарска клиника из Крагујевца, која једина на Балкану има лабораторију за уградњу вештачких кукова код паса и то по највишим европским стандардима, што је за многе било пријатно изненађење.

■ Испитивање биоматеријала као кување

Пошто је тема о научном раду током разговора прилично исцрпљена, бар у оном популарном делу, коначно смо се дотакли и неких необавезних детаља из њеног живота. Фатима је рођена 1970. године у Крагујевцу, мада би се судећи по акценту могло помислити да је Новосађанка. Завршила је Основну школу „Станислав Сремчевић“ и Прву крагујевачку гимна-

НАЈВЕЋИ ПРОБЛЕМ ЈЕ НЕДОСТАТАК АДЕКВАТНЕ ОПРЕМЕ ЗА ИСТРАЖИВАЊА

зију, што са нескривеним поносом нарочито наглашава. Њеним стопаном кренуо је и њен син Андреја, који је ученик специјалног математичког одељења у истој школи. Веома стидљиво, на питање да ли је била „штребер“, одговара да јесте и да је била добар ђак, а тек на наше инсистирање да објасни у ком смислу добар ђак, одговара – вуковац.

Иако је хтела да студира електротехнику, није чак ни отишла на пријемни. Остала је у Крагујевцу. Уписала је Машински факултет и завршила га са просеком преко деветке, али је велика љубав према физици натерала да истовремено студира и физику на ПМФ-у, где је завршила три године, опет са просеком изнад деветке. Ни сама не зна зашто је прекинула студије физике, али када је уписала последипломске на Машинском то се једноставно догодило.

Увек је имала неодроживу жељу да проба нешто ново и инсистира-

ла је на томе. Пристала је да ради докторску дисертацију само уколико ће имати прилику да експериментише и да то што буде радила буде негде применљиво. И тако је и учинила.

На питање како је успела да истовремено буде мајка и бави се науком, одговара да када је добила сина неко време је сасвим била посвећена детету и није хтела да њена љубав буде подељена.

- Када ми је дете било мало нисам се много бавила истраживањима. Једноставно сам „пресекла“ и рекла себи: „Нећу да се бавим научним радом, желим да се бавим дететом“. Мој син је у међувремену порастао и схватила сам да му више не треба у тој мери као раније, да га више „смарам“ кад сам ту него кад нисам и тако сам се вратила свом послу, прича Фатима.

Међутим, иако се посветила науци, увек је сматрала да је широко образовање неопходно. Одлазак у позориште, биоскоп, читање до-

брих књига, квалитетна музика, све то обогаћује човека. Фатима каже да је имала срећу да много путује и то јој много значи. Сва та путовања просто вас промене и почнете да гледате ствари на други начин, објашњава наша саговорница.

Увек нађе времена да се дружи са својим пријатељима, али признаје да када иде на одмор, а највише воли море, увек понесе лаптоп са собом. Каже да јој је омиљен хоби кување и када се више не буде бавила овим послом, у шали каже, бавиће се кувањем.

- Испитивање биоматеријала за мене је исто што и кување. Када кува-те, ако не ставите све зачине који су наведени у рецепту, не добијате исти

ефекат, што значи да увек нешто пробате. Да има везе ово што радим са кухињом сведочи и то да су керамичке превлаке које смо тестирали искоришћене за прављење новог посуђа, које има изванредне карактеристике и до сада није било никаквих негативних дејстава за организам. Где год сам била увек сам доносила куваре и имам их око 500 или 600. Највише волим да спремам пицу, јер могу да експериментирам, али не могу да одолим ни слаткишима. Специјалитет ми је штрудла са маком, признаје кроз смех Фатима.

Мада је много путовала, никада није пожелела да остане у некој другој земљи. Каже да за научна истраживања најбоље услове имају Немачка и Енглеска, али тамо је „хладно и дува ветар“. Не каже да није размишљала о томе да оде у свет, било је привлачних понуда, али она је решила да путује, види како други живе, али и да се после тога врати и заувек буде овде.

Samo u Kragujevcu,
prepaid i postpaid su nerazdvojni!

ili
Vip Mini Droid
powered by Android™
1 din
uz Smart 120
za 490 din mesečno

+
Nokia C2-02
1 din
uz Smart 550
za 1.090 din mesečno

Samsung Keystone
poklon

060 1234 www.vipmobile.rs

Dođi u najbliže Vip prodajno mesto, postani Vip postpaid korisnik i izaberi jedan od fenomenalnih telefona - Vip Mini Droid ili Nokia C2-02, a na poklon dobijaš prepaid paket sa Samsung Keystone telefonom!

Korišćenje telefona u tarifi je min. 24 meseca. Važi do 31.05.2012. ili dok traju zalihе.

Navedena ponuda dostupna je na Vip prodajnim mestima na sledećim adresama:

Vip centar Kralja Petra I 15, Vip centar Kralja Aleksandra Karadževića 39, Roda Centar Save Kovačevića 48a

Druga priča **vip**

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКАЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
У КРАГУЈЕВЦУФАКУЛТЕТ ИНЖЕЊЕРСКИХ
НАУКА У КРАГУЈЕВЦУМАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ
КРАЉЕВОПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
У КРАГУЈЕВЦУПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ
ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ

Крагујевачки Универзитет, попут многих других сличних високошколских установа у свету, одавно је добио свој нови визуелни идентитет. Универзитет, Универзитетска библиотека и сви факултети који припадају универзитету овдашњем добили су своје грбове и заставе, а аутор ове визуелизације и изложбе је познати ликовни уметник Видан Папић, и сам професор на нашем ФИЛУМ-у.

Изложба је имала назив (увек када је Папићев рад у питању постоји нека цака и зачкољица) „Видан на ивици заставе”, а пун назив може сагледати само пажљиви читалац када отвори насловну страну заиста репрезентативног каталога чији је издавач такође Универзитет. Изложба је била и прошла али, како њен аутор Папић тврди, грбови и остале инсигније остају заувек.

„Видан Папић припада самом врху српске обликовне праксе, најпре у области графике књиге, а потом и области графичког дизајна (графичке комуникације и плаката). Уметник снажног сензибилитета ренесансног модела који своја интересовања, поред наведених области, исказује и у сликарству, филмској анимацији и изради документарних филмова, ствара дела трајне уметничке вредности. У свим наведеним областима стекао је значајна признања. Ангажованост Видана Папића прерасла је у својеврсну мисију, тако да његова дела оплемењују штампарска издања не само у престоници, већ и у мањим градовима”, написао је у каталогу изложбе Слободан Штетић, декан ФИЛУМ-а, додавши да је оваква изложба из области графичких комуникација и формирања идентитета прва ове врсте у Крагујевцу и веома значајна за даљи развој ове уметничке дисциплине.

Сам Папић одавно је у овим уметничко визуелистичким и хералдичким дисциплинама. До сада је већ урадио грбове за три универзитета: Приштински, Крагујевачки и Нишки (предлог), као и читав низ грбова и логоа установа и институција, попут алтернативних рок група као што је „Трула коалиција”, новоталасних рок бендова од Триглава до Ђевђелије, установа културе као што су крагујевачка Народна библиотека, Студентски културни центар, Дом омладине, Друштво за неговање традиционалне културе „Абрашевић”, Народни музеј, али и фирми „Житопродукт”, Војвођанска банка, Студентски центар, „Мегафон”, „Сцена”, РТК, манифестација попут „Беовизије” и „Еуропјесме”... Неки од њих су и данас „живи” и у

НОВИ ВИЗУЕЛНИ ИДЕНТИТЕТ КРАГУЈЕВАЧКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

Грб је за вечност

У Универзитетској галерији одржана је изложба радова Видана Папића, на којој је приказан нови визуелни идентитет Универзитета у Крагујевцу. Сам Универзитет, као и сви факултети из ове „породице”, али и друге установе попут Универзитетске библиотеке, добили су своје грбове и заставе као што је пракса свуда у свету

употреби, док су друге „однеле политичке промене”.

■ Научна и ликовна дисциплина

Хералдика је понајмање графичка и ликовна дисциплина, већ више помоћна историјска наука. У њој су тачно одређени симболи и значења, неговане традиционалне вредности, али и поштоване жеље наручилаца. Ти симболи су толико јасни и древни да су исти од памтивека и имају подједнако симболичко значе-

ње и на истоку и на западу. Зна се шта представља љиљан, круна, лав, мач, књига... Само код нас ситне, свакодневне промене власти и политиканства мешетарења мењају ознаке и грбове установа и институција, тврди Папић.

Он је желео да свих 15 грбова и застава крагујевачког Универзитета уради баш по строго утврђеним хералдичким примерима и канонима, почевши од самог грба Универзитета којег је израдио 2000. године.

Грбови су на изложби били излагани и у каталогу поређани хронолошки, онако како су ти факултети настали, а не по периоду када су настала моја графичка решења. Тако је Машински факултет у Крагујевцу, један од најстаријих на нашем универзитету, а његов грб у којем је истакнута и његова традиција, али и нови назив Инжињерских наука, један од најмлађих, истиче аутор.

Уз своју галерију грбова и застава факултета Папић је приложио и серију хералдичких штитова, који својим графичким решењима помажу да се лакше растумаче хералдичке законитости и канони, „мушки” и „женски” принципи, подели са десне стране на лево и обрнуто.

Грб крагујевачког Машинског факултета, по њему, садржи чисте елементе градског грба – седам круна (симбол седам краљевских крунусања у Жичи), док крагујевачки Правни у себи садржи обавезну симетрију симбола и боја.

Једнакост је особина права као науке. Лице и налице правде увек морају бити једнаки, као и саме истине, истиче Папић.

■ Грб се може надоградити

На грбу крагујевачког ПМФ-а наглашена су његова четири института као независни делови, док је у знаку Техничког факултета у Чачку наглашено његових пет научних програма који се изучавају у овој установи.

УМЕТНИЧКИ ЖИВОТОПИС ВИДАНА ПАПИЋА

Био граф и ја

У каталогу изложбе „Видан на ивици заставе” сам Папић саставио је свој уметнички животопис под необичним називом „БИО ГРАФ И ЈА” у којем стоји:

Рођен је као друго и последње дете у породици просветних радника у милоновачко-таковском крају, сада већ давне 1960. године, кишног 23. октобра, у неко доба. Основну школу једва завршио, средњу уметничку са пола снаге, а Факултет примењених уметности у Београду неосетно.

Овако конципирану биографију чине:

1. БИО (време прошло): у својој каријери, бавећи се каријером, добио преко 53 награде и признања из области графичког дизајна, графика књиге и осталим дисциплинама дизајна.

2. ГРАФ: подразумева графику и њој подређене дисциплине међу које је залутао и још тражи излаз. И

3. ЈА: које подразумева да се, конечно, бави собом. Као мноштвом.

Ради као редовни професор на Факултету уметности на једном од државних универзитета у ономе што је од једне државе остало.

Живи и воли псе.

Оваква „БИО ГРАФ И ЈА” заслужује и адекватан портрет, односно шаљиви начин виђења како су Папићеви студенти представили свог професора, као легендарног капетана Цека Спероа.

АГРОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
У ЧАЧКУТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ
ЧАЧАКУЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
У ЖИЦУПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ
У ЈАГОДИНИФАКУЛТЕТ
УМЕТНОСТИФИЛОЛОШКИ
ФАКУЛТЕТ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
КРАГУЈЕВАЦ

ДЕЦЕНИЈА ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА

Променио културну слику града

Неколико талентованих младих песника и прозаиста, десетак соло певача који већ освајају позорнице, па победника светског купа у хармоници, затим даровите графичке дизајнере овећане професионалним наградама, све њих везује једна спона - изнедрио их је овдашњи Филолошко-уметнички факултет.

Најмлађа високошколска установа у граду на Лепеници, која је прошле недеље прославила свој десети рођендан, има много разлога да се поноси. За само деценију ова установа прешла је пут од обједињавања три истурена одељења Универзитета у Београду до факултета који на три одсека, филолошком, музичком и графичком, школује близу 2.000 студената, међу којима је приличан број великих нада музичке, ликовне и књижевне сцене. Владимир Милановић, Јована Аврамовић, Душан Јелисијевић, Евгенија Јермић, Тибор Хевеши, само су неки од њих.

■ Од три један

Прича о Филолошко-уметничком факултету заправо почиње крајем деведесетих година, када је у Крагујевцу основано истурено одељење београдског Филолошког факултета. Наиме, у јесен 1997. године на два одсека за српски и енглески језик уписане су прве групе студената. Убрзо затим још два факултета одлучују да у граду на Лепеници оснују своја одељења – Факултет музичке уметности и Факултет примењене уметности.

Неколико година касније родила се идеја о осамостаљењу факултета, да би у пролеће 2002. од Министарства просвете стигло коначно решење о оснивању Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, који ће објединити одсеке три београдска факултета. За првог човека ове високошколске установе именован је мр Милоје Николић. У том моменту факултет је имао тек неколико својих професора, на десетак сту-

СТУДЕНТИ КАТЕДРЕ ЗА
ЗИДНО СЛИКАРСТВО У АТЕЉЕУ

Факултет је успео да окупи реномиране педагоге, ојача кадровске капацитете, успешно прође кроз процес акредитације, захваљујући професорима и студентима и те како утиче на културни живот у Крагујевцу. На жалост, један проблем остао је нерешен од оснивања – простор

дијских програма предавачи су углавном „гостовали“, а функционисао је као подстанар у Другој крагујевачкој гимназији, на Правном факултету, Музичкој школи „Др Милоје Милојевић“ и на још неколико локација.

СЛОБОДАН ШТЕТИЋ, ДЕКАН

У време када је факултет основан имали смо три студијска програма на музичкој уметности, један на примењеној и пет на филолошком одсеку. У овом моменту на основним студијама поред графичког дизајна, на примењеној уметности имамо и групе за зидно сликарство и унутрашњу архитектуру, музички одсек школује и студенте клавира и флауте, а имамо и мастер и докторске студије. У плану нам је и да акредитујемо студијски програм италијанског језика, а размислимо и о интердисциплинарним студијама. Припремили смо и документацију за акредитацију докторских студија хармонике које би

биле једине тог типа у Србији. За италијански језик влада велико интересовање, чак смо за наше студенте организовали течајеве из овог, али и потругалског језика уз помоћ амбасада тих земаља. Надамо се да ћемо акредитацију за студије италијанског језика добити до јесени како би већ у октобру имали прве бруцоше на овом смеру, каже др Слободан Штетић, декан Филолошко-уметничког факултета.

Од десетак, број студијских програма готово је удвостручен, од шачице ентузијаста и број предавача је за деценију постојања факултета нарастао. ФИЛУМ је успео да окупи реномиране педагоге, ојача кадровске капацитете, успешно прође кроз процес акредитације, захваљујући професорима и студентима почне да мења и културну слику града. На жалост, један проблем остао је нерешен од оснивања – простор.

Тешко је и набројати на колико локација радимо. Деканат је у Другој гимназији, ту се одвија и настава за студенте филолошког смера и појединих предмета на одсеку за примењену уметност. Студенти одсека за музичку уметност наставу углавном имају у Музичкој школи и још неколико основних школа. Део часова за студенте примењене уметности одвија се и на Факултету инжењерских наука. Једино што смо успели је да колико-толико објединимо одсеке у једном простору, пошто се раније дешавало да нам студенти са часа на час трче са краја на крај града. Данас то морају да раде једино када пријављују испите, оверавају семестар или користе библиотеку.

■ Крагујевачки Сохо

На жалост, скорој изградњи нове зграде се не надамо. За ових десет година променило се сијасет планова. Најпре је одређена локација некадашње Друге гимназије, па простор поред садашње Друге гимназије. Онда смо од Скупштине града добили локацију преко пута, али економска криза је спречила изградњу и још један готов план је пропао. Онда смо се опет вратили на стару идеју, прича даље Штетић.

Факултет је у овом тренутку на домак још једног привременог, али ипак много бољег решења.

Уколико преговори са Министарством одбране буду успешно окончани ФИЛУМ ће, уместо на садашњих десет, радити на само две локације - у Дому војске и Кнежевом арсеналу.

Са Министарством одбране су у току преговори око Дома војске. Уколико се будемо договорили о цени изнајмљивања која ће задовољити обе стране, остаје нам да набавимо око 25 милиона динара колико је потребно за адаптацију зграде за потребе факултета. У овај објекат преселио би се деканат и студентска служба, комплетан филолошки смер и део музичког. Вежбаонице одсека музичке уметности остале би у Музичкој школи која је близу. У овој згради имали би довољно простора и за савремену библиотеку која би студентима била на располагању 24 сата.

Одсек за примењену уметност, према договору са градом и Министарством културе, био би пресељен у Кнежево арсенал. Град и Министарство су наши партнери у пројекту ревитализације овог простора који би пресељењем наших студената требало да постане крагујевачки Сохо. У питању је простор велике површине у коме има места и за факултет, али и за галерије, књижаре, кафиће, организовање различитих културних манифестација. Чак размислимо да, уколико овај план буде остварен, факултет проширимо за још један одсек – драмску уметност. У плану су и интердисциплинарни програми на мастер студијама, пошто када је кадар у питању имамо ресурсе, објашњава декан ФИЛУМ-а.

БРУЦОШИ ФИЛОЛОГИЈЕ

Овај факултет већ је врло високо позициониран као важан ресурс на културној мапи града. Завршне изложбе радова студената, које се организују почетком лета, већ су постале традиционалне. Студенти одсека за музичку уметност редовно имају концерте у сали Прве крагујевачке гимназије, али и Универзитетској галерији. Радови младих филолога објављују се у факултетском часопису „Наслеђе“, али и „Липару“, чије је уређивање ФИЛУМ преузео од Универзитета. Овај факултет сваког пролећа организује и скуп младих филолога, студенски научни форум који је јединствен у Србији.

Идеја како постићи више и радити боље на овом факултету има много, ентузијаста међу студентима и професорима такође, не треба заборавити и да се за индекс ове високошколске установе сваке године бори двоструко, па и тројструко више студента у односу на број места, једино што им недостаје је простор. За десети рођендан потписивање уговора са Министарством одбране био би им то најлепши поклон.

Марија ОБРЕНОВИЋ

ФАКУЛТЕТ ЗА ХОТЕЛИЈЕРСТВО
И ТУРИЗАМ ВРЊАЧКА БАЊАКОНЦЕРТ СТУДЕНАТА ГРУПЕ ЗА
ГУДАЧКЕ ИНСТРУМЕНТЕ

РОЂЕНДАНСКА ПРОСЛАВА

Три дана уживања у уметности

У рођенданској прослави ФИЛУМ-а уживали су студенти и професори, али и Крагујевчани. Факултет је своју десету годишњицу обележио бројним програмима - концертима студената, факултетског хора и оркестра, затим изложбом будућих графичких дизајнера и зидних сликара, као и представом „Селестина“ коју су приредили студенти шпанског језика.

Годишњица је обележена и издавањем пригодне монографије која је такође промовисана у оквиру „рођенданских“ свечаности. Из по обиму невелике прве монографије овог факултета може се сазнати све о историјату најмлађе крагујевачке високошколске установе, о њеним успешним студентима и професорима, али и наслутити неки планови за будућност.

ПРОСЛАВА 65 ГОДИНА МАТУРЕ КРАГУЈЕВАЧКИХ ГИМНАЗИЈАЛАЦА

Послератни градитељи увек и свуда цењени

СЛАВЉЕНИЦИ ДАНАС

Постоје јубилеји и прославе, али цифра 65 година „од матуре“ заиста заслужује респект. Баш толико од полагања испита зрелости обележили су прошлог четвртка матуранти Крагујевачких гимназија који су матурирали заиста давне 1947. године. Иако су ишли чак у три школе, две мушке (Прву и Другу) и Женску гимназију, прославе су им увек биле заједничке. Као ученика завршног разреда гимназија било их је преко две стотине, а сада се на овако „високу обљетницу“ окупило њих дванаест. Има их још живих, али су их болест и превоз спречили да дођу на прославу.

Школовање ове генерације обележио је пре свега Други светски рат. Због тога су „девојке“ махом све „двадесет и осмо“ док су „дечаки“ и пар година старији. Кажу, после рата, док су девојке настављале нормално школовање, већина мушкараца из њихове генерације морала је тада седми (гимназија је била осмогодишња школа) да похађа на курсу за „ратом ометене ученике“. Завршну годину наставили су редовним школовањем са полагањем велике матуре.

И за време рата, они који су преживели све страхоте и даље били ученици, похађали су школу по градским кафанама (у згради Гимназије су били смештени Немци), као „Два багрема“, и данас се сећајући анегдота како су на малом одмору и ученици и професори „за пет минута морали да претрче раздаљину од кафане до кафане која је била више од километар“. Али, оно што те не убије чини те јачим, па су

представници ове генерације касније постајали угледни стручњаци који су увек са поносом представљали Крагујевачку гимназију, где год су радили у земљи и свету, и били више цењени (сами наглашавају, уз ученички кадар ужичке гимназије) и боље плаћени, што им је и данас посебно драго.

– Била су таква времена, махом смо одлазили на студије у Београд и то на медицину, машинство, агрономију и технологију, присећају се некадашњи гимназијалци и гимназијалке.
Била су и таква времена, па је међу њима било и политичара, а припадник ове генерације је познати друштвени радник Душан Чкречић, високи државни и партијски функционер Србије у доба СФРЈ, једно време и председник Савеза комуниста Југославије и председник Председништва СР Србије.

Ипак, он данас на генерацијском окупљању пре свега за себе воли да нагласи да је инжењер.

И док жагор одјекује ходником (преклапајући се са звуцима трубача са прославе генерације која је матурирала тог дана – надамо се да ћемо испратити и њихов неки овако велики јубилеј), емоције само надиру. Жене одмах улажу протест због чега нема њихових имена у „Споменици“ ко-

Генерација крагујевачких матураната која је испит зрелости положила далеке 1947. године обележила је заиста „високих“ 65 година матуре. Многи од њих, учесници рата, у послератном периоду као лекари, инжењери, агрономи, технолози или политичари активно су учествовали у изградњи земље. Где год да су радили увек су као ученици Крагујевачке гимназије били изузетно цењени

НА ПРВОМ ОКУПЉАЊУ 1967. ГОДИНЕ (20 ГОД.)

ја је објављена поводом 150 година Гимназије.

– Зашто нас нема кад смо се и ми исто школовале са мушкарацима и полагале велику матуру?

Заиста, неправда. Предлажемо да се ова родна несензибилизација исправи у „Споменици“ која ће изаћи поводом два века школе.

У Спомен учионици врши се прозивка. Многи су оправдано одсутни, кашњење се толерише. Са поносом се сећају својих професора попут Тугомила Ујчића, познатог истријанског песника (аутора и једне поеме о стрељању у Шумарицама) који им је као избеглица од италијанских фашиста предавао српски, француски и италијански, а касније се одселио за Париз. Предлажу да добије улицу у Крагујевцу. Сећају се професорке Бранке Ранковић која им је предавала југословенску књижевност и испрсила се испред Немаца и тако спасила ученике свога одељења од стрељања, песникиње Катарине Богдановић, која је једно време била и директорка Женске гимназије.

Док гледају старе фотографије из школских дана и са окупљања и прослава две, три и четири деценије матуре (после су почели да се „осипају“) у Спомен учионици су им се обратили професори Санела Ристић Марковић, заменица директора и Марио Бадјук, који су их упознали са животом и радом данашњих гимназијалаца.

Слављенике је посебно интересовало како данас у Гимназији стоје ствари са пушењем, јер су у њихово време постојале посебне пушионице, чак и за ученике, а камоли за професоре, док је данас то незамисливо.

Ипак, сходно годинама, слављеници нису губили много времена на прозивке и процедуре. Своје генерацијско и слављеничко дружење наставили су у „Палисаду“, са чврстим обећањем да се виде и на седмдесетогодишњици матуре. Немамо разлога да им не верујемо.

З. МИШИЋ

У ЛИТИЈИ БИЛО ВИШЕ ОД ХИЉАДУ ГРАЂАНА

ОБЕЛЕЖЕНЕ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ Градска литија и слава Старе цркве

Традиционална градска литија којом се обележавају Свете тројице, крсна слава Старе цркве, прошетала се централним градским улицама у понедељак поподне. У свечаној црквено-народној поворци учествовало је преко хиљаду грађана, свештеника и градских челника.

АТЕЉЕ ПИНКИ ОРГАНИЗОВАО ИЗЛОЖБУ „МИЛОШЕВ ВЕНАЦ“

Након литије у порти Старе цркве одржан је културно-уметнички програм, изложба и додела признања Шумадијске епархије. Грамату, као највише црквено признање епархије, епископ шумадијски Јован уручио је новинарки Телевизије Крагујевац Катарини Мировић и Удружењу естрадних уметника „Крагуј концерт“. Центар за неговање традиционалне културе „Абрашевић“ и хор Ученика основне школе „Ђура Јакшић“ обележили су празник песмом и игром, а ликовни уметници „Атеља Пинки“ изложбом испред старе Скупштине.

Љубиша Јелић, Првослав Илић, Драгутин Старчевић, Голуб Мијаиловић и Јордан Ерчевић оживели су, тематском изложбом „Милошев венац“, средиште државотворности Србије 19. века, призоре двора, комплекса са двором, Цркве, Гимназије и портрете најзначајнијих личности тог доба. Најављена је и изложба наивне уметности Ковачице, која ће бити отворена од 6. јуна до 8. јула у Галерији Народног музеја.

М. И.

СПОНТАНО ДРУЖЕЊЕ ИСПРЕД ШКОЛЕ

ПРОЗИВКА У СПОМЕН УЧИОНИЦИ

Пошто сам пасионирани спортиста – рекреативац, а и годинама пливам на Богојављење, 19. јануара, за „Крст часни“, имам порив да нешто кажем о крагујевачком бисеру који, како многи кажу, ретко ко има и ван граница Србије, затвореном базену. Мислим да тако нешто завређује пажњу сваког Крагујевчанина јер су спорт и рекреација саставни део живота, део културе сваког од нас. Сматрам, а то је и наука и потврдила, да сваки човек спорт и рекреацију треба да упражњава пре свега у свом интересу, исто као што упражњава јутарње умивање и прање зуба, а истовремено то је и у интересу читавог друштва јер ће тиме нација бити здравија и радно продуктивнија. Хвала свима који су допринели да Крагујевац овако нешто приушти својим житељима.

Велике заслуге припадају градоначелнику Верку Стевановићу и њего-

Затворени базен - огледало Крагујевца

вом тиму што су имали осећај и визију да је овако нешто Крагујевцу потребно. Исто тако, сваки житељ Крагујевца уложио је у темеље овог објекта део себе, јер су они ти који пуне државни и градски буџет, без чијих финансија базен не би могло да се роди.

Пошто сам редован посетилац затвореног базена у Крагујевцу, мислим да могу објективно да кажем о квалитету рада. За сада све функционише скоро беспрекорно, како наш народ каже, као швајцарски сат. Чистоћа и остало је на завидном нивоу, по европској норми и стандардима. Сви се надамо да ће тако бити и у будућности, можда и боље, да би неко, био то туриста или послован човек, када до-

ђе у Крагујевац и посети ову оазу, из њега отишао фасциниран, са жељом да поново дође. То је најбољи начин туристичког промовисања града.

Примера ради, јавност је упозната да су наши репрезентативци у пливању Силаћи и Ленђер, када су недавно били на припремама у Крагујевцу за Олимпијске игре у Лондону, са одушевљењем изнели сијасет епитета на рачун нашег затвореног базена. Како су истакли, овако добар и квалитетан базен нису среди ни ван Србије, а знамо да су са припремама и такмичењима у пливању обишли пола планете. Обећали су да ће поново доћи.

У организацији и вођењу оваког здања заслужан је пре свега директор СЦ „Парк“ са својим сарадницима.

Такође, треба истаћи шефа спасилаца, свестраног спортисту Марка Павловића, који одлично са својим тимом организује службу спасавања, јер видим када нон стоп мотре на сваког купача да му се нешто непредвиђено не догоди. Професионалност и љубазност особља које ради на пријему купача је такође изузетна. У први мах човек можда не схвата колико је та ставка у свакодневном животу, у функционисању било ког сегмента друштва, важна. Приступ у опхођењу према клијенту је алфа и омега сваког маркетинга.

Напоменућу и то да је веома пријатан осећај када дођеш на затворен базен и видиш да чистачице и спремачице стално раде на одржавању хигијене пра-

тећих просторија, што је врло битно због здравља и свеукупног утиска.

Треба напоменути и оно што је веома битно за добар и успешан рад затвореног базена, а то је лепо, културно понашање његових корисника. Мислим да би било сулудо да неко пропасти и уништава оно што смо сви желели да имамо и у шта смо уложили део својих средстава.

На крају порука, пре свега младима, да је много боље да уместо једног пића у кафићу или једне паклице цигарета оду на затворен базен и испливају колико хоће и колико могу и у овим смутним временима избаце из себе сву негативну енергију, јер ће тиме бити испуњенији и сталоженији за било коју активност, а што је најважније биће здравији

Милован Лучић,
инжењер машинства из Крагујевца

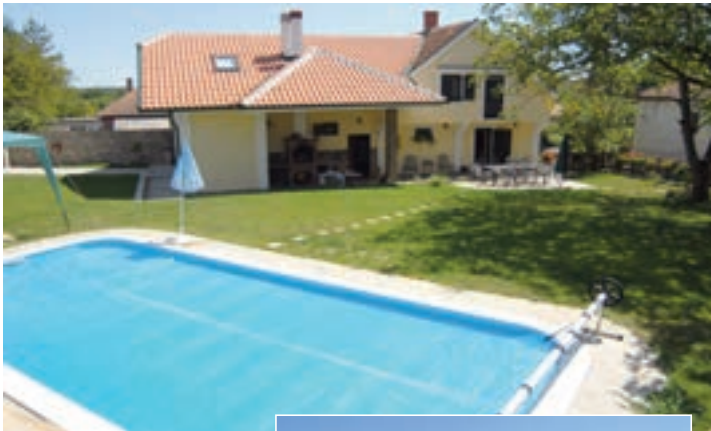
ПИСМА

НАГРАДА ЗА „КУЋУ ЧОЛОВИЋА“

Бренд лидер у области сеоског туризма

Власници домаћинства у Малој Врбици за свој дугогодишњи труд и улагања награђени на осмој међународној конференцији „Бренд лидер“ која је крајем маја одржана у Београду

Етно комплекс „Кућа Чоловића“ у Малој Врбици добитник је престижне награде „Бренд лидер“ на осмој међународној конференцији одржаној крајем маја у Београду. Од дванаест додељених, „Кући Чоловића“ припала је награда за лидера у промоцији и развоју туристичких вредности у области етно туризма. О каквој је конкуренцији реч говори податак да су своје туристичке потенцијале и понуду на конференцији презентовали представници осам земаља, свих шест бивших република СФРЈ, Мађарска и Данска. Међу овогодишњим лауреатима налазе се и Истарска жупанија, Туристичка организација Београд, Хрватска радио телевизија, „Златиборска“, „Кон тики“...

Ово није награда само „Куће Чоловића“, већ и града Крагујевца и Градске туристичке организације који су нас од почетка подржали, као и Шумадије, јер наш слоган и јесте Шумадија – српска Тоскана, истакла је приликом уручивања награде Весна Бјелица Ђурчић, сувласница „Куће Чоловића“.

Подсећања ради, овај несвакидашњи комплекс сачињен је од осамнаест објеката, стамбених кућа, вајата, качаре, магаци, млекара, амбара, при чему чак једанаест датира из 19. века, а најстарија кућа из 1930. године. Сваки детаљ и сијасет малих старинских апарата за кућну употребу потпуно су аутентични, као и хрпа урамљених докумената окачених по зидовима

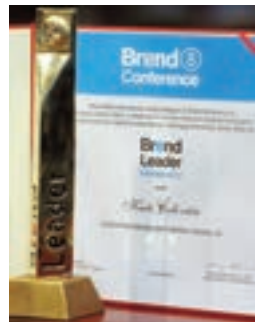

ДОБАР СПОЈ СТАРОГ И САВРЕМЕНОГ

широм комплекса, што чини „Кућу Чоловића“ специфичним културно-историјским добром. Можда је највреднији примерак оригинална породична фотографија из 1865., једна од првих начињених на тлу Србије и најстаријих сачуваних, чија се копија налази у Народном музеју у Београду. На све ово додати су најмодернији садржаји, од базена и сауне, до интернета и ЛЦД телевизора у свакој соби, две библиотеке, подним грејањем на гас... Све наведено допринело је да „Кућа Чоловића“ добије четири звездице, што је у категоризацији сеоског туризма максимална могућа оцена.

Због тога су цене, разумљиво, нешто више, а није тајна да је понуда намењена првенствено страним туристима. Наиме, власници и инвеститори,

ЛИДЕР У СЕОСКОМ ТУРИЗМУ

ВЕСНА БЈЕЛИЦА ЂУРЧИЋ ПРИМА ПРИЗНАЊЕ У БЕОГРАДУ

У каталогу њихове агенције „Квалити турс“, сем крстарења по Индокини и Русији, нашло се и неколико дестинација на Балкану, и то крстарење Дунавом и Јадранским морем, те сасвим сигурно треба очекивати да ће им ускоро бити придодата и посета „Кући Чоловића“.

Н.С.

НИГОР ПОДИЖЕ РУКУ ПОБЕДНИКУ ИВАНУ РИСТОВИЋУ

ПРВИ ПУТ У КРАГУЈЕВЦУ – ТАКМИЧЕЊЕ У БРЗОМ ЈЕДЕЊУ ВИРШЛИ

Прорадио олук лимара Ристовића

Необично такмичење, које је своју високу популарност доживело понјепре у Сједињеним Америчким Државама, протеклог викенда први пут је одржано и у Крагујевцу, у Пешачкој зони. У организацији компаније „АИА“ из Италије која производи ћуреће и пилеће виршле „Вуди“, чудно надметање овог пролећа организује се у осам највећих градова у Србији, а након „квалификација“ у Новом Саду, Суботици, Чачку, Крушевцу, Ваљеву, Ужицу, Крагујевцу и Нишу, победнике очекује финале у Београду. Награда за коју се утркују учесници је путовање у Верону за две особе.

Ипак, чини се да Крагујевчани нису били превише мотивисани за насилно растезање желуца, или бар нису били довољно информисани, тек у сабласно празној Пешачкој зони могла се чути духовита опаска да Крагујевац изгледа није више „долина глади“, с обзиром да ни бесплатан оброк није привукао превише интересената. Пријављивање се врши на лицу места.

Упоран буди, поједи виршлу „вуди“. Мало се потруди и поједи виршлу „вуди“ – клепа на брзину стихове Нигор, члан некадашње групе „Монтенегерс“, који је заменио испрва најављеног, једнако „откаченог“ Инспектора Блажу. Труди се из петних жила, али такмичара нема, па нема јер – нема ни пролазника, иако је савршено суботње поподне.

Један клинац упорно обиграва око пулта. Гори од жеље да се огледа у брзом изједању виршли.

Не можеш, ниси пунолетан, иако си бркат, убацује Нигор у свом стилу. Ипак, за најмлађе, којих је и највише, остаје утешна борба у виду „точка среће“. Победник квиза о виршлама „Вуди“ и произвођачу са „чизме“ добија прилику да заврти пластични круг и освоји капу, мајицу, јастук или пакет производа. Оног клинца не иде, па не иде. Није „убо“ ниједан одговор.

Напокон, мада је спремно виршли

довољно за максималних петнаест такмичара, пријавила су се два мање. Ромкиња са бебом у наручју са кружном тока код социјалног већ је ту и чека онај „вишак“.

Сачекај док се заврши, добићеш, озбиљан је Нигор. Ал' не да се ни она тако лако. Где Нигор ту и она. – Рекох да сачекаш да се заврши. Стрпљен – спашен, придикује Црногорац, а види се да полако губи живце.

Ривали су сврстани у три групе, две од по четири и једну са пет такмаца. Виршле су застрашујућих пропорција, па делује да су се и такмичари загрцнули при погледу на њих. Дугачке и пуне, потпуна су супротност онима на какве је овдашња раја навикла, меке и неукусне. За разлику од такмичења по Америци, као помоћно пиће при јелу не служе се пиво или кока коле, већ обична вода из пластичних балона. Сем тога, за разлику од поменутих САД, где учесници имају десет минута на располагању и брдо хот догова, Срби су добили на располагању тек један минут и по пет виршли пред собом. При том је на делу и отежавајуће правило да нема гутања целих залагаја, већ виршле морају правилно да се сажваћу. Већ је

јасно да се од овога такмичења нико неће најести.

Немојте журити, до сада су у другим градовима побеђивали искључиво они који су спорије и мирније јели, саветује Нигор.

Стварно, тако и би.

Победник прве групе успео је за минут да поједе нешто више од једне и по, друге такође толико, а треће – целе две. За њих има и репете, јер ће јести и у финалу. У другој групи учествовала је и једина такмичарка, којој је за залагај-два измакло финале.

А у финалној борби – три такмичара различите грађе, што казује да величина није битна у овој несвакидашњој дисциплини.

Тридесетогодишњи лимар Иван Ристовић успео је за минут да, на већ две поједене, дода још две и по виршле и убедљиво тријумфује.

Ма, ово је ништа, знао сам да ће да победи, не може нико да га прати – поносан је његов пријатељ који га поздравља аплаузом. – Не само што брзо једе, него немаш појма колико може да поједе.

Победник који ће представљати Крагујевац видно је узбуђен.

Нисам нешто посебно вежбао, нити сам то радио са виршлама, говори испрекидано, сав задихан.

Помислимо да се загрцнуо. – Ма, јок, није ми било мука ни у једном тренутку док сам јео, нисам имао никаквих проблема. Ипак, Иван поседује извесно искуство у брзом прождирању хране.

Све је почело једном опкладом пре неколико година када друг није веровао да могу да поједу теписију бурека. Након неког времена исто сам урадио са сендвичем од целог хлеба који сам пресекао на пола. Када сам појео први, окренуо се и отишао, јер није могао да гледа, смеје се наш јешни пулен.

Сигурно ће у финалу у Београду бити много теже, овде и није било баш праве конкуренције, али даћу све од себе да победим и у Београду.

Дакле, у септембру се можемо надати лепим вестима и још једној шампионској титули која ће припасти Крагујевцу. Иване, нека желуцац буде уз тебе! Н.С.

ФИНАЛИСТИ У ЗАВРШНОЈ „БОРБИ“

ЈЕДИНА ДЕВОЈКА МЕЂУ ТАКМИЧАРИМА

СЛАВИЦА ЈОВЕТИЋ, УНИВЕРЗИТЕТСКИ ПРОФЕСОР

Овај град треба сачувати

Наш дух је на нашим улицама, у нашој Гимназији, позоришту, пијаци, пешачкој зони, старим кафанама... Он значи да си дружељубив, весео, духовит, али и помало ироничан, борбен, бунтован, упоран

Потеру води Милан Пурић

Рођена сам у Крагујевцу 1952. године, од мајке Добрице, која потиче из старе крагујевачке породице, и оца Мила, горштака са Влашића, Српска крајина. Имам двоје деце. Берка Јована, стоматолог, живи са својом породицом, супругом Бојаном и ћерком Петром, у Крагујевцу. Син Видак, магистар економије, живи са супругом Жељком у Бечу, тамо и ради. Надам се да би моји ближи и даљи покојни рођаци, Вучковићи и Павићевићи, били срећни што њихов потомак прича о њиховом и МОМ Крагујевцу. Редовни сам професор на Економском факултету у Крагујевцу, магистар и доктор статистичких наука.

Како се некад одрастало у Крагујевцу?

Била сам врло весело дете, девојчурак, касније и девојка. Моји родитељи су на време схватили да сам особа која мора да има пуну слободу, да дише пуним плућима, да би уопште могла да живи. Увек сам имала пуно другова и другарица. Одрасла сам на „фонтани“, поред Дома културе; возила ролшуге, ишла у биоскопе, на матинеа, почела да се заљубљујем, да се други заљубљују у мене итд. Касније сам уписала Крагујевачку гимназију. Увек сам била добар ђак, доста сам учила, по дефиницији сам и данас дању штребер. У разреду нас је било мало, осамнаест ученика, прави мускетари: „Сви за једног један за све“. За нас, све што је било везано за школу, био је празник. Заједно смо учили, помагали једни другима, заједно смо излазили, заједно смо били тужни, весели, славили рођендане, нове године. Имали смо своје место на корзоу. Неговали смо пријатељство, помагали се да добро прођемо код Драганчета, Чарлија, Кубурке, Дулета Немца, Латинца, Миовића, Јелене, Ђокића... и сви били добри ђаци; једно од најбољих разреда свих времена Крагујевачке гимназије. Ништа нисмо пропуштали, игранке - Смак, Центри, кошаркашки, ватрогасни, Дом ЈНА, добре филмове, да прочитамо добре књиге, да учимо и слушамо добру поезију, музику... Прва места на такмичењима из физике, математике, српског, немачког... Вежба на слету за 25. мај у Београду заједно са Цераром. То је најлепши период мог живота. И данас се дружим са својим другарима из разреда: Надом Ка, Надом Ко, Ружом и Каровићем.

Каква је разлика у образовању некад и сад?

Не знам шта да кажем. Радим на пројекту Министарства и један од задатака пројекта је мерење перформанси наставно-образовног процеса. Од 65 до 77 посто учесника у анкети је одговорило да реформа високог школства у Србији није успела. На питање да ли сматрате да на факултету има корупције, око 50 процената испитаника медицинских наука је одговорило да. Ми смо мала земља и једина наша компа-

ративна предност, ресурс нам је компетентност радно способних људи, знање. образовање смо морали да развијамо у смеру добијања функционалног знања. Шта се сада дешава у нашој привреди? Прва линија предузетника, у предузећима где су власници странци - су странци, а ми смо оперативци. Они који раде до изнемоглости добијају пацке када план није остварен, стварају профит другима, а одговорни менаџмент Србије, универзитета и факултета, само прича о повећању броја факултетски образовних људи и о пролазности на испиту.

Каква је породица била некад, а каква је сада?

За мене је породица нешто неприкосновено и свето, стожер око кога се цео живот једног човека врти. Све што носиш, носиш из породице, куће. Моји родитељи су увек били уз мене. Они су били радни, вредни, упорни, амбициозни. Све те особине сам наследила од њих и све сам то неговала код своје деце. Међутим, породица у којој сам ја одрасла је традиционална породица, отац је зарађивао и издржавао породицу, а мајка је била у кући, бавила се кућним пословима и бринила о деци. Моји родитељи су сматрали да у породици не сме да има тајни, па смо сестра и ја, од малена, учествовале у доношењу битних одлука. У почетку смо седеле и слушале, а касније стварно и имале велики утицај. Онда је дошла моја породица. Жене мог доба су се избориле за равноправност, каријеру. А како је то изгледало на брдовитом Балкану, у Шумадији? Равноправне на послу, савесне, одговорне, вредне, радне, а после посла: трк на пијак, купи и донеси, кувај ручак, постављај, прибирај, пиши домаћи са децом, пеглај, чисти. Данас очеви и мајке равноправно учествују у одгајању и васпитању деце, како би им остало више времена за дружење унутар породице и ван, за испољавање личних жеља и вредности, за неговање љубави, комуникацију.

Шта је потребно да човек досегне највише професионалне врхове?

Већ сам напоменула да сам су породици васпитавана на ред, рад и дисциплину, а и сама сам такве природе. Док сам била асистент на Економском факултету организовали смо једно од многих саветовања. Професор Жика Стефановић, који био главни у организационом одбору, после завршеног састанка ми је рекао: „Славице, мени је најлакше да сарађујем са вама и другом Славицом“. На то сам ја одговорила: „Ми смо официрска деца, код нас је - поступи по наређењу“. Својим студентима увек кажем оно што је моја бака говорила другим унуцима који нису добро учили: „Седи и загреј столицу. Ако у неком моменту нисам задовољна постигнутим, или немам снаге, остављам то што радим, подружим се са мојим пријатељима, отрчим на кафу до „Зеленгоре“ и после наставаљам.“

Да ли постоји крагујевачки дух?

Да, постоји. Волела бих да сам ја представник тог духа, који значи да си дружељубив, весео, духовит, али помало ироничан, борбен, бунтован, упоран. Бројни су прави представници крагујевачког духа: ђаци, професори и грађани стрељани у Шумарицама, али то су и моји професори из гимназије, моји другови извиђачи, моји другови из разреда, моје драге комшије, моја деца, другови моје деце, мали обични људи који нас окружују.

Наш дух је на нашим улицама, у нашој Гимназији, позоришту, пијаци, пешачкој зони, старим кафанама, Једном ме је један друг око три поподне одвео у „Стару Србију“. Било је педесет мушкараца и ја једино женско чељаде у кафани.

Седела сам за столом са десетак мојих другова. Свирао је оркестар староградске песме. Један полупијани друг ме је питао: „Зар те није срамота што си овде?“ Одговорила сам: „Да, срамота ме је, али уживам.“

Шта показујеш гостима који први пут бораве у нашем граду?

То зависи од гостију, које су доба старости, професије, типа људи. Када су моји гости странци, то су најчешће били Немци, проведем их од Нове цркве до Крста са једне стране улице, па онда са друге. Покажем им лепе зграде Крагујевца. Показујем им и зграде општине и Дома културе - соцреализам. Затим их водим до Старе цркве, старе скупштине, поред пијаце, до Гимназије и позоришта. Обавезно посетимо и Шумарице и музеј у Шумарицама. Младе људе водим да гледају залазак сунца на Језеру са терасе „Оранице.“ Студенте водим у „Заставу“, у музеј и у Стару цркву и стару скупштину. Пошто сам радила на једном пројекту ЕУ који је водила Ирска, требало је да госта Ирца одведем на ручак. Питала сам га да ли хоће ексклузивно место или кафану са душом. Одговорио је кафану са душом. Одвела сам га у „Стару Србију.“ То је кафана у којој се мој деда, питомац Војнотехничког завода, традиционално састајао са својим пријатељима. На зиду кафане налазиле су се карикатуре боема Крагујевца. Ирац је био одушевљен и питао ме је зашто га и раније домаћини Крагујевчани нису довели ту.

Како описујеш град људима који нису били у њему?

Кад сам почела поново да уживам у погледу са десимировачког брда на Крагујевца, опет сам открила МОЈ град. Морала сам да угледам Крагујевца са брда

у сумрак, ноћу под светлом, Морала сам да гледам брдовиту Шумадију озеленелу, у бојама јесени, под снегом са Светиње. Била сам продекан и предложила сам да направимо ЦД Економског факултета. Према мојој замисли, поред слика спољашности и унутрашњости Економског факултета, требало је представити и град. Фотографа сам водила у доба дана које сам ја одредила да слика делове града које ја одредим. Музику Боре Дугића, коју је пратио текст који је читао Стево Обрић, ја сам одабрала. Када је ЦД био готов, колеге Нишлије, које су правиле ЦД, су ми рекле: „Ти много волиш свој град.“

Волиш ли да идеш на пијак и шта је градска пијаца за Крагујевчане?

Да, волим. Једном ми је била у гостима Немица, професор на факултету. Одвела сам је на пијак. Купила сам јој корпу, ценкала се за грожђе и купила јој грожђе код првог продавца коме сам пришла. Била је одушевљена. Пијаца је традиција, огледало једног народа, место где се угнездио крагујевачки дух. Ретке су земље и градови који имају пијак и пијачну зграду стару преко сто педесет година.

Какову кухињу волиш и шта најрадије спремаш?

Сада живим сама и спремам нешто на брзину. Када ми долазе гости или када су традиционална слава и окупљања обавезно спремам класично шумадијско предјело: пасуљ пребранац, посну пуњену паприку, посну сарму, сир, кајмак, погачу и проју. Пошто сам учила немачки језик на Гете институту у Берлину, Бону и на Универзитету у Гразу, на студентска окупљања увек сам носила српски хлеб - пројару и српску салату.

Шта би из света пренела у наш град?

Из Европских градова бих пренела њихову посвећеност традицији и начин на који они чувају своје историјске, културне и друге вредности. Волела бих да је сачувано зеленило града, да су сачуване липе у Никола Пашића улици, да је сачувана стара зграда „Златне руже“, зграда биоскопа „Београд“, да купола која сада стоји на згради Зеленгоре стоји на згради за коју је направљена, да калдрма из Улице Лоле Рибара није повањена, да се сада не мења парк поред „Златне руже“. Драго ми је да је остала књижара „Светлост“, за шта се јуначки борио Мића књијар, али ми је жао што врата и излог нису остали исти, реновиран у истом стилу.

Како би волела да град изгледа за тридесетак година?

Волела бих да се градско језгро сачува непромењено: да се освеже фасаде и поправе кровове, да се поправи и реновира биоскоп „Шумадија“ и „Пионир.“ И надам се да ће моја жеља бити остварена, Ту наду ми пружају млади људи који су се изборили да сачувају Велики парк и који ће се борити и изборити да се не мења део око и преко пута поште. Надам се да ће сви људи имати посао и да ће моћи да живе од свог рада.

Шта си добила од крагујевачког духа, а шта си му дала?

Добила сам све, из школе, породице, другова, пријатеља, комшија, од мојих студената црпела сам снагу, ентузијазам, енергију, веселост, образовање, културу, љубав према животу. У сваком човеку тражила сам најбоље. Шта сам дала? Генерације и генерације образованих младих људи, студената Економског факултета и Више техничке школе, читав један град од око десет хиљада људи који су богатији за знања која сам им несеквично пренела.

НОВИ БЛУЗ ЛЕВЕ ОБАЛЕ (6)

Via pula

По народном предању, виле су ноћу са Учке доносиле камење и тако саградиле Арену. Нешто се мислим, немој да се виле једног дана наљуте и да Арену однесу натраг у легенду, одакле су је и донеле

Пише Јован Глигоријевић

Централни догађај филмске продукције у СФРЈ сваке године био је фестивал у пулској Арени. Ако се томе дода да је југословенска кинематографија у другој половини шездесетих важила за једну од најбитнијих и најуспешнијих у свету, онда се лако да закључити да су неки Пулски фестивали понекад представљали најважнији филмски догађај на планети, а у Европи свакако, без изузетка. Отићи у Пулу и гледати од 26. јула до 1. августа сваке вечери по два филма, плус свако поподне бар по један у кину „Авала“ (то су они који нису у главној конкуренцији), био је сан свакога од нас који смо редовно недељом ишли у биоскоп и сасвим подлегли чарима игре светла и сенки коју једноставно смо доживљавали. А посређио ми се, и то баш кад је ваљало да се догоди – на легендарној Пули 1967.

Као и увек, средом сам куповао филм *Новосиби*. Био је то први недељник који филм није третирао као забаву и шоу-бизнис. Заправо, то специјализовано издање *ИП Борба* покренула је група најмлађих критичара, предвођена Александром Б. Костићем. И тако, једне среде, на претпоследњој страни мог омиљеног недељника оглас да ће у суботу на другом каналу Радио телевизије Београд (у то време су постојала само два канала) бити приказан филм Јована Живановића *Чудна девојка*. До одређеног рока треба на адресу Филм *Новосиби* послати критику филма написану у сто речи. Главна награда је била да ће троје најбољих аутора редакција послати о свом трошку на Пулски фестивал.

Сећам се, сигурно, да сам приступио учешћу на овом конкурсима без

икакве наде да путујем следећег лета у Пулу. Надао сам се некој од утешних награда, књигама из историје филма, које се нису могле набавити у крагујевачким књижарама. Кад, на једном великом одмору, журећи да утрчим у разред пре професора, зачух глас моје разреде: „А ти тако!“ Следио сам се, не знајући за шта сам јој овог пута крив, кад она настави: „Нисам знала да се бавиш филмском критиком!“ Тек тад ми ништа није било јасно... И она је то вероватно видела из мог благотелећег погледа, па извуче испод дневника Филм новости: „Добио си лепу награду“. Ја прелетех очима преко стране, кад оно моје име међу прва три. Аух, значи Пула!

Уомиљено излетиште римског императора Веспасијана, који је саградио Арену, мало мању од римског Колосеума, у част своје љубавнице Антоније Цениде, стигао сам на дан отварања Фестивала. Пулу нисам познавао. Одједном, иза групе борова указала се Арена у свој својој величини окупана јулским, јутарњим сунцем. Е, тад сам сазнао шта значи стати као укупан. Заиста сам био изненађен лепотом и величином ове грађевине, иако сам је безброј пута видео на фотографијама. Арена је била величанствена. А помисао да ћу моћи да је гледам наредних седам дана и споља и изнутра, учинила је да задрхта од узбуђења. Ни пре, ни много касније у животу, нисам био овако затечен и загрцнут лепотом једне грађевине.

Некако сам пронашао летовалиште, сместио се, а нови цимер, симпатични Сарајлија мојих година, понудио се да ме одведе до Дирекције фестивала да подигнем улазнице и остале пропуснице за споредне програме. Мој цимер је био члан једног сарајевског кино клуба и са још седморицом његових колега делио сам собу. Звао се Сулејман Купусовић и кроз двадесетак година постаје један од најважнијих редитеља у Босни и Херцеговини. Али, није то ништа. Један наш други цимер колега, кревет лево од мене, постаје после ових наших ратова председник Скупштине Републике Српске. Каријеру успешног политичара прекинуће му један од међународних изасланика за БиХ, који ће му изрећи забрану бављења поли-

НАЈВЕЋИ БИОСКОП ПОД ВЕДРИМ НЕБОМ

ОН И ОНА ШЕЗДЕСЕТИХ

тиком. Име му не спомињем јер га заиста нисам запамтио, мада није било тешко наћи га на интернету.

Али, вратимо се времену садашњем из наше приче, у којој ме Сулејман Купусовић води ка хотелу „Ривијера“, где се налази дирекција Фестивала. „А ти си тај срећни добитник из *Новосиби*“, љубазно ми рече једна теткица са наочарима. „Изволи карте и исказницу“. Ја сав надобудан и важан, ваљда сам замишљао да већ спадам у ред људи око филма, наругушено одговорих: „Нисам ја никакав срећни добитник. Нисам ја ово добио на лутрији, него за филмску критику!“. Чини ми се да сам последње две речи нарочито нагласио. „Молим, извини, нисам знала. Тако млад, а већ пишеш“, са доброћудним осмехом одговори она теткица.

Од љутине због „неуљудности“ ове госпође просто заборавих да приупитам Сулејмана куда се пење на чувену терасу „Ривијере“. Било је то култно место окупљања фестивалских звезда после пројекција. Желео сам да га видим, макар и празно, овако на сабајле. Увече, нормално, не бих смео ни да привириш. Уместо на терасу, скоро налетех на некакав штанд са књигама, који уопште нисам приметио кад смо ушли у хотел. Ех, радости! Био је то продајни штанд новоотвореног Института за филм из Београда. Пуно књига, а ја пун пара, које у тим годинама нисам ни умео, ни имао на шта да потрошим. Накуповах ја, бога ми, хрпу књига. Животно, теоријско дело Марсела Мартена, оног из *Каје де Синема*, у три тома, две књиге интервјуа са по седам чувених редитеља, све бројеве *Филмских свезака* и ко зна шта још.

Носим ја једно четири-пет кила књига, а мој цимер из Сарајева гунђа: „Е, мени се вала, чинило да с' ти неки фин човјек. А види будале, натоварио се књигама! 'Нол'ке паре дати за књиге? Свашта!“ Али, да не будем неправедан, тај мој цимер је, пред спавање и ујутро док се развлачимо по кревету, често узимао и

прелиставао ове књиге. Можда је само био без лове, па му је било жао што ја тако бесомучно изарчих солидну количину пара. Ко зна?

Кад сам увече ушао у Арену на прву пројекцију, страшно сам се разочарао. Моје место је било у последњем реду партера. Седим ја сав смркнут,

кад се онај силан народ нешто узковитла. Они из првих редова скочили на столице, аплаудирају... Ја мислим то долази екипа филма *Скуљачи ћерја* - Саша Петровић, Бата Живојиновић, Беким Фехмиу, Оливера Вучо (после Катарина) и нека двојица крагујевачких цигана, који су глумили као натуршчици. Кад оћеш! Иду они, јесте, ал' испред њих друг Тито у белом оделу и другарица Јованка сва осмехнута и са оноликом пунђом. Иду, бре, право на мене. Мени није јасно шта се дешава. Потпуно заборавио да је Тито покровитељ Фестивала, а да су Бриони преко пута Пуле. Стварно, иду они према мени, прођоше ме на мање од метра и, хоп, уђоше у почасну ложу на два метра иза мене. Бог те мазо!

Ког сам ја све глед'о и вид'о у тој ложи! Све главне фаце југословенског филма уживо. А нервирао се због седишта у последњем реду! Почела пројекција, ја већ гледао *Скуљаче* у Београду, мало-мало па се окренем и блесим у Тита. Одједном, неко ме само мало, онако као случајно, дотакну по рамену и прошапута: „Мали, гледај филм...“ Ја се осврнух на другу страну, а неки човек, онако фино изгледа, у тамном оделу, одлази даље иза задњег реда. Окренуо сам се поново тек на крају, кад се филм завршио и док се екипа филма клањала испред платна публици. Друга Тита и другарица Јованке више није било у ложи.

Фестивал у Пули те 1967. године, испоставиће се брзо, био је легендаран. Вероватно најбољи у историји Југословенског фестивала играног филма. Осим поменутих *Скуљача ћерја*, било је ту *Буђење ђацова* Жике Павловића, *Луштро* Пурише Ђорђевића, *Љубавни случај* Душана Макавјејева, све сама ремек дела. Други ешалон филмова на фестивалу чинила су остварења од којих је свако могло у некој другој конкуренцији да добије победничку *Злајну арену*. Била је то *Бреза* Анте Бабаје, *Хасанашинаца* Миће Поповића, два одлична

филма Матјажа Клопчића, остварења Браце Слијепчевића, Фадила Хаџића, Кокана Ракоњица и других мајстора УУ филма. Заиста се није знало који је од којег филма бољи. Ја сам имао велику срећу што сам те филмове видео одједанпут, све на једном месту.

Из Пуле сам се вратио у нашу малу чаршију пун прича. Наравно, правих и измишљених. Кад је почела школска година, на једном од првих часова професорка немачког језика нас је пропитивала где смо и како провели летњи распуст. Причу смо морали да испричамо на немачком. Кад је дошао ред на мене, почео сам да муцам: „Ich bin...in Festival...in Pula...“ Наставница се унервозила: „Ама, испричај нам то на српском!“ О, хвала вам богови Арене и филма, брбљао сам до краја часа. Разред ми је био веома захваљан.

***

Након нешто више од две деценије у Пули је Фестивал југословенског играног филма одржан последњи пут. Додуше, то је свима постало јасно тек следеће, 1991. године, кад је Фестивалско веће одлучило „да се фестивал не одржи у знак просвиједња противу насиља“. То је значило да је почео рат и да Југославија неће доживети наредну зиму. Фестивал у Пули је некако надовоје-натроје одржан 1992., али као Фестивал хрватског играног филма. Никада више Пула, као ни остали филмски фестивали по Србији, Босни и Херцеговини и осталим новорђеним државама, нису имали сјај, гламур и значај оне Пуле. Никада више људи и жене нису сваког 1. августа остајали до поноћи уз радио апарате да чују у последњим вестима ко је победник пулске арене.

Да ли случајно или не, тек некоко деведесетих почело је да опада и интересовање за биоскопски филм уопште. Неће ме изненадити вест да је неки заљубљени тајкун купио пулску арену, укинуо фестивал и, после два миленијума, поново организовано гледијаторске игре, поводом рођендана своје омиљене љубавнице. Па и Веспасијан је арену у Пули саградио у част своје милоснице Антоније Цениде.

Народ у Истри је некада Арену у Пули називао Дивић-град. Дивић у дијалекту значи чудо. По народном предању, виле су ноћу, са Учке, доносиле камење и тако саградиле Арену. Оно, заиста, по ливадама између Учке и Пуле леже огромни камени блокови. Народ каже да су те блокове испустиле виле на земљу, зато што би их понекад, у њиховом вилинском послу градње Дивић града, изненадило свитање дана и нагли излазак сунца. Нешто се мислим, немој да се виле једног дана наљуте и да Арену однесу натраг у легенду, одакле су је и донеле.

АРЕНА ОД АНТОНИЈЕ ЦЕНИДЕ ДО ЈОВАНКЕ БРОЗ

megabelt OR
Kneza Mihaila 106, Kragujevac

radno vreme 8h do 19h

SVE VRSTE REMENJA (Optibelt, Borovo, Good Year, Sava, Unibelt...)
Klasično klinasto remenje, nazubljeno, polu-V/PI/PH remenje, transportno remenje, sintetičko remenje, zupčasto remenje, varijatorsko remenje, šestougaono remenje, okruglo remenje, extremultisil...
SVE VRSTE GUMA (Michelin, BF Goodrich, Tigar, Kleber, Continental, Barum...)
Ulja, auto delovi i autokozmetika...
Telefon 325-236

Пуче топ - ожени се поп

У Српском етнографском зборнику (седми том) може се наћи и белешка Стевана М. Мијатовића који констатује да је у Шумадији, а нарочито у пределима „У Левчу и Темнићу, по селима тешко наћи човека који се никад није женио, а још теже женско које се није никако удавало“. Ако би се такво можда и нашло, сматрано је за „божју казну“ коју је заслужио неко од његових старијих, па млађи испаштају. Човек нежења или жена уседелица (дакле, они који нису ступали у брак) обично су од људи из околине гледани са сажаљењем и сматрани су патницима и мученицима!

Међутим, постоји и део српског живља који се заветује на безбрачни живот, а то су монаси и монахиње, обично људи или девојке и жене које су неке личне трагедије или породичне несреће навеле да оду у манастире и тамо наставе монашки живот. Забележни су и случајеви „заветовања“ на безбрачни живот. Тако је једна породица имала девет кћери рођених заредом, а када се као десето дете родио син, најстарија сестра која је већ била девојка, толико се обрадовала брату који ће је штитити, да је отишла код попа у цркву и заветовала се да се неће удавати да би брата могла неговати и чувати, а затим остати уз њега као уседелица.

За разлику од римокатоличке вере, свештена лица у источном православљу (наши попови) имали су дозволе црквених власти да се жене. У народу по Шумадији раширена је пошалица: Пуче топ - ожени се поп! Она је настала у Карађорђево време. Реч је о другој женидби попа удовца из места Жабара код Тополе.

Црква и насељено место Жабаре добили су име још под деспотом Стефаном Лазаревићем, који је, гледајући са оближњег виси у цркву (у тадашњем селу Горовичу) рекао да му личи на жабу - и отуда Жабаре. Цркву је опслуживао поп Филип Лукић. Карађорђе је много волео и ценио попу Филипа и био му чест гост, али када је попа остао удовац, Карађорђе одлучи да га поново ожени. Била је за то потребна дозвола виших црквених власти, али ко је смео одбити оно што Карађорђе науми?! Сазнавши да је у Рипњу умро парох, а остала попадаја удовица сличних година Филиповим, Карађорђе је доведе за Филипа у Жабаре и нареди да се венчају. Када је завршен црквени обред венчања попа удовца и удовице попадије, Карађорђе нареди да се то свима огласи пуцњем из топа. Од тада Шумадијом кружи ова пошалица.

Када се по други пут венчавао прота Матеја Ненадовић, познати војсковођа и државник, није се пуцало из топа. То није хтео или се није сетио српски књаз Милош Обреновић који је свему овоме „кумовао“. Све је завршено у реду и тишини, али је остало за памћење. Наиме, несрећне 1813. године прота Матеја је, као и многи други, прешао у Срем испред најезде Турака и када је букнуо нови устанак 1815. године, похитао је да помогне српском народу колико је умео и могао. И књаз Милош га је често к себи призивао ради договора о народним потребама.

Проти је умрла прва жена још 1808. године и он је наставио да живи у породичној задрузи, где су га сви волели и поштовали, а млађарија га служила. У то се могао уверити и сам књаз Милош јер је, увек када би пролазио кроз Бранковину, навраћао и у протину кућу. И, тако, приликом једног повратка из Шапца за Крагујевац, књаз Милош реши да преноћи код проте, па сутра и њега да поведе на неко важно саветовање. Ујутру, књаз поранио, али не могу да крену - не може прота да нађе другу чарапу! Гега прота из вајата у вајат, пита снајке да нису негде видели његову чарапу, али нико о чарапи ништа не зна, а сви је траже. Виче прота: „Та, врага вам, камо моја чарапа?!“ Гледао све то Милош, бесан што се касни, али види где је проблем и зарекне се да ће што хитније по други пут ожени се проту! Када се некако нашао други пар чарапа и они кренули, каже проти књаз свој наум. „Само ако будем жив до Крагујевца, ја ћу тебе ожени, па ће све твоје ствари бити увек скалупљене и на једном месту, а жена ће о томе водити рачуна“.

Путовали цео целцати дан и стигну до села Раниловић на конак. Имајући то што се зарекао на уму, Милош одреди да заноће код газде Милићевића. Њему је скоро умро син и остала му је снаја са двоје нејаке деце. Беше то лепа Шумадинка, доста млађа од проте. Домаћин Милићко поставио вечеру, а Милош ће с неба у ребра: „Хоћеш ли ти дати своју снају удовицу за нашега проту?!“ „Немам ништа против - одговори свекр - само ако то може по закону“. На то Милош нареди да иду и из Врбице (данашњег Аранђеловца) доведу проту Жујовића да све објасни свекру. Он поче да разговара са својом женом, жена са снахом и сви се сложише. У прво свитање прота Матеја Ненадовић, удовац, стао је пред Јеванђеље и у одоре обученог проту Жујовића који је одмах венчао „младенце“. А све се одиграло у кући, око софре. И сам прота Матеја певајући „Исаије ликуј“, тихо се исповедао проти Жујовићу: „Ето, шта учини Милош од мене?!“, а прота Жујовић му уз појање, кроз зубе, одговара: „Ах, да хоће и од мене“, пошто је и он био удовац.

По завршеном венчању, прота је дао свог коња новој жени, да је уз пратњу протиних момака одведу у Бранковину, а Милош и прота Матеја су наставили пут ка Крагујевцу. Пошто је остао у Крагујевцу колико је требало, на рантанку га књаз Милош посаветова да подеси свој повратак у Бранковину у вечерње сате, да што мање буде примећен кад улази у вајат где му је нова жена Јока, а да ујутру устане и све обзнани. Из овог другог брака протиног рођен је Љубомир Ненадовић, књижевник и путописац.

Тако је после другог венчања жабарског попа Филипа остало: Пуче топ, ожени се поп, а после другог венчања проте Матеје Ненадовића, место где су заноћили код фамилије Милићевић прозове се Венчани.

ВИТЕЗОВИ РЕДА ЗМАЈА

ДЕСЕТ МИЛЕНИЈУМА СКРИВЕНЕ ТРАДИЦИЈЕ ЕВРОАЗИЈЕ (2)

Солидарност и тајност ар

Пише Живојин Андрејић

Дивинизирани херој коњаник је присутан и на илирским просторима, где је забележен и под именом Тато. Име овог божанства се у свим индоевропским језицима повезује за хипокористик «отац», па би по томе он био божанство предак, праотац и заштитник рода. На просторима Доње Паноније и данашњег српског подунавља од половине трећег века па до примања хришћанства био је развијен култ подунавског коњаника који је наслоњен на соларну и лунарну компоненту митризма.

Трачки коњаник се доводи у везу и са келтским досељеницима на Балкан у чијој религији је био присутан бог на коњу са пратиоцима као што су змија, пас и вепар. Трачки коњаник је, по свему, био и соларног карактера, а појављује се у разним видовима и може се идентификовати са разним божанствима. Његово право име је изгледа држано у великој тајности, а осим тога не може се везати само за Трачане. Иконографски тип овог ратника-хероја може се наћи у Тракији и у Грчкој предкласици, али је тада имао друго име и особине. Трачки херос је вођа народа и оснивач племена, заштитник рода, он је јак и храбар, он је свевиљив, бог подземља и смрти, воде и плодности. Иако има много имена и епитета, право име бога на коњу као да остаје неоткривено.

Смрт за самртника је добро

Све ове митолошке матрице, са јасно одређеним правилима, садрже се у узорима витезова и витешких дружина средњег века. Витешке дружине најчешће се проширују заређивањем у већа друштва и редове. По узору на старе источњачке организације они су најчешће тајни или полутајни са строго уређеним правилима и ритуалима при заређивању и ратничкој иницијацији. Сви ти ритуали садрже тестове стрпљи-

ности и спиритуалне снаге, намерно наношење повреда, тиховање и јунаштво које се награђује поступним откривањем мистерија које су увек у вези са жртвовањем и могућностима смрти. Култови мистерија чине духовност која им открива пут у бесмртност. Витешки редови захтевају солидарност свих чланова и потребу за тајношћу.

Тајновитост која је везана за ове култове је израз њихове религиозне и иницијастичке природе и није имала никакве политичке циљеве. Такав начин организовања условљавао је строгу селекцију при пријему нових чланова, састајање у посебним просторијама и местима, ритуале из тих култова и упражњавање религиозних учења из тих митова. Та религиозна учења садрже се у старим космогонијама, елеусинским, митраистичким, орфичким мистеријама, култу Кибеле и, најзад, хришћанској новозаветној теогонији.

Елеусинске мистерије датирају из периода око хиљаду година пре нове ере. Деметра, мајка земља, имала је кћер Кору, односно Персефону, која је једног дана наишла на пукотину у земљи из које је изашао Плутон, бог подземља, односећи је у царство мртвих. Тада је Деметра започела тражење своје кћери трагајући по читавој земљи. Прерушена у старицу стигла је до Елеусина крај Атине, где је постала дадиља малом принцу. У жељи да га учини бесмртним урањала га је у ватру, а када је откривена, изграђен је храм у коме је живела незаинтересовано, што је изазвало смрт људи и животиња и пропаст живота. Када је Зевс наредио Плутону да ослободи Персефону, она се поново нашла са њерком. Персефонин боравак у подземљу оставио је последице што је подразумевало да трећину сваке године борави под земљом, као што је то случај са семеном жита које кад избије на површину ос-

татак године проводи над земљом.

Главне мистерије су одржаване у јесен, а њихово одавање се сматрало великом увредом која се прала смрћу издајника. У току ритуала је било много играња, музике, ударања у гонг и појављивања божанства, а врхунац се постигао појављивањем златног класа жита. Иницирани члан је веровао у обећање да ће у друштву Персефоне отићи у свет мртвих да би потом отишао у бољи и богатији живот: «У истину, дивно је да су нам блажени богови доделили мистерије, јер смрт за смртника више није зло, већ је добро.»

■ Култ Кибеле или Велике мајке

Орфизам је процветао у шестом веку пре н. е. Био је заснован на култу Диониса који је у Грчку стигао из Тракије. Орфички аскетизам разликовао се много од раних дионизијских братстава. Главна легенда култа говори да је Загреуса-Диониса његов отац Зевс одредио да буде владар света. Овоме су се противили Титани које је Зевс спалио, а из њиховог пепела се родио човек. Загреус још није био мртав, а његово срце из пепела Титана је спасила Атина. Када је Зевс прогутало његово срце, он се поново родио као син богиње земље. Пошто је и Загреус поново рођени и иницирани доживи поновно рођење у новом животу на вишем ступњу постојања уз мото «тело је гроб». У овом култу је и Орфеј постао супститут за култне јунаке.

Митраизам је представљао првобитно ведско и персијско учење, а његов култ се проширио у првом веку нове ере међу војницима и трговцима античког света. За њих је он био бог спаса заснован на дуалистичкој борби између принципа добра и зла. Пред његове следбенике постављали су се велики захтеви моралности и од њих се тражила чистота, аскеза и чедност

ГРЧКИ ХЕРОЈ

Хаичних ратника

ТРАЧКИ КОЊАНИК

да би заузврат добили обећање поновног рађања, васкрсења и лепшег живота. По смрти душа умрлог се пела на небо кроз седам сфера планета, пролазећи обрнути пут при рођењу када се душа спушта са неба. Митрини следбеници су се сакупљали у пећинама, уз изворе или бунаре, а приступ светим местима имали су само мушкарци. Увођење нових чланова у посвећенике имало је ритуалан карактер кроз седам иницијација.

Римско царство је преплавило још један култ са истока. Био је то култ Кибеле или Велике Мајке који је дошао из Фригије под различитим именима као што су Иштар, Астарта, Изиди и Реа. И он је био у вези са плодношћу, смрћу, поновним рођењем и спасењем. Са тим је био у вези и бог Атис који је сам себе кастрирао, затим је умро и поново се родио. Сличан култу Кибеле био је и култ кападокијске богиње Ма која је поистовећена са римском богињом рата Беломом.

Најзначајније су биле Изидине мистерије које су повезане са египатским Озирисом. Озирис је бог који умире и поново се рађа. Изиди је нашла делове његовог тела и однела их њиховом сину Хорусу, који га је оживео. Идентификовање Озириса са реком Нил створило је од њега и пољопривредно божанство повезано са рађањем и плодношћу.

Изидин култ се састојао само од вере у поновно рођење и спасење. Редовници су морали да се уздржавају од сексуалних активности, меса, вина и хлеба. Тајна њеног култа се није смела издати «профанима». Староегипатске мистерије су садржавале кључ за разумевање космоса, а налазиле су се у књигама које су по пророку Хермесу Трисмегистосу назване херметичким. Прве објављене херметичке књиге биле су Пимандер и Асклепиос и у њима Хермес Трисмегистос игра улогу Мојсија, а у другој се говори о оживљавању глиненых лутки.

■ Победа паганског

Посебан облик јеврејског мистицизма представљала је Кабала, што значи «примљено предање», а претпоставља се да је њен утемељивач Мојсије. Бог је у Кабали замишљен као бесконачна светлост од које се цело створено биће еманира кроз десет сфера које се називају сефироти. Посебно место у јеврејској магији има краљ Соломон, чија моћ извири из чаробног прстена који је био божански поклон. Уз његову помоћ је владао природом, људима и

духовима. Хебрејски језик је за њих језик којим је Бог створио свет, те зато 22 јеврејска слова јесу грађа космоса, а пошто су у исто време представљала и бројеве онај ко схвати игру бројева и слова може да се нада да ће схватити Бога и васељену.

У јеврејској Кабали посебно место имају ружа и крст, који не представља хришћански крст. Ружа се поистовећује са сунцем у Зороастризму, а код Египћана она симболизује поновно рођење. Ружа се везује и за Лакшми, богињу љубави и креације код Индуса. У Грчкој се светковине посвећене Дионису зову Розалије.

Мистерије су нагло почеле да нестају са развојем хришћанства с обзиром да је оно, по схватању Римљана и Грка, поседовало многе црте мистерија. Еухаристија је била аналогна причешћу из неких мистерија, а крштење је било аналогно новом рођењу. Осим тога, Христ је био бог који умире да би се опет родио, иако није у вези са старим представама о плодности. Тајност и свечана атмосфера је била истоветна и без присуства оглашених. Хришћанство је успело да се разликује од мистерија, али и да у себи садржи проповедање бесмртности душе, ускрснуће бога, регенерацију уз помоћ крштења и тајност еухаристије.

Са таквим светоназорима витез остаје и у хришћанству монах ратник, борац за одбрану вере и посвећеник. У том контексту одбране вере уклопљени су и ратови за ослобађање свете земље, обнову старозаветних и новозаветних храмова у Јерусалиму и Блиском Истоку и најзад њихова одбрана. Борили су се и гинули за Христа. Били су занесењаци и жестоки ратници-монаси, витезови мистици.

Прича о витезовима траје више хиљада година и «представља сублимацију идеологије једног архачног, ратничког друштва». Од индоевропских бораца, словенских ратника, до српских средњовековних витезова, та идеологија се не мења. У старим друштвима човек се не рађа, већ се то постаје испитом зрелости који је за мушкарца ратничка иницијација. Тако је Европи, нападнутој са свих страна, витештво било преко потребно и поред тога што је под хришћанском образном представљало победу паганског. Имајући све то у виду, Дјурант сматра да је витештво, иако заостало за својим идеалима, остало једно од главних достигнућа људског духа, «уметност живота сјајнија од било које уметности».

Јунске програме 55. „Змајевих дечијих игара” јуче је у Сремској Каменици свечано отворио крагујевачки књижевник Слободан Павићевић. Сем части да отвори највећи дечији фестивал у Србији и један од најстаријих у Европи, назван по бесмртном дечијем песнику Јовану Јовановићу Змају, Павићевићу је припала и овогодишња престижна награда „Змајев песнички штап”.

Иначе књижевник и писац за децу Слободан Павићевић већ је 1997. године био добитник награде ЗДИ (за изузетан допринос стваралаштву за децу) а овогодишњи лаурети овог признања Змајеве манифестације су глумац и драмски писац Бранко Милићевић Коцкица, мултимедијални уметник и оснивач „Породице бистрих потока” Божидар Мандић и лист „Бијела пчела” из Ријеке, једини часопис за децу који у Хрватској излази на српском језику.

– Када кажемо Бранковина, помислимо на Десанку Максимовић. Када кажемо Гружа, помислимо на Добрицу Ерића. Када кажемо Мокрин, као да смо изговорили име Мике Антића. Када кажемо Крагујевац (и уопште Шумадија), то је Слободан Павићевић. Песник за одрасле – један од водећих! Песник за

КРАГУЈЕВЧАНИН ОТВОРИО „ЗМАЈЕВЕ ДЕЧИЈЕ ИГРЕ”

Павићевићу Змајев песнички штап

ВЕЛИКА ПОЧАСТ СЛОБОДАНА ПАВИЋЕВИЋУ

децу – такође један од водећих. А то постићи, најтеже је. Ко је писао

Част да отвори Јунске програме 55. „Змајевих дечијих игара” припала је књижевнику из Крагујевца Слободану Павићевићу, који је и добитник овогодишњег „Змајевог песничког штапа”

поједнако добро за децу и одрасле? Јован Јовановић Змај, наравно! Ко још? Добрица Ерић! Ко још? Десанка Максимовић! Страх ме, заборавићу још неки пример, а мало их је. И то је свакако Слободан Павићевић. Посматрао сам га на великим скуповима, на књижевним вечерима и фестивалима. Он је један од ретких песника кога можемо назвати господином. Став, држање, његово понашање, увек су ме фасцинирали, надахнуто је рекао песник Недељко Попадић, главни и одговорни уредник књижевног часописа за децу „Витез” и покретач београдског фестивала дечијих писаца „Витезово пролеће”.

У истом, емотивном тону са јаким набојем Попадић је додао да је Павићевић класик српског песništва, заштитни знак града Крагујевца – попут његовог споменика, као и да се његове књиге „никоме не позајмљују” а и ако се позајме „никада не враћају”.

Признање „Змајев песнички штап” књижевнику Слободану Павићевићу једногласно је додељено одлуком Управног одбора Међународног центра књижевности за децу „Змајеве дечије игре”, а приликом отварања ове угледне манифестације Павићевић је прочитао и своју пригодну песничку беседу из које преносимо одломак.

З.М.

ДЕО БЕСЕДЕ СЛОБОДАНА ПАВИЋЕВИЋА

Осмехнимо се на сав глас

Да би Змајев песнички штап данас био у мојој руци, Змајева бројна родбина је морала да надигра моју машту.

Јер Змајев песнички штап је јединица за мерење осмеха између речи и речи, између стиха и стиха, песме и песме...

Јер из Змајевог песничког штапа још одзвања онај стражиловски санак:

Ал' се небо осмехива,

Ал' се река плави

Јер у Змајевом штапу пева и Бранко, и пева и слика Пиктор – Бура Јакшић;

Јер је први наследник Змајевог штапа Мика Антић, поштапајући се њиме, заувек побегао у поезију;

Јер је Тесла наговорио Мику да овим штапом голица муње и громове како би их засмејао;

Јер Змајевим песничким штапом тече „електрика наших срца”;

Јер Змајев песнички штап има два бескраја који, кад се саставе, чине свемир дечијег осмеха.

Дозволите ми зато да овим чаробним штапом, попут оног сремског облачара, прекрстим небо на четири стране света и тако, пре него се 55. пут отворе капије Новог Сада, у којима станију „Змајеве дечије игре”, у Теслиној руци нека се, на средини дечије галаксије, упали она ћирилична неонка са именом Змај. И нека тим именом засветле осмеси оних који у авлију „Змајевих дечијих игара” уносе радост детињства.

Осмехнимо се на сав глас!

(Реч на отварању 55. „Змајевих дечијих игара” Сремска Каменица, 6. јун 2012. године)

ПИЛИПОВИЋ ПОНОВО У БЕРЛИНУ

Затворен четвртвековни круг

Крагујевачки глумац и осведочени есперантиста Саша Пилиповић учествовао је недавно на конгресу данских, немачких и пољских есперантиста у Берлину, граду у коме је пре 25 година и започела његова међународна есперанто каријера

Круг је затворен. Истина је да се есперантисти враћају на место са којег су и почели. То потврђује и недавни наступ у Берлину глумца крагујевачког Књажевско-српског театра Саше Пилиповића, осведоченог znalца интернационалног језика есперанто. Пилиповић је боравио од 23. до 25. маја у Берлину као гост на конгресу немачких, данских и пољских есперантиста, где је одиграо представу подужег имена „Историја есперантских конгреса – кабарејска фарса о есперантским обичајима”, коју је написао његов пријатељ и колега по есперанту Јержи Хандзлик.

Пољски есперантиста Хандзлик, пореклом из нама братског града Бјалско Бјале, мултимедијални је уметник и власник медијске компаније (новине и радио) у овом пољском граду, а такође је и глумац и сам актер уз Пилиповића ове есперантске дуодраме.

Иначе, град Берлин је баш таличан за Пилиповићеву есперантску каријеру. Баш у Берлину пре тачно четврт века, 1987. године, Саша Пилиповић је, како сам каже, осетио чари „првог изласка из тадашње Југославије”. Наиме, он је као члан тадашње југословенске делегације био учесник Светског омладинског конгреса есперантиста у Кракову са представом Карла Чапека „Кукци” („Инсекти”), а пут их је водио преко Берлина.

– Југословенска глумачка екипа Студентског есперантског казалишта из Загреба у три аутомобила путовала је за Краков преко Беча, Берлина, Дрездена, Братиславе, Брна и Прага. У Берлину смо желели да обиђемо чувени берлински зид, а тадашња полиција ДДР-а нам је наплаћила казне од 50 марака по возилу, јер смо се задржали на њиховој територији, а имали смо само транзитну визу, сећа се уз осмех Пилиповић, као и анегдота из „источног лагера” где су чекали ред у пивницима да попију пиво које се служило само два сата дневно.

Но, упркос успоменама и успеху на недавном конгресу есперантиста у Берлину Пилиповић не „спава на есперанто ловорикама”, напротив. Пред њим је дуго, топло и плодно есперантско лето. Већ 22. јуна гостује у Хрватској у Копривници на тамошњем конгресу са монодрамом Бертолда Брехта „Галилеј” (коју је режи-

ПИЛИПОВИЋ И ХАНДЗЛИК – СЦЕНА ИЗ ПРЕДСТАВЕ У БЕРЛИНУ

рао наш глумац Милић Јовановић), па затим наступа наредног месеца у ирском граду Галовеју на Европској есперанто конференцији. Потом га есперантско глумачка путештвија воде до Словачке и далеког Вијетнама где ће у Ханоју 28. јула, такође са колегом Хандзликом, извести познати Мрожеков комад „Емигранте” као и његову монодраму „Галијеја” на Светском конгресу есперантиста. У августу ће бити гост италијанских есперантиста на конгресу који се одржава на Сицилији, а у септембру ће наступити на есперантској смотри у пољском Познању.

У међувремену, 19. јула очекује га још једно међународно гостовање у Шпанији, где ће у Картагени играти (овога пута не на есперанту) у панк опери „Дом за вешање” Емира Кустурице, чији је стални члан ансамбла од како је овај спектакл обновљен у Београду.

З. МИШИЋ

УКРАТКО

Награда у Русији

Играно-документари филм „Жућко - прича о Радивоју Ко-раћу” Гордана Матића освојио је награду „Сребрни витез” на управо завршеном 21. међународном филмском фестивалу „Златни витез” у Русији. Ово је филм о легендарном кошаркашу и првој аутентичној светској кошаркаској звезди са ових простора, али и прича о једном времену, о земљи које више нема, бившој Југославији која је 50-тих и 60-тих година 20. века почела да се отвара према Западу преко спорта, музике, филма, моде.

„Златни витез” је фестивал са дугогодишњом традицијом, а оснивачи су редитељ и глумач Никита Михалков и руски глумац, редитељ, сценариста и продуцент Николај Петрович Бурлајев.

Иначе, ово је већ трећа међународна награда коју је овај филм добио.

Комедија о љубави

На вечерњој сцени „303” Позоришта за децу вечерас је на репертоару представа „А где је љубав?”, редитеља Ирфана Менсура. Реч је о романтичној комедији о потрази за срећом. О томе колико смо понекад смешни, глупи и неспретни, тражећи оно што је већ поред нас. Иначе, овај комад рађен је по делу Шизгала. Главне улоге тумаче Милан Чучиловић, Иван Зарић и Дуња Ланго, а музику за представу потписује Дејан Пејовић.

Карте се могу купити на билетарници Позоришта за децу, а коштају 600 динара. Представа почиње у 20 часова.

Она ствар на ПМФ-у

У сали ПМФ, у петак, 8. јуна репризно ће бити изведена представа „Она ствар” Академског позоришта СКЦ-а. Текст за представу писао је Христо Бојчев, а режију и сценска визију потписује Милић Јовановић, глумац Књажевско-српског театра. Улоге у представи „Она ствар” играју: Костадин Стојадинов, Јована Крстић, Немања Јовановић, Милица Миленковић, Дејан Тошовић, и Милош Станојевић.

Представа почиње у 20 часова.

Концерт поводом јубилеја ФИЛУМ-а

У оквиру концертне сезоне 2012. коју организује Музички центар, у Свечаној сали Прве крагујевачке гимназије, одржан је целовечерњи концерт поводом десет година постојања Филолошко-уметничког факултета, а наступили су хор и оркестар ФИЛУМ-а и Градски камерни оркестар „Шлезингер”. Публика је била у прилици да чује дела Листа, Бритна и Шуберта,

хором је дириговао Каталин Тасић, а оркестром Владимир Милић

Из руске престонице двадесетједногодишња студенткиња ФИЛУМ-а допутовала не само као апсолутни победник смотре класичне музике, на којој су наступали такмичари из 13 земаља, већ и са прегршт понуда за наступе у московским оперским кућама и концертним дворанама

З а који дан Сању Петровић, студенткињу треће године соло певања на крагујевачком Филолошко уметничком факултету, престоничка публика видеће на премијерном извођењу Моцартове опере „Чаробна фрула” у „Мадленијануму”. Трему нема. А и зашто би када је прошле недеље још једном очарала Москву. Ова млада, вишеструко талентована, дама се са Московског међународног фестивала словенске музике вратила са три награде. Освојила је прво место у категорији соло певача до 30 година, па гран при у укупном пласману, а наступала је и на такмичењу пијаниста, где је такође заузела прву позицију.

Из руске престонице допутовала је не само као апсолутни победник смотре класичне музике, на којој су наступали такмичари из 13 земаља, већ и са прегршт понуда за наступе у московским оперским кућама и концертним дворанама.

Сањин колураторни сопран освојио је подједнако и жири и публику, али ништа мање нису били задивљени ни њеним музицирањем на клавиру. Наиме, ова рођена Београђанка упоредо студира соло певање на ФИЛУМ-у и завршава мастер студије клавира у Москви, а има тек 21 годину.

Ово је мој други наступ на московском такмичењу, пошто сам се прошле године први пут појавила на овој смотри. Тада сам освојила друго место у такмичењу соло певача до 25 година и прво међу пијанистима. У питању је фестивал словенске музике на коме сваке године учествују такмичари из 13 земаља – све републике бивше Југославије, као и државе настале распадом Руске Федерације, па Руму-

САЊА ПЕТРОВИЋ, СОЛО ПЕВАЧ И ПИЈАНИСТА

Тријумф у Москви

нија, Бугарска... Конкуренција је велика. У жирију су ове године били првак опере „Бољшој театра”, солиста Московске филхармоније и деканка тамошњег факултета за соло певање. Пјотру Сергејевичу, који је првак Бољшој театра и уједно професор на Чајковски конзерваторијуму посебно се свидео мој глас и дан након такмичења ми је организовао аудицију, прича Сања Петровић.

У опери „Галина Вишњевска” Сања ће певати улогу Виолете у „Травијати”, као и у камерној опери „Рахмањински зал”, за октобар је заказала и још неколико концерата у Москви.

Клавир је заправо моја „прва љубав” и одувек сам мислила да ћу бити само пијанисткиња. Мама је професор клавира, тако да сам свирање на овом инструменту по-

чала да учим са пет година, каже Сања.

Међутим, сасвим случајно, као дванаестогодишњакиња, нашла се на београдском такмичењу соло певача. Иако неколико година млађа од средњошколаца који су се такмичили, Сања је убедљиво победила. Након победе упоредо је почела да учи и соло певање. У Средњој музичкој школи „Даворин Јенко” паралелно је по убрзаном програму завршавала клавир и соло певање, упоредо је завршавала и XV београдску гимназију, али се годинама бавила и балетом у школи „Лујо Давичо”.

На жалост, пред крај средње школе имала сам несрећу да полозим кук и са учењем балета сам завршила. Да не бих паузирала годину уписала сам Правни факултет у Београду, стигла сам до треће године, имала сам и добар просек, али сам статус на факултету замр-

зла како би се посветила певању и клавиру, објашњава наша саговорница.

За деценију и по, колико се бави музиком, Сања је освојила прегршт награда. Наступила је и натакмичењима пијаниста и соло певача. Има десетак победа на републичким и неколико на међународним смотрицама. Ове године победила је као соло певач и на Интернационалном такмичењу „Петар Коњовић”.

Дипломирала је клавир на Академији лепих уметности код професора Војислава Аврамовића и то са просечном оценом 9,99, а сада свирање на овом инструменту

успршава у Москви. На истом факултету започела је и студије соло певања, али је познанство са професорком овдашњег Филолошко-уметничког факултета Јасном Шајновић било пресудно да млада Београђанка пређе на студије у Крагујевац.

Професорка Јасна је одличан педагог и пуно се залажила за мене и на настави и ван ње. И на АЛУ сам имала одличног професора, али ми Јаснин начин рада одговара много више, поготово зато што је и она драмски колураторни сопран као и ја. За певача је врло битно да има доброг учитеља чији му начин рада одговара, јер тек када се та два сложе могу се постићи неки резултати, прича Сања.

Ових дана Сања се интензивно припрема за премијеру „Чаробне фруле” у „Мадленијануму”, оперској представи у којој ће наступити са још неколико колегица са ФИЛУМ-а. Након тога чекају је припреме за „Травијату” у Москви, па наступи у Дому музике, Тетару „Павла Слоботкина” у Арбарту. Ипак уз све што постиже студије не запоставља. До дипломе на ФИЛУМ-у има још годину дана, а онда ко зна – свет јој је и овако већ пред ногама.

Марија ОБРЕНОВИЋ

„АРСЕНАЛ ФЕСТ” - МАЛА БИНА И ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ

Рок-камп, изложбе, трибине

Познат је списак извођача мале бине „Арсенал феста”, на којој ће 14. 15. и 16. јуна наступити бендови „Горибор”, „Канција”, „Мрави”, „Марагуја” и други. Бина у фантастичном простору „Заставине баште” сваке од три вечери носиће другачије име - „Радио 9 бина”, „Попбокс бина” и „МТВ бина”.

Прве вечери фестивала, 14. јуна, на „Радио 9 бини” наступиће панкери из Чачка „За ц”, рокери „Баобај” из Ариља, београдски „Шаркс, снејкс енд плејнс” и „Мрави”, - као и крагујевачки металци „Боуњард”, које су изабрали слушаоци крагујевачког радија.

На „Попбокс бини” друге вечери, 15. јуна, публику очекује као носилац култни „Горибор”, а ту су и психоделични спејс-рокери из Београда „Темпл оф смоке”, алт-рокери „Плишани малишан” из Горњег Милановца, као и кантаутор Душан Страјнић и његовог бенд „Стреј дог”. Пети бенд изабраће читаоци интернет часописа за поп културу попбокс.цом.

Завршне вечери, 16. јуна, на „МТВ бини” наступају млади осјечки репер Канција са својим пратећим бендом „Голе жене”, бендови „Марагуја”, „Жене кесе” и „Ти брејк”, као и млада нада словеначке сцене, састав „Треш кенди”, који су недавно победили у такмичењу МТВ Бенд 2012.

Дом омладине, и ове године, организовао је камп за посетиоце крагујевачког „Арсенал феста” из других градова, због великог интересовања за ту манифестацију. Овај својеврсни „рок камп”, који ће нас подсетити на некадашње велике „бајкерске” скупове и рок концерте у Шумадији, лоциран је на простору између Великог парка и стадиона „Чика Дача”.

У обезбеђеном, означеном простору, посетиоцима кампа ће се понудити, поред основних услова - места за сопствени шатор, тоалета, употребе тушева и пијаће воде и освежење и храна по повољним ценама, али и организован музички програм преко дана. Цена коришћења кампа, за сва три дана фестивала, износи 500 динара по особи.

Такође, припремљен је и пратећи програм, који ће почети у четвртак, у 17 часова, у Књажевско-српском театру, где ће бити представљена књига поезије Момчила Бајагића – Бајаге „Водич кроз снове”, а гости ће бити Момчило Бајагић, Пеца Поповић, Душан Ковачевић и Саша Миленић.

Одмах након тога, у Дому омладине биће отворена изложба фотографија Зорице Бајин Ђукановић „Јахачи магле”, а потом и промоција првог крагујевачког урбаног мурала. Реч је о пројекту уметничке група „Зид” коју чине три

ТРИ МЛАДЕ УМЕТНИЦЕ, ГРУПЕ „ЗИД”, ОСЛИКАЛЕ СУ ЗИДОВЕ ЛЕТЊЕ БАШТЕ ДОМА ОМЛАДИНЕ

девојке: Јана Даниловић, Данијела Рупић и Тијана Гогић и НВО „Милениум”. Ове три младе уметнице осликале су зидове летње баште Дома омладине.

Другог дана фестивала посетиоци ће моћи да погледају чак три изложбе, али и да учествују на јавној дебати на тему „Ец-уу роцк агаин”, на којој ће бити речи о значају регионалних музичких фестивала у обједињавању некадашњег заједничког културног простора.

Иначе, пратећи програми су део Регионалног летњег фестивала, који су потпомогли Министарство културе и град Крагујевац.

ТОДОСИЈЕВИЋ У „РИМИ“

Поставка из четири сегмента

Изложба изабраних дела Драгољуба Раше Тодосијевића, прошлогодишњег представника Србије на Бијеналу визуелних уметности у Венецији, биће отворена у петак, 8. јуна, у 19 часова, у галерији „Рима“. Крагујевачка изложба подељена је на четири сегмента, од којих први чине фотографије серијала „Was ist Kunst, Margina Koželj?“ великог формата, који је био и део изложбе на Бијеналу у Венецији. Биће изложени и објекти и мале инсталације, те серија акварела, као и део радова из „Великог дневника“.

Према наводима Ендрјуа Вилијамса, став Раше Тодосијевића последњих 30 година по много чему је најлегитимнија реакција на положај уметника у Југославији – тамо где је уметност маргинализована, где власт ноншалантно употребљава авангарду да би бранила своје тобоже прогресивне боје упоредо са осталим слободним народима, уметнику од интегритета не преостаје ништа друго него да цинично показује шипак систему у онима који га спроводе, навео је Вилијамс о Тодосијевићу још 1990 године.

Ретроспективном изложбом у Музеју савремене уметности у Београду 2002. и учешћем у павиљону Србије на 54. бијеналу у Венецији 2011, дело Раше Тодосијевића убедљиво је потврђено као историјска и уједно актуелна ауторска позиција на домаћој и међународној уметничкој сцени. Стога после ових врло крупних референци сваки његов следећи наступ – тако и овај у галерији „Рима“

у Крагујевцу – јесте само још једна прилика у низу коначних верификација уметникове продукције, представљајући парцијални увид у понеки од сегмената обимног уметниковог опуса. Али, то такође може да буде и повод – подразумева се крајње сажетог као што је примерено овом случају – једног субјективног осврта на укупни профил овог уметника притом уважавајући чињеницу постојања различитих и готово неискрпних могућности проблемске и значењске интерпретације тога опуса насталог у дугом временском раздобљу од преко четири деценије, навео је у каталогу изложбе Јеша Денегри.

Драгољуб Раша Тодосијевић рођен је 1945. у Београду, где је и дипломирао на Академији ликовних уметности. Реч је о једном од кључних протагониста концептуалне уметности који је још крајем 60-их и почетком 70-их година учинио радикални отклон од идеологије и праксе социјалистичког модернизма, укључивши се у нове уметничке токове који су онремено настајали на светској културној сцени. Заједно са колегама (Марина Абрамовић, Ера Миливојевић, Неша Париповић, Зоран Поповић и Гергељ Урком), окупљених око београдског Студентског културног центра, допринео је афирмацији нове уметности на простору тадашње Југославије и извршио снажан утицај на многе савремене уметнике.

Његов рад је прожет политичком и друштвеном критиком, кроз стално преиспитивање традиционалних уметничких система, али

„СЕКС, УМЕТНОСТ, ИСТОРИЈА“, БЕОГРАД, 1977. ГОДИНЕ

и друштва у целини. Уметничка пракса Драгољуба Раше Тодосијевића усмерена је ка истраживању у различитим медијима и техникама, од извођења перформанса, акција, видео радова, инсталација, амбијенталних до проблематизирања медија сликарства и самог поступка сликања. Неки од његових најпознатијих серија уметничких радова су „Decision as Art“, „Шта је уметност?“, „Бог воли Србе“ и многи други.

Од 2000. године изводи акције у урбаном простору „Мајка на продају“ на билбордима, аутобусима, трамвајима. Такође, Тодо-

сидосијевић пише теоријске текстове, ликовне критике и приче, а аутор је и више књига прича о уметности.

Тодосијевић је излагао на бројним самосталним и групним изложбама, у престижним галеријама и музејима широм света, а његови радови су, између осталог, откупљени за Музеј савремене уметности у Београду, Музеј модерне уметности у Љубљани, Центар Жорж Помпиду – Бобур Париз, Музеј савремене уметности у Куамамоту...

Изложба радова Раше Тодосијевића биће отворена до 18. јуна.

КОНКУРС „ПРВЕНАЦ“

Поново три награђена

На овогодишњи конкурс едиције, која је постала привлачна младим писцима, пристигло је педесетак рукописа из земље, али и региона, а прве књиге добиће Ана Марија Грбић („Да, али немој се плашити“), Ања Марковић („Напољу су људи“) и Мина Глигоријевић („Адамова јабука“).

Едиција „Првенац“ већ пуну деценију објављује конкурс за неафирмисане и талентоване ауторе без икаквих ограничења, уз услов да до тада нису објавили књиге.

У последњих неколико година, ова едиција постала је веома привлачна младим писцима, нарочито због награда које су ранијих година освајали победници, па је тако на овогодишњи конкурс пристигло преко педесетак рукописа. Како се наводи у саопштењу жирија, који су чинили књижевници Миљурко Вукадиновић (председник), Душан Стојковић и Зоран Петровић, већи број рукописа заслужио је квалитетом да буде објављен, а бар трећина пристиглих радова је на корак до књиге.

Одабрани рукописи ће бити преточени у књиге у популарној едицији „Првенац“, као и сваке године, до октобарског Сајма књига у Београду. Такође, у СКЦ-у планирају да деценију ове едиције заокруже алманахом који би сабрао одломке из свих до сада објављених књига.

Ево једног броја аутора чији је таленат такође испредњачио: Вилета Томић, Петар Јевремовић, Клара Бркић Самаршић, Игор Иванишевић, Никола Оравец, Борислав Станић, Предраг Деретић, Богдан Цветковић, Миланка Николић, Иван Миљаковић, Сања Тулумбић, Драгана Ранђеловић, Саша Тодоровић, Бојан Киш, Бојан Кривокапић, Павле Лековић, Лидија Вуксановић и Никола Марковић.

Такође, из круга аутора које окупља Студентски културни центар било је неколико рукописа који заслужују издавачку пажњу. У том смислу жири је препоручио за објављивање и рукопис Виолете Томић.

Сваке године поставка „Формат мали“ проплетује Србијом, њеним варошима и градовима, а ликовној публици представи се педесетак врхних аутора, сваки са по једним радом величине 20 пута 30 центиметара. Ликовне песме, кратке приче и примењени афоризми и досетке ове сезоне су шести пут пред публиком, а Крагујевчани ће бити у прилици да их погледају у галерији СКЦ-а ове и наредне недеље.

Укупно 56 аутора, од којих су 32 даме, изложили су радове који, упркос хармоничној дисхармонији техника и поетика, показују како за добро ликовно дело формат није одлучујући. Публика може да се слободно опусти

ИЗЛОЖБА „ФОРМАТ МАЛИ“

Гласајте за најбоље

и посматра исте формате сликара који имају примедбу да им је формат премали и илустраторе разних књига који, пак, кажу како им је формат превелики.

Пропозиције налажу да сваки уметник може да излаже по један свој рад, тако да је изложба веома хетерогена по квалитету, техни-

кама, иконографији, стилским карактеристикама...Изложба је ове године први пут откупила и ауторе ван граница Србије, тако да су заступљени уметници из Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе.

И ове године нема посредника и „чуvara уметничког поштења“ обзиром да публика, као и ранијих сезона, гласа за најбољи рад. Аутори ове путујуће изложбе сакупљају бодове путем гласања у свим градовима где се изложба одржава, а на крају ће бити проглашен победник изложбе у Србији. Посетиоци у овдашњем СКЦ-у имају прилику да путем гласачког листића са именима свих аутора гласају за највише пет изложених радова.

„АЛНАРИ“ НАГРАЂУЈЕ

Спремни за лето

Два најбржа читаоца „Крагујевачких“, биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов издавачке куће „Алнари“. Потребно је да у петак, 8. јуна, позовете 034 333 111, после 10 часова и добићете роман „Мислим на тебе“, Џил Мансел. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан“ у Рода центру.

Када Џем, кћерка Џини Холанд, буде отишла да студира ван града, Џини не може да поверује колико јој недостаје. Свесна је тога да је ово идеалан тренутак да поново покрене сопствени живот. Међутим, нови почеци умеју да буду компликовани, поготово ако вас највећи фрајер кога сте упознали у последњој деценији оптужи за крађу у продавници. Забога, па није као да би неко намерно украо пауна!

У међувремену, да ли и Џем недостаје њена мама? Нема теорије!

Време које проводи далеко од куће Џем доживљава као праву авантуру и труди се да ужива у слободи. Срећом па њена мајка није једна од оних које непрестанно проверавају шта ради и збогају. Џини је ионако заузета новим послом и захукталом љубавном везом са харизматичним Перријем Кенедијем.

Међутим, да ли Џини влада ситуацијом у тој мери како се Џем чини? Да ли је прекасно да поправи лош први утисак који је оставила на Фина Пенхалигона, свог секси али застрашујућег шефа? Јесу ли Фин и Пери заправо он-акви каквим се чине?

Долази време сунчања и уживања, а уз „Алнаријеве“ књиге и „Евелине Сун Царе“ млеко за сунчање имаћете све што вам је потребно за безбрижно уживање у лету. Од 1. до 30. јуна у свим књижарама „Вулкан“ широм Србије и на сајту www.alnari.rs куповином једног од четири одабрана хит наслова на поклон добијате „Евелине Цосметиц“ млеко за сунчање. Наслови на акцију су „Љубав и приврженост“, „Лоше девојке“, „Волим Холивуд“ и „Мислим на тебе“.

ПЛАКАТИ У „МОСТОВИМА БАЛКАНА“

Дис и Пинк флојд

У галерији „Мостови Балкана“ отворена је изложба плаката „Дисхопес“ младог уметника Миљана Недељковића. Визуелни идентитет његових плаката у већини случајева гради фотографија или њена манипулација смештена у специфичну атмосферу упечатљивих бојених текстура. Обједињена са вербалним и сликовним садржајем друге врсте њена улога на плакату ипак није илустративна. У сфери значења, користећи се стиховима Дисове песме „Можда спава“ и песме „Пинк флојд“, „Хигх Хопес“, овај уметник ствара концепцију духовитом игром речи „Дис-хопес“.

У каталогу изложбе Соња Милићевић наводи да информативност необичних графичких досетки и словних интервенција на његовим плакатима није пука, већ је подигнута на естетску и готово увек симболичну раван. Њихова визуелна духовитост је опора, а поруке које шаљу дубоке па посетиоце

неминовно претварају у помне посматраче.

Видан Папић назива овог уметника „гутачем грехова“, а то у нашем свету неодређених вредности има значење духовног, канонског и титуларног. „То је једна врста тајног реда у овом људском нреду и није потребно више објашњавати. Скептици – чувајте се, неверници – склоните се, мудри – умукните! Долази време гутача ваших грехова. Све што Миљан ради, а то још и видимо, има много дубљи корен него што мислимо“, наводи Папић.

Миљан Недељковић рођен је у Краљеву, 1980. године, а основну и средњу школу завршио у Рашкој. Дипломирао на Факултету уметности Приштина – Косовска Митровица 2004. године на ликовном одсеку, смер графички дизајн. Исте године уписао последипломске студије у класи професора Видана Папића. Од недавно

живи у Нишу и ради као стручни сарадник на предмету Плакат, Одсека за примењене уметности, Факултета уметности у Нишу.

Ово му је трећа изложба у Крагујевцу, а биће отворена до 14. јуна.

САТИРА

Демонстрације

Мноштво света се излило на улице.

Гневни демонстранти су носили транспаренте, неки само мотке, махали су заставама као на фудбалској утакмици, палили су бакље, контејнере и понеки аутомобил, урлали су против власти глуве на њихове захтеве...

Незапослени су протествовали што нема посла, запослени што много раде, а нема плата, док су се плаћени бунили што су зараде мале. Презадужени су демонстрирали против банака, банкари против дужника који не враћају кредите, опљачкани против лопова, сељаци против порезника, а порезници против тајкуна.

Саобраћај је био блокиран, предузећа, школе, факултети и институције су обуставиле рад, новинарске екипе су слале хитне извештаје у свет о експлозивној ситуацији која може да се претвори у велике немире, па чак и у револуцију.

Ватрени говорници предлагали су да маса са највећег градског трга крене ка згради владе и да премијеру и министрима директно саопште своје захтеве.

Предлог је прихваћен и дугачка колона се упутила ка седишту државне администрације.

Вође демонстрација затражиле су да пред њих изађе председник владе.

Напетост је расла из минута у минут и после чекања од сат времена, премијер Феликс је изашао пред окупљене.

Пошто је саслушао захтеве, Феликс је оптужио владу за неспособност и корумпираност. Оштро је критиковао економску ситуацију у земљи, рекао је да је пензион систем катастрофалан, најгорим речима се изјаснио о кадровским решењима, није штедео социјалне мере владе, тражио је промене у политици запошљавања...

Демонстранти су били одушевљени говором премијера. Аплаудирали су му и радосно су клицали његово име.

Феликс се захвалио на огромној и снажној подршци коју је добио од грађана и обећао је да ће да настави дотадашњу политику.

Александар ЧОТРИЋ

Председнички избори су били изванредно организовани. Мало је фалило да на њих и народ масовно изађе!

Драган РАЈИЧИЋ

ВИЦ НЕДЕЉЕ
КОНОБАРА
ЈАНКА

Телефон

Звони телефон у канцеларији Тадића: - Ало, могу ли добити председника Тадића?

- Он више није председник!

Не прође два минута опет звони исти телефон: - Ало, могу ли добити председника Тадића?

- Господине, Тадић више није председник!

Звони телефон и трећи пут, исти глас, исто питање.

- Ама, човече, Тадић више није председник!

- Знам, али волим то да чујем!

■ Наш брод је потонуо, али капетан са обале храбри преживеле!

■ Какав парадокс: на државном грбу орао, на политичкој сцени кусти петлићи!

■ Окрени, обрни, све превртач до превртача!

Ивко МИХАЈЛОВИЋ

■ Тешко је помирити се са бедом, али нама је и то пошло за руком.

■ Моја породица је добро организована. Има нас у свим странкама!

■ Имам ражањ. Спонзоре тражим за прасе!

Милан Р. СИМИЋ

Живот у Србији није за људску употребу!

Ивко МИХАЈЛОВИЋ

Генерација

Можда је овај живот блед и незанимљив, али му проричем сјајну будућност једном, кад постане успомена. Ко је имао среће да стаса у мојој генерацији, може се рећи да је добро прошао у животу. Свако даље инсистирање на још нечему, било би неприкладно.

Ономад сам, са својим гимназијским друговима, прославила годишњицу матуре. Неколико деценија од матурирања и пет година од претходне прославе! И, то је догађај који ме на петогодишњем животном плану учини изузетно срећном. Јер, нисмо ми само другови из гимназије. Ми смо одрастали заједно, на просто, једни другима смо навика од рођења. Многи су се дружили још у обдаништима, прелазили заједнички пут од одмаралашта у Градцу и Копаонику, преко основне школе, "Робњака", па дуж улицом на горе, ка "Този", "Бахусу", "Опери", разним средњим школама и "заједничким основама" док се нисмо "усмерили" у Гимназији. Све је то оформило један сентиментални архипелаг и да није надјачала моја пасија усменог приповедања над несклоности ка записивању, вазда тога је могло бити претечено у томове занимљивог штива.

Зато је потребан само мали знак, миг, наговештај да нам је време да се окупимо и осмех се сам вратио на наша лица. Како је, игром случаја, мени запала та несрећна улога једног од доживотних организатора наших окупљања, признајем да ми никада, као ове године, није било тако лако и лепо да обавим ту ничим изазвану дужност. Славило се и дружило и пре саме прославе, успостављали се контакти невероватном брзином коју је пратила носталгична шетња кроз наше животе. Сада, када је славље прошло, наставља се веселим порукама које добијам и које ми неописиво улепшавају дане.

Сијасет прича, које смо једну по једну сврстали у хербаријуме својих живота, извадили смо на видело чим смо крочили у гимназијску учионицу. Новинарска одељења, некако по традицији, била су смештена у спомен учионици. Не знам коме је пала та инвентивна идеја да исту тотално унакази, тек недостајао нам је познати ентеријер: полукружна клупа која је, ваљда, свим генерацијама служила за клацкање током одмора, кристални лустери и дрвене полице остале су само у нашим сећањима. Разредна, која је, у оно време, мислила да смо најгори на свету, памтиће нас по највећем броју изостанака у историји школе и "пушачком" одељењу које је изнедрила, те би, са њом на челу, могло да оснује Удружење грађана за борбу за живот са дуванским димом!

Дан смо започели у добром ритму који се наставио до раних јутарњих сати наредног. Показали смо да умемо да се смејемо, да имамо добре фрајере у генерацији, да нам добро стоје мињаици и да, без обзира што имамо оволико година, не кукамо над својом судбином, каква год да је. Уз то, савршено се разумемо и дивно дружимо и волимо, уз обиле емотивних гафова без којих не би ни постојали. Мало ли је? Речју, имамо много генерацијских брачних парова, још више кумовских веза, (не)остварених тајних љубави и што је најлепше, имамо осећај припадања једни другима. Захваљујући томе, ја обожавам своје године, као и своје пријатеље, и бескрајно сам срећна што сам део једне непоновљиве и савршене екипе. Да емоције могу ваљано да се пренесу на папир, сада би овде изронили многобројни осмеси, старе љубави, дугогодишња пријатељства, радост што се поново видимо и несвакидашња приврженост изузета сваке злобе и злурадих мисли.

Намерно нисам хтела да спомињем ни једну од стотине заједничких анегдота. Бујица података, судбина, бизарности, сновиђења, љубави и чудних биографија и даље витла око наших глава и води нас ка ономе што нас, кад све саберемо, чини невероватно срећним када смо заједно: ослобођени смо сујете, амбиција, зависти и умемо да се радујемо малим, најмањим задовољством какво је то једно вече у пет година.

На крају, шта да вам кажем: моје школске другарице су невероватно лепе и забавне, а момци су бескрајно шармантни и вазда врцавог духа којима ја, ипак, још увек нисам опростила што су мене увек волели као другарицу, а мажњавали рибе са којима се нису дружили.

Шта нам је чинити генерацију? Да се додирујемо испод стола коленом? Све што је добро – поновити!

ЛЕПА ЈЕЛА

ОДВАЛЕ

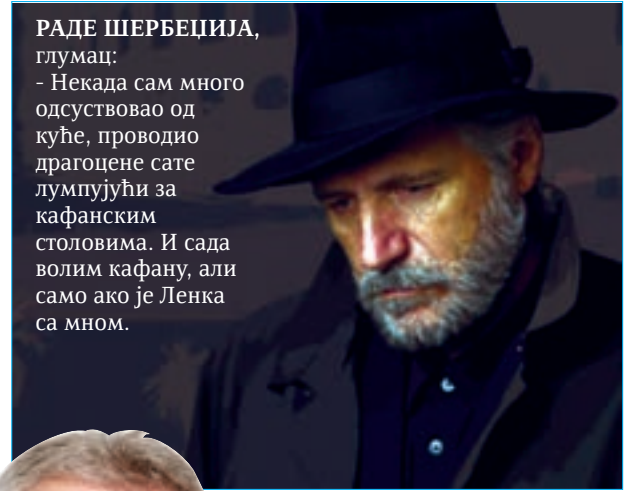
ВИКИ МИЉКОВИЋ, певачица:
- Последње што сам прочитала је књига „Дигитална тврђава“. У њој се ради о свему и свачему, а умешана је и полиција. Иначе, то је књига за коју мораш мало више да укључиш мозак, треба да је читаш сам и да се искључиш из свега - да би је схватио.

СЕВЕРИНА ВУЧКОВИЋ, певачица и мајка тромесечне бебе:
- Чим помислим на сина, крене ми млеко.

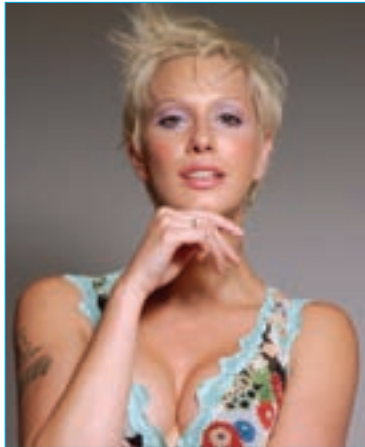

РАДЕ ШЕРБЕЦИЈА, глумац:
- Некада сам много одсуствовао од куће, проводио драгоцене сате лумпујући за кафанским столовима. И сада волим кафану, али само ако је Ленка са мном.

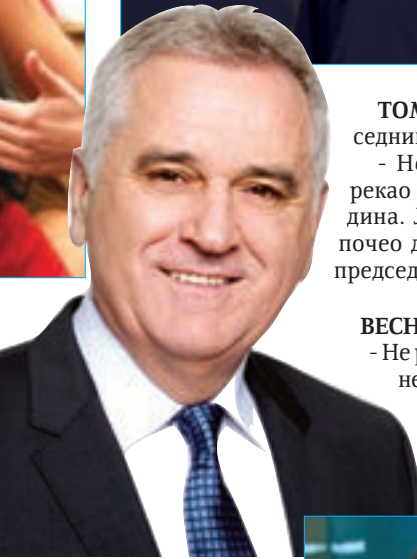

МИЛУТИН МРКОШИЋ, министар за инфраструктуру:
- Никада нисам певао химну. Ја певам само по кафанама.

СЕКА АЛЕКСИЋ, певачица:
- Постоји много ствари које ми подижу адреналин. Једна од њих је возња мотором, а о осталим не бих да говорим јавно.

ТИЈАНА ДАПЧЕВИЋ, певачица:
- Чујем коментаре како провоцирам дугим и лепим ногама. Па, ако ћемо тако, ја то радим од када сам се родила, само сам их вешто крила.

ТОМИСЛАВ НИКОЛИЋ, председник Србије:
- Не одговарам за оно што сам рекао пре петнаест или двадесет година. Ја одговарам за оно што сам почео да радим од како сам постао председник Републике.

ВЕСНА ДЕДИЋ, ТВ новинарка:
- Не робујте навикама. Ко каже да се недељом мора кувати ручак или ићи код његове маме на гибаницу, а суботом на пијацу? Ко каже да дете мора сваког дана у школу?

НАТАША БЕКВАЛАЦ, певачица:
- Глума је мој неостварени сан и заиста бих волела да једног дана станем на „даске које живот значе“ и можда оживим баш Крлежину грофицу Кастели. С друге стране, то не значи да не волим „Секс и град“, баш напротив.

ЗУМ
Мики Јевтовић

Опроштај матураната Прве гимназије

Сваки разред у другој боји мајица

Журка у пени

На крају су на трг стигли и трубачи

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за просторно планирање,
изградњу и заштиту животне средине

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е
О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ
ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ПОТРЕБИ
ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА
ЗАТЕЧЕНОГ СТАЊА
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, обавештава јавност да је **носилац пројекта "МЕТАЛ-ПРОМЕТ"**, из Крагујевца, поднео захтев за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину ПРОЈЕКТА – Постројење за складиштење и третман неопасног отпада (отпадни папир и картон, гвозђе и челик, бакар и легуре бакра, алуминијум, цинк, отпадни порцелан и керамика, каблови који не садрже опасне материје, стакло и стаклена амбалажа, дрво и дрвена амбалажа, пластика и пластична амбалажа, гума, цигла, бетон, неопасан електрични и електронски отпад и др.) чија се реализација планира на кп.бр. 2474 и 2476 КО Крагујевац 4, на територији града Крагујевца.

Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у просторијама овог органа - Градска управа за просторно планирање, изградњу и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг слободе бр. 3, у периоду од 07.06.2012. до 18.06.2012. године, у времену од 9-12 часова.

У року од 10 дана од дана објављивања овог обавештења, заинтересована јавност може доставити мишљења о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја предметног пројекта на животну средину овом органу.

Овај орган ће у року од 10 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложени пројекат потребна израда Студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину, о чему ће благовремено обавестити јавност.

Нашем драгом и никад
прежаљеном

Јовану
Јанковићу

Даваћемо четрдесетодневни помен, у петак, 8. јуна 2012. године, у 11 сати, на Варошком гробљу.

Позивамо родбину, пријатеље и комшије да присуствују овом тужном помену.

Ожалошћени:
Син Горан, ћерка Катарина,
супруга Станојка, сестра Олга, унука Невена и
остала родбина и пријатељи

Мајко

Четири године као читава вечност.

Твоја Кети

Мали огласи

Продаја

ДОРЂОЛ, 27-59 квм, ЦГ, лифт,
директно од инвеститора.
063/107 11 11
ДОРЂОЛ, пословни простори,
30-104 квм, ЦГ, лифт, директно од
инвеститора.
063/107 11 11
СКЕНДЕР-БЕГОВА 3, 59 квм,
двособан, ИИ, ЦГ, лифт, директ-
но од инвеститора, 130.000.
063/107 11 11
СКЕНДЕР-БЕГОВА 3, послов-
ни простор, 53 квм, И, ЦГ, лифт,
директно од инвеститора, 109.800.
063/107 11 11
ВРАЧАР, 49-92 квм, директно
од инвеститора.
063/107 11 11
RENTHOUSE, **ВРАЧАР**,
ДОРЂОЛ, 73-146квм, директно од
инвеститора.
063/107 11 11

Разно

ПОТРЕБНА жена до 60 год-
ина, ради дружења, могућ и
брак. Пензионер. Телефон:328-
355.

ПОТРЕБАН било какав
посоа. Одржавао бих сеоско
домаћинство и гледао старије
особе. Тел. 064-166-33-51

МАТЕМАТИКА, механика,
физика – сви узрасти. При-
према за малу матуру. Студенти
(више и високе школе и факул-
тети). Тел. 034-360-202, 063-77-
7-11-002, Арсић!

СЕЋАЊЕ
9. 06. 1997
– 9. 06. 2012.

Љубица
Павловић

Увек вољена, никад
заборављена.

Син Драгомир
и ћерка Вера
са породицама

Прошло је годину дана од када смо изгубили своје родитеље

прим. др Чедомира и
Пауновића
хирурга

др Душицу
Пауновић
рентгенолога

Памтимо их са љубављу и поштовањем.

Син Драган и кћерка Радмила са породицама

Дана 10. јуна 2012. године навршава се
четрдесетодневни помен од како је пре-
минула наша драга

Борика Алексић
Џица
1944 – 2012.

Позивамо рођаке и пријатеље да тога дана у 12 сати на Бозман гробљу
присуствују овом тужном помену.

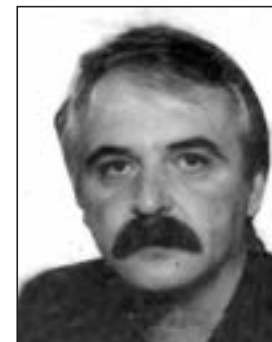
Ожалошћени: супруг Слободан, ћерка Славица, син Душан, снаја
Ана и унук Страхиња

СЕЋАЊЕ

Миломир Мајсторовић
2004 – 2012.

И после осам година остали смо неутешни.

Мајка Драгица, супруга Тања и деца Драган и
Сенка

13. јуна навршавају се четири тужне године од када нас је на-
пустила наша

Снежана Илић

Супруг Зоран, син Милан, ћерка Катарина, унуци Александар,
Милош и Богдан, снаја Сузана и зет Слободан

Последњи поздрав
нашем драгом ку-
му

Јоџи

Сођа
са породицом

СЕЃАЊЕ
5. 06. 2007 – 5. 06. 2012.

Драган Јовановић
Dexim

Време пролази, а успомене остају.
Немања, Никола, Славица, Вера и Милијана

Дана 11. јуна 2012. године навршавају се три године како спава вечним сном мој незаборавни супруг

Првослав – Прле Вранић
дипломирани економиста

Остаје сећање, успомене и захвалност твојој племенитој души, доброты и великој љубави које ћу вечно носити у свом срцу, драги мој Прле.

У болу и тузи твоја супруга Вера

Прошло је четрдесет тужних дана откако са нама није наш вољени

Драгић Лазић

Помен ћемо одржати у суботу, 9. јуна 2012. године, у 12 сати на Варошком гробљу у Крагујевцу.

Његови најмилији: Жана, Игор, Иван, Мила, Драган, Зорица и Марко

Јован Вученовић
1970 – 2012.

Последњи поздрав драгом пријатељу.

Цеца и Марко

Дана 11. јуна 2012. године навршавају се три године како почива међу небеским анђелима наш незаборавни

Првослав Прле Вранић
дипломирани економиста

Са љубављу, поносом, великим болом и тугом вечно те чувамо у нашим срцима, увек си са нама.

Твоји најмилији: супруга Вера, кћи Гордана, син Горан, унук Анђела и Милица, унук Богдан, снаха Биљана и остала родбина

Прошло је годину дана од смрти нашег драгог

Милосава Миће
Милојевића

Годишњица ће бити одржана на гробљу у Буковцу, у 11 сати, у суботу, 9. јуна.

Син Младен, супруга Мира, отац Селимир, брат Љубиша и сестра Рада са породицама

Умро је мој кум

Јоца
Вученовић
1970 – 2012.

Дане и ноћи које смо провели заједно никакво време неће моћи да избрише.
Волећу те и памтити док сам жив.

Аца Васиљевић

Наша храбра, брижна и вољена мама и супруга

Радмила Радуновић

Преминула је 30. маја 2012. године, сахрањена је у Крагујевцу, на Палилулском гробљу.

За незабораван живот са њом, заувек захвални њени Ница и Воја

Драгом

Јовану

Последњи поздрав с љубављу

Супруга Нела

Дана 8. јуна 2012. године навршава се 21 година од смрти нашег незаборавног

Славе Јовановића
савезног фудбалског судије

Са љубављу и тугом које су вечне, носимо те у својим срцима.

Твоји најмилији

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ
од 7. до 13. јуна

Четвртак 7. јун	Петак 8. јун	Субота 9. јун	Недеља 10. јун	Понедељак 11. јун	Уторак 12. јун	Среда 13. јун
СТАЊЕ СТВАРИ						
20.00 Стање ствари	09.05 Седница Скупштине града	23.00 Из Русије с љубављу	22.30 Култура	17.00 Мозаик	20.00 Патрола 92	19.30 Цртани филм
07.00 Јутарњи програм	07.00 Јутарњи програм	08.45 Најава програма	09.00 Вести	07.00 Јутарњи програм	07.00 Јутарњи програм	07.00 Јутарњи програм
09.00 Вести	09.00 Вести	09.00 Вести	09.05 Цртани филм	09.00 Вести	09.00 Вести	09.00 Вести
09.05 Музички програм	09.05 Седница Скупштине града	09.05 Цртани филм	09.35 Мрачна страна дигиталног света р.	09.05 Музички програм р.	09.05 Музички програм р.	09.05 Музички програм р.
10.00 Кулињца р.	12.05 Кулињца р.	09.35 Хорзан р.	10.00 Вести	10.00 Кулињца р.	10.00 Кулињца р.	10.00 Кулињца р.
10.30 Црње брнарце р.	12.35 АБС шоу р.	10.00 Документарни програм: Пропаст света	10.05 Биографије познатих	10.30 Кулињца у цвећу р.	10.30 Све о животињама р.	10.30 Ного на путу р.
11.00 Серија р.	13.00 Музички програм	11.00 Нокаут р.	11.00 Кулињца у цвећу	11.00 Серија р.	11.00 Серија р.	11.00 Серија р.
12.00 Вести	14.00 Стање ствари р.	11.30 Улови трофеј р.	11.30 Лек из природе	11.55 Хит дана	11.55 Хит дана	11.55 Хит дана
12.05 Кулињца	15.00 Цртани филм	12.00 Вести	12.00 Вести	12.00 Вести	12.00 Вести	12.00 Вести
12.35 Кулињца у цвећу р.	15.30 Атлас р.	12.05 Шумадијски праг р.	12.05 Шумадијски праг	12.05 Кулињца	12.05 Кулињца	12.05 Кулињца
13.00 Музички програм	16.00 Вести	13.00 Кулињца у цвећу	13.00 Агро дневник	12.35 Стаклоно звоно р.	12.35 Агро дневник р.	12.35 Агро дневник р.
14.00 Комунални сервис р.	16.05 Аналиа р.	13.30 Fashion files	14.00 Снимак утакмице	13.00 Музички програм	13.00 Музички програм	13.00 Музички програм
15.00 Цртани филм	16.05 Моја Шумадија	14.00 Shopping avantura	14.05 Концерт	14.00 Шолинг авантура р.	14.00 Снимак утакмице р.	14.00 Снимак утакмице р.
15.30 Супертехнологије р.	17.00 Fashion Files р.	15.00 Документарни цртани филм	16.00 Вести	15.00 Цртани филм р.	16.00 Вести	16.00 Вести
16.00 Вести	18.00 Мобил Е	16.00 Вести	16.05 Савршени странци	15.30 G.E.T. Report	16.05 Аналиа р.	16.05 Аналиа р.
16.05 Аналиа р.	18.40 Хит дана	16.05 Иро судбине	18.00 Вести	16.00 Вести	16.05 Мозаик	16.05 Мозаик
17.00 Мозаик	19.00 Хроника 1	18.00 Раскрића р.	18.05 Нокаут	16.05 Биографије познатих	17.00 Мозаик	17.00 Мозаик
18.00 Книжевни магазин	19.30 Цртани филм	18.30 Акција р.	18.30 Улови трофеј	17.00 Мозаик	18.00 Ного на путу	18.00 Ного на путу
18.30 Мобил Е	20.00 Раскрића	19.00 Хроника 1	19.00 Хроника 1	18.00 Све о животињама	18.45 Хит дана	18.45 Хит дана
18.40 Хит дана	20.30 Акција	19.30 Цртани филм	19.30 Цртани филм	18.30 Мобил Е	18.45 Хит дана	18.45 Хит дана
19.00 Хроника 1	21.00 Аналиа	20.00 Лек из природе	20.00 Вести	18.45 Хит дана	19.00 Хроника 1	19.00 Хроника 1
19.30 Цртани филм	22.00 Хроника 2	20.30 Илузиониста	20.05 Стаклоно звоно	19.00 Хроника 1	19.30 Цртани филм	19.30 Цртани филм
20.00 Стање ствари	22.30 Серија	21.00 Концерт	20.30 Мрачна страна дигиталног света	19.30 Спортски преглед	20.00 Патрола 92	20.00 Патрола 92
21.00 Аналиа	23.30 Илузиониста р.	22.00 Хроника 2	21.00 Концерт	20.00 Снимак утакмице	20.30 Суграђани	20.30 Суграђани
22.00 Хроника 2	00.00 Вести	22.30 АБС шоу	22.00 Хроника 2	22.30 Спортски преглед	21.00 Аналиа	21.00 Аналиа
22.30 MegaTon Music	00.05 Хит дана	23.00 Из Русије с љубављу	22.30 Култура	22.30 Спортски преглед	22.00 Хроника 2	22.00 Хроника 2
00.00 Вести		01.00 Хит дана	23.00 Ел Пеј	22.45 Серија	22.30 Серија	22.30 Серија
00.05 Хит дана			00.00 Вести	23.30 Нокаут р.	23.30 Документарни програм	23.30 Документарни програм
			01.00 Хит дана	00.00 Вести	Пропаст света р.	Пропаст света р.
				00.05 Хит дана	00.00 Вести	00.00 Вести
					00.30 Хит дана	00.05 Хит дана

■ филм □ серија

НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ

www.rtk.co.rs

Izvod iz programa
regionalne Televizije **Kanal 9**

OBJEKTIV 2 U 19.00

Pored ovog, svakog dana još dva izdanja najaktuelnijih vesti iz grada i regiona u 15.30 i 22.30

TAČNO U 09:00

Jutarnji matine, servisne informacije, dešavanja iz grada i regiona. Svakog radnog dana, TAČNO U 09:00!

PULS

Politički talk – show, autor Sonja Radošević, premijera petkom u 20.05, a repriza subotom u 14.00

ŠUMADIJSKA RAZGLEDNICA

Region na dlanu, sva aktuelna dešavanja iz regiona, premijera ponedeljkom 20.05h, repriza 12.30h

ARS ANTIKA

Antikviteti i umetničko stvaralaštvo u novom terminu nedeljom u 17.30

CASINO CLUB

Muzički talk - show, i dalje premijerno četvrtkom u 20.05, repriza petkom u 12.30

SPAJALICA

Kratka forma, spaja javne ličnosti kroz različite teme radnim danima u 07.10, 08.10, 11.10, 12.10, 18.15, 20.00 i 23.00

FLASH

Kulturni show biz magazine u "novom ruhu" i novim terminima 10.00, 16.00, 18.00, 22.00, 00.00

K9 NEDELJOM

Provedite nedeljno popodne uz bogat zabavni sadržaj – muzika, film, moda, sport, kultura, uz zanimljive goste iz regiona. nedeljom od 16.00 h

SERIJSKI PROGRAM

„Moje tri sestre“ (Nova TV novela na programu TV Kanal 9...) premijera radnim danima u 16.15, repriza narednog dana u 10.15

„Krajnja sila“ (Bi Bi Sijeva serija)

Premijera radnim danima u 23. 10, repriza narednog dana u 17.10

FILMSKI PROGRAM

„Luj XV“ - Subota 00.00
„Nosorog“ - Nedelja 23.00

Dok vi nas gledate, mi vas slušamo!

Regionalna Televizija Kanal 9 tel./faks (034) 331-509 marketing (034) 337-667

КОШАРКА

Марко
the best

ПРВИ од три квалификациона турнира "Red Bull King of the Rock", светског надметања у баскету један-на-један, одржан је прошле недеље на терену Коша у Крагујевцу. У конкуренцији 64 пријављених из Крагујевца из околних мањих места, победник је био наш суграђанин Марко Шамановић, кошаркаш немачког трећелигаша Дортмунда, који је као награду добио Најк патике и МекДејвид заштитну опрему од спонзора, те новац од пријава за учешће.

Уједно је стекао право да се надмеће на финалном такмичењу у Београду, 9. јуна, као и још седморица пласираних иза њега, плус четворица која су се за то изборила кроз бараж. Победник београдског турнира иде право у затвор - чувени Алкатраз, где се игра светско финале.

В. У. К.

БОКС

Пауза у Лиги

ТУТИНСКИ стадион, на коме се окупило близу хиљаду посматрача, био је место одржавања четвртог кола Шумадијске лиге. Раднички је одвео шест такмичара, али Васић и Јовановић нису имали ривала, тако да је на ринг изашло четворица наших боксера. Победе су забележили Митровић, Станојевић и Копривица на поене, а меч је прекидом у другој рунди изгубио Анђелковић. У овом такмичењу следи летња пауза, а наставак је половином септембра у Врњачкој Бањи.

Активности крагујевачког клуба се, ипак, не завршавају, већ ће њих петорица наредног викенда учествовати на појединачном првенству државе за сениоре и младе у Смедеревској Паланци.

М. М.

КАРИНГ

Немају
ривала

УБЕДЉИВО и ефектно возили су крагујевачки картингаши на прошлонедељној, другој овогодишњој трци за шампионат Србије, која је одржана у Кули.

Како се и очекивало, бриљирали су у својим категоријама Никола Лазаревић, у класи 2, и у обе трке био први, као и његов нешто старији колега из тима АСК Крагујевац, Александар Ристић у класи 4. У истој конкуренцији, одмах иза Ристића, оба пута на постољу нашао се Зоран Маринковић, исто члан овог клуба.

Добро је возио и Милош Миодраговић, који је у класи 6 освојио друго место у првој трци, док је у другој одустао.

У класи 3 возио је шампион Лука Стојановић, освојивши два четврта места, првенствено због проблема које је имао са својим картингом.

Појединачни успеси допринели су да се екипа АСК Крагујевац у конкуренцији клубова нађе убедљиво на првом месту.

С. М. С.

АМЕРИЧКИ
ФУДБАЛДИВЉИ ВЕПРОВИ - ПЛАВИ
ЗМАЈЕВИ 62:6Церемијев
плес са
Змајевима

ПРАВУ симултанку одиграо је нови-стари Американац у тиму Дивљих Вепрова у мечу претпоследњег кола лигашког дела Суперлиге српског америчког

НЛС

6. КОЛО: Моцарт Дивљи Вепрови - Плави Змајеви 62:6, Витезови - Краљевске Круне одложено, Пантери - Анђеоски Ратници 42:35, Вукови - Војводе 48:21.

Вукови	6	6	0	276:109
Дивљи Вепрови	6	5	1	279:75
Краљевске Круне	5	4	1	126:96
Војводе	6	3	3	146:122
Пантери	6	3	3	143:189
Плави Змајеви	6	2	4	91:177
Анђеоски Ратници	6	0	6	120:251
Витезови	5	0	5	42:203

7. (последње) КОЛО (16/17. јун): Војводе - Моцарт Дивљи Вепрови, Анђеоски Ратници - Витезови, Плави Змајеви - Пантери, Краљевске Круне - Вукови.

ли у сарадњи, на радост љубитеља ове игре у Крагујевцу, у нади за реванш Вуковима у, надамо се, великом финалу плеј офа. Пејтон је чак шест пута ушао у зону поена, а по једном успешни су били Мет Цексон, Филип Недељковић и Иван Радојичић. Срђан Ружић имао је такође добар проценат претворивши осам од девет екстра поена.

За две недеље игра се последње коло, у коме Вепрови иду на ноге Војводама у Нови Сад, у очекивању још једне победе за сигурно друго место на табели пред плеј оф.

М. М.

ТРИАТЛОН

Страхиња
на врху

КЛУБ екстремних спортова Крагујевац организовао је у суботу Првенство Србије у спринт триатлону у класи Елите на стази око језера у Шумарицама. Окупило се педесетак такмичара, а требало је што брже прећи деоницу коју чини 500 метара пливања, девет километара војње маунтин бајком и три километра крос трчања. Најбољи је био члан домаћег клуба Страхиња Тракић освојивши прво место, а за њим су се пласирала двојица чланова панчевачког Тамиша, Владимир Стојисављевић и Немања Кораћ.

Наредно окупљање триатлонаца заказано је за две недеље у Панчеву на државном првенству у спринт триатлону.

М. М.

ФУДБАЛ

НИЖЕ ЛИГЕ

Српска лига „Запа“, 29. коло: Шумадија (А) - Раднички (Кл) 1:0, Јединство (Уж) - Рудар 2:2, Слоја (ПМ) - Вујић Ваљево 1:1, Мачва - Партизан (ББ) 1:2, Железничар - Слоја (ББ) 2:2, Слоја (П) - Слобода (Ч) 0:2, Победа Белошевац - Јасеница 1911 1:0, Јединство (УБ) - Полет (Љ) 1:3.

Табела: Јединство (Уж) 62, Рудар 55, Мачва 55, Железничар 47, Полет (Љ) 46, Победа Белошевац 45, Слоја (ПМ) 38, Раднички (Кл) 37, Партизан (ББ) 37, Шумадија (А) 37, Слобода (Ч) 37, Јасеница 1911 35, Вујић Ваљево 32, Јединство (УБ) 28, Слоја (ББ) 21, Слоја (П) 21 бод.

30. (последње) коло (недеља, 17.00): Раднички (Кл) - Јединство (УБ), Полет (Љ) - Победа Белошевац, Јасеница 1911 - Слоја (П), Слобода (Ч) - Железничар, Слоја (ББ) - Мачва, Партизан (ББ) - Слоја (ПМ), Вујић Ваљево - Јединство (Уж), Рудар - Шумадија (А).

Зона „Морава“, 29. коло: Јошаница - Слобода (Г) 2:2, Полет (Т) - Водојажа 1:1, Орловац - Бане 0:3, Трејча - Партизан (Ц) 3:0, Мешалац - Шумадија 1903 1:1, Омладинац - Тушин 0:3, Таково - Мокра Гора 2:4, Слободан је био Пријевор.

Табела: Бане 65, Слобода (Г) 60, Полет (Т) 43, Пријевор 41, Јошаница 40, Мокра Гора 39, Шумадија 1903 38, Тушин 38, Мешалац 34, Водојажа 32, Орловац 32, Трејча 30, Таково 29, Омладинац 26, Партизан (Ц) 22 бода.

30. (последње) коло, недеља

(17.00): Слобода (Г) - Таково, Мокра Гора - Омладинац, Тушин - Мешалац, Пријевор - Трејча, Партизан (Ц) - Орловац, Бане - Полет (Т), Водојажа - Јошаница. Слободан је Шумадија 1903.

Прва градска лига, 28. коло: Славија - Јагран 3:1, Арсенал - Виногради ДБ 3:1, Сушица - Маршић 7:0, Шумадија - АЗБест 2:3, Селак (МП) - Ердолија 1931 0:0, Слоја (Д) - Будућност 5:1, Слоја (Л) - Шумадија (Ч) 0:2, Колонија - Јединство 1:2.

Табела: Славија 62, Арсенал 56, Маршић 46, Сушица 45, Јагран 45, Јединство 44, Колонија 43, Будућност 38, Селак 38 (МП), Слоја (Д) 37, Шумадија 35, Ердолија 1931 34, Шумадија (Ч) 33, Виногради 33, АЗБест 28, Слоја (Л) 7 бодова.

29. коло (субота, 17.00): Колонија - Сушица, Јединство - Арсенал, Виногради ДБ - Слоја (Л), Шумадија (Ч) - Слоја (Д), Будућност - Славија, Јагран - Селак (МП), Ердолија 1931 - Шумадија, АЗБест - Маршић.

Друга градска лига, 28. коло: Младост - Хајдук 4:2, Бајремар - Кошутњак 2:1, Корићани - Шумарице 2008 5:1, Добрача - Крагујевац 1:3, Бошунџе - Селак (Ц) 2:1, Колектив - Кременац 1:3, Гава - Србија 1:0. Слободан је била Младост Теферич.

Табела: Корићани 69, Гава 58, Србија 54, Бошунџе 45, Младост 39, Бајремар 39, Младост Теферич 38, Селак (Ц) 34, Хајдук 33, Кременац 30, Кошутњак 29, Шумарице 2008 26, Добрача 26, Крагујевац 24, Колектив 5 бодова.

29. коло (недеља, 17.00): Гава - Мешалац, Србија - Младост Теферич, Кременац - Добрача, Крагујевац

фудбала. Плави Змајеви били су лак плен крагујевачког експерта, а резултат је, интересантно, истоветан као пре две недеље у Чачку - 62:6.

Феноменално је функционисала линија Мет Цексон-Цереми Пејтон. Двојица играча изгледа да су се пронаш-

БИЦИКЛИЗАМ

Три секунде
- пуна капа

ДЕЈАН Марић, такмичар Радничког, прошле недеље у Београду заузео је прво место на трци под називом "Велика награда Чубуре", чиме и даље држи лидерску позицију у генералном пласману Бициклическе лиге Србије.

Он је за три секунде био бржи у финишу од такмичара Партизана, а за нешто мање од два минута на циљ, после 114 извезених километара, као четврти стигао је још један крагујевачки бициклиста - Горан Шмелцеровић.

Раднички је, иначе, добио и пехар као најбољи клуб на овом такмичењу.

Пех Ђурђића

МАУНТИН бајкер Бојан Ђурђић није успео да заврши наступ на прошлонедељној трци која се возила у Самобору у Хрватској.

Наиме, члан Радничког морао је да одустане из здравствених разлога.

С. М. С.

ИВАН ПЕТРОВИЋ
ИЗРАСТА У ИГРАЧА
ВЕЛИКОГ ФОРМАТАОМЛАДИНЦИ СРБИЈЕ СЕ ПЛАСИРАЛИ НА
ЕВРОПСКО, А...

Иван стандардан

ОМЛАДИНСКА репрезентација Србије пласирала се на Европско првенство у Естонији, које се одржава од 3. до 15 јула, освајањем првог места на последњем квалификационом турниру у Новом Саду. Наш састанак то је остварио двома победама, над Мађарском (1:0) и Румунијом (3:0), те ремијем са Немцима (2:2).

Ипак, по нас је у свему томе најзначајније да је фудбалер Радничког 1923 Иван Петровић одиграо у сва три сусрета по 90 минута. Други члан "црвених", Лазар Росић, није задобио поверење селектора у овим дуелима, те је искуство сакупљао са клупе за резерве.

В. У. К.

ФУТСАЛ

А сад на одмор

НЕОЧЕКИВАНО, играчи Економца испали су у првом кругу такмичења на турниру који се традиционално одржава у Смедереву.

У такмичењу по групама наш тим је савладао домаћина Смедерево, а поражен је од екипе Пожаревца, састављене од прволигашких играча великог и малог фудбала, чиме су завршили своје учешће на турниру.

Тако ће се чета Ивана Божовића од петка наћи на одмору, а поновно окупљање заказано је за 28. јул.

С. М. С.

РВАЊЕ

Алал вера, домаћине

ПЕРИЦА ДИМИТРИЈЕВИЋ ПОРАЖЕН ЈЕ ТЕК У ФИНАЛУ

АНИЋУ ДВА СРЕБРА

АТЛЕТИКА

Пет пута на постољу

СРЕМСКА Митровица, у суботу и недељу, била је место одржавања финала Купа Србије за атлетичаре у сениорској конкуренцији. Наравно, на њему су наступили и атлетичари Радничког, који су освојили пет медаља.

Најсјајније се помогао једино Александар Миленковић у трци на 110 метара с препонама, где је трећи био још један члан "црвених", Марко Мишковић. Спринтер Милош Савић стигао је као други на најкраћој спринтерској деоници, 100 метара, док је сребрну медаљу "привредио" и Лазар Анић, и то два пута, зауевши позиције тик до победника у скоку удаљ и трскоку.

У екипној конкуренцији Раднички је тиме заузео шесто место.

В. У. К.

КРАГУЈЕВАЦ је протеклог викенда био домаћин сениорског првенства Србије у рвању грчко-римским стилем на коме је учествовало око сто такмичара из 20 клубова.

У изузетно јакој конкуренцији, велики успех у категорији до 60 килограма забележио је домаћи рвач Перица Димитријевић, освојивши сребрну медаљу. Он је тек у финалу поражен од искусног Кристијана Фриса, освајача медаља се светских и европских шампионата.

- Перица је одлично одрвао, и очигледно је да се враћа у форму и да ће на њега у скорје време озбиљно морати да се рачуна. То говори и повратак у репрезентацију Србије - рекао нам је спортски директор клуба Зоран Синђић.

Осим Димитријевића, за наш тим наступао је и Милан Тодоровић, док је Милош Спасић изостао са такмичења јер није успео да скине килажу.

Од репрезентативаца, публика у Крагујевцу могла је да види „бронзаног“ са Европског првенства у Београду, Штепанека из зрењанинског Пролетера, као и Максиминовића, члана београдског Парти-

зана, учесника Олимпијаде у Лондону ове године.

Екипно, када се све сабере, Раднички је био осми, док је ове године најбоља екипа зрењанински Пролетер.

На крају, свакако, нису остале ни заслужене похвале домаћину за заиста одличну организацију.

СЛЕДИ МЕМОРИЈАЛНИ ТУРНИР "ЉУБОМИР ИВАНОВИЋ ГЕЦА"

У част великана

ОВОГ викенда Београд ће бити домаћин најбољим рвачима Србије, који ће учествовати на традиционалном меморијалном турниру „Љубомир Ивановић Геца“, у знак сећања и поштовања на једног од великана који је обележио овај спорт својим бројним успесима.

Тим поводом, а у оквиру репрезентације Србије, појавиће се и двојица Крагујевчана, чланова Радничког, Перица Димитријевић и Милош Спасић.

С. М. С.

СТРЕЉАШТВО

Ристић непобедив

ПОБЕДОМ на Светском купу за параолимпијце у Немачкој, и новим изједначавањем апсолутног светског рекорда, погодивши 600 од 600 могућих кругова у основном делу, Драган Ристић, стрелац "Чика Мате", још једном је доказао да је светска класа. У финалном је такође блистао, са 106,6 кругова, што је опет најбоље достигнуће свих времена.

Подсећамо, Ристић је сјајним резултатима још на Светском првенству у Хрватској 2010, изборио учешће на Параолимпијским играма у Лондону.

В. У. К.

Сребро и бронза за Стеву

ДВА одличја освојио је Стеван Плетикосић на прошлонедељном финалном турниру Купа Стрелачког савеза Србије, одржаном у Новом Саду.

Првог дана, у дисциплини МК пушка 60 метака лежећи, Плетикосић је био други са резултатом од 696,5 кругова, док је треће место припало такође крагујевачком стрелцу, Милутину Стефановићу, који је у основном делу такмичења био други, али га је клупски друг претекао одличном финалном серијом.

Код јуниора, Милош Ивановић је у истој дисциплини био пети, док је Јована Мирчески, у конкуренцији дама, заузела четврто место.

Другог дана такмичења на програму је била дисциплина тростав МК пушка, три пута 40 метака за јуниоре и сениоре, односно три пута 20 метака за јуниорке и сениорке. Плетикосић је, као и прошле године, освојио бронзану медаљу, иако је, после основног дела, био други са 11 кругова мање од Миросављева (1.161) Ипак, Миленко Себић био је бољи у финалној серији за 1,3 круга.

У истој конкуренцији, Милутин Стефановић је окончао наступ као шести, док је код дама Селена Чоловића заузела пето место.

С. М. С.

РУКОМЕТ

РАДНИЧКИ - ЦРВЕНКА 30:30

Неславан опроштај

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: "Језеро". Гледалаца: 100. Судије: Лазар (Косовска Митровица), Арсенијевић (Ниш). Седмерци: Раднички: 5/2, Црвенка 4/3. Искључења: Раднички 8, Црвенка 12 минути.

РАДНИЧКИ: Лекић, Гавриловић 2, Симић, Јанићијевић, Радојичић 2, Злајановић, Сијановић 6, Пећуровић, Марковић, Цвечић, Милинчић, Николић 3, Илић 6, Рајичевић 7, Продановић, Шмић 4.

ЦРВЕНКА: Ивић, Радоњић, Јоловић 4, Рачић 3, Гулешић, Николић, Мирић, Буровић 3, Манојловић, Прле 13, Грујичић 4, Вићас, Милић, Холиер 1, Сијанковић 2.

КАКО се крај првенства примицао, тако су Крагујевчани све слабије играли, имали резултате испод очекивања, у шта се укључило и последњи реми са Црвеном - 30:30 (16:16). Ни промена тренера, која се догодила после прошлонедељног убедљивог пораза од сада већ друголегаша Смедерева, када је Славишу Лаковића на клупи заменио Горан Весели-

новић, није се значајније одразила на форму и партију "црвених".

Гости су практично целим током утакмице били у егалу са Крагујевчанима, најпре захваљујући од-

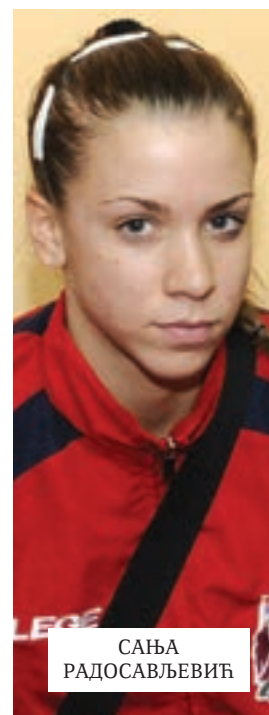
ЖРК РАДНИЧКИ ЛЕПЕНИЦА КГ

Све саме репрезентативке

НА списак 21 играчице које се спремају за Светско првенство у Чешкој, на програму од 1. до 14. јула, тренер јуниорске репрезентације Србије, др Зоран Валдевит, уврстио је и две рукометашице Радничког Лепенице КГ - крило Сању Радосављевић и бека Маријану Танић. Истовремено, селектор кадеткиња Слободан Једоксич међу својих 19 потенцијалних репрезентативки позвао је голмана Тијану Ђосић и бека Марију Јовановић.

Такође, две „тигрице“ чиниће састав репрезентације Суперлиге у ревијалној утакмици са шампионом, екипом Зајечара. Тај сусрет је заказан за 5. јун, а наспрнут „амазонки“ наћи ће се доскорашњи голман Крагујевчанки Кристина Георгијевић и средњи бек Лана Жига.

В. У. К.

САЊА РАДОСАВЉЕВИЋ

СУПЕР ЛИГА (М)					
30. (последње) КОЛО: Раднички - Црвенка 30:30, Црвена звезда - Партизан 29:26, Југовић - Војводина 24:24, Обилић - Железничар 36:37, ПКБ - Пожаревац 20:19, Динамо - Рудар 32:34, Напредак - Смедерево 26:20, Колубара - Металопластика 29:26.					
Партизан	30	25	3	2.911	78053
Војводина	30	21	5	4.865	76747
Раднички	30	16	7	7.835	78239
Металоплас.	30	16	3	11.824	75035
Југовић	30	12	7	11.763	75931
Колубара	30	14	5	11.849	86131
Напредак	30	13	4	13.793	80430
Ц. звезда (-6)	30	15	5	10.808	76229
Рудар	30	12	4	14.801	80328
Железничар	30	12	4	14.849	90228
ПКБ	30	11	3	16.752	77525
Црвенка	30	11	2	17.801	83324
Пожаревац	30	11	2	17.756	78224
Смедерево	30	11	2	17.685	74024
Динамо	30	6	2	22.816	90414
Обилић	30	6	0	24.772	87612

У квалификације за Лигу шампиона иде Партизан, Европски куп играће Војводина, док Раднички и Металопластика имају наступ у Челени купу.

Из лиге испадају: Пожаревац, Смедерево, Динамо и Обилић.

АТМОСФЕРА У ХАЛИ "ЈЕЗЕРО"
БИЛА ЈЕ ПОБЕДНИЧКА

Фото: kkradnicki.rs

Европа, ипак, на видику

Како се и очекивало, а што је најавио и тренер Широкој Иван Велић још после утакмице у Крагујевцу у фебруару, најбољи тим из БиХ одустио је од шампионата у Евро кућу које је изборио у прошлеј години. Ако би се поштовала правила АБА лиге први следећи клуб испод „црвене“, а што је Раднички, требало би да заузме то место.

Тачно је да је Широки одустио од шампионата у Европи и што је за сада једино сигурно. Чекамо информацију и позив нашег Савеза о учешћу у међународном шампионату, па уколико она дође, сећемо и договорити се да ли прихватимо или не.

Како стоје ствари, у случају да кренемо у Европу, буџет би морао бити већи за 200 до 250 хиљада евра, што је веома пристојна свота. Организатор тражи гаранције и кофинансирање, па је све још увек неизвесно.

Покушаћемо да задржимо велики број играча који су играли у Радничком у прошлеј сезони, а уз то би екипа требало да се помлади. Што се тренера тиче, Николић остаје 99,9 posto, мада је у животи увек све могуће – каже председник Иван Грујин.

Звездаши претерали

Рај на терену, како што обично бива, пренео се и на трибине. „Ђаволи“ су претеривали са убацивањем предмета на терен, што је изазвало неколико крајних прекида.

За разлику од досадашњих мечева ових ривала, овога пута „Делије“ су дошле организовано, њих око 300, али никако се не могу похвалити „смерним“ навијањем. Псовке, увреде, оно што је уобичајено припадницима јојана на нашим мечевима високог ризика, били су традиционално у арсеналу навијања са обе стране, на што смо се већ навикли. Али „бомбардовање“ љубике и клупе Радничкој шововским ударима и пецкањима из Звездиној навијачкој шабору претерали је сваку меру. Један од играча добио је ојектине на враћу, па је на трибинама била принуђена да реагује дежурна екипа хитне помоћи, а до прекида утакмице у 25. минути довео је „шововски удар“ који је пао на клупу Радничкој. Играчи су се разбегали, прекид је трајао још једног минута, па је меч наставаљен. Своју љубицу смирио је Светислав Пешић молбом да навијају достојанствено.

На све то комесар сусрета Милан Крнеша, наравно из Београда, рекао је само збуњеним погледима и понеком забелешком у свесци.

Реч победника

Видљиво задовољан, сад без „ојровних илица“ упућених на рачун Савеза, судија или комесара за шампионате, био је Светислав Пешић.

Наша одбрана и скок однели су првају. Победио је наш концепт игре, њега „гурамо“ целе године и на крају се испалило. У првом полувремену кубурили смо са скоком, али у другом било је одлично. Имало смо десет чистих ухваћених лопти у најаду из којих смо поенирали. Овако желимо да играмо и следеће године.

Честитке Радничком на доброј игри током целе сезоне. Урадили су многу и морам да кажем да, иако сам у лејим годинама, многу сам као тренер научио од њих. То је нека сасвим друга кошарка, коју су препознали и играоци. Желим им многу успеха у будућности – рекао је после утакмице тренер Црвене звезде.

Тешко са Звездом

У шабору Радничкој неверица. Мирослав Николић јораз објашњава на следећи начин.

Тешко је победити Звезду два пута. То је национална кошаркашка инстинкција, овога пута играли су боље од нас, борбеније, жустрије. Ове године одиграли смо добру сезону, заузели друго место у Србији, али, на жалост, нисмо стигли да се боримо за пехар.

Мислим да би са Партизаном у финалу били у еталу, на једну лопту. Црвена звезда нам сама то себи мање лежи. Хвала љубици на дивној атмосфери“.

О игри звездиној и наших странаца, Муша је рекао:

Тешко можемо добити овакву утакмицу без два наша Американаца. Они су најправили добру сезону, пред њима су уговори у стојинама хиљада долара, па ваљда не желе да се повреде. И на тренинзима се не труде. Да је Сајмон био онај прави, јурили бисмо тешко.

И о његовој даљој каријери уследила је недоумица.

Не знам да ли ћу остати у Крагујевцу. Овако је даље тешко радити, сваке године десет нових играча, па прави екипу.

Уследиће састанци, разговори, видећемо. Све је за сада још далеко.

КРАГУЈЕВЧАНИ ОСТАЛИ БЕЗ ФИНАЛА НАЦИОНАЛНОГ ШАМПИОНАТА: РАДНИЧКИ - ЦРВЕНА ЗВЕЗДА 1:2

Оде санак пусти

НАЈМАЊЕ ПРУЖИЛИ КАД СЕ ОД ЊИХ
НАЈВИШЕ ОЧЕКИВАЛО”
АМЕРИКАНЦИ СКОТ И САЈМОН

Пише Милутин Марковић

СВЕ се скоцкало. И квалитет екипе који је неоспоран, и бразилска атмосфера на трибинама, активан противник, сасвим солидно прво полувреме, све је ишло на рачун Радничког. Шта се десило у свлачионици не зна се, али Београђани су изашли препоручени, мотивисани, борбени, решени да победе, док је са друге стране стране стигла само конфузија. Пет и по минута Раднички није пробацио лопту кроз обрч, Звезда је постигла 16 и ту је победник одлучен. Јесте домаћин и даље, барем резултатски био у игри за победу, стигло се и до изједначења на 60:60, али и тада је искусном оку било видљиво да од победе нема ништа. Жеља,

воља, снага и мотивација били су очигледно на страни „црвено-белих“ и заслужено иду у финале.

С друге стране, у овој утакмици на видело су изашле све мане, има их доста, крагујевачког састава. Најпре немотивисаност Сајмона и Скота од којих у овој утакмици није било никакве вајде. Као да су чекали да се првенство што пре заврши јер су већ, добрим играма у АБА лиги, обезбедили добру цену на тржишту. Видљива је била и немоћ плејева у тренуцима када се ломио резултат, који на добру противничку одбрану каква је била у овој утакмици, срљају са решењима у избору напада главом кроз зид, понекад чак тврдоглаво. И најзад немоћ под кошом, која је посебна прича. У првом полувремену

скок је како тако функционисао, било је 22-19 у корист Радничког, али у другом су звездаши, на челу са хиперактивним Томасом, купили све важне лопте. Само девет скокова у 20 минута права је слика игре у том сегменту. Ипак најјачи утисак оставио је снажно мотивисани Петар Поповић феноменалном партијом. У џеп је ставио сва три домаћа центра, Сајмона, Марјановића и Мијатовића, и убедљиво и сигурно држао под контролом простор испод коша, уз то направио само три личне грешке.

Сезона је завршена, а Раднички је стао на степеници од прошле и претпрошле године. Следи време за сумирање резултата, вероватне кадровске промене, па онда на јесен поново на „Јадран“.

Неко, ипак, лаже

Неизбежна „пецкања“ двојице тренера ни овога пута нису изостала. Најпре је Николић испричао своје виђење догађаја после групе утакмице у Београду.

Светислав јесте велики тренер, првак је света, али ради неке неморалне ствари. Није лепо у шоку илеј офа долазити код мојих играча и врвоваћи их за свој тим. После групе утакмице пршао је Стивену Марковићу и звао га да дођодине игра у Звезди.

Свашта су радили да би нас избацили, Стивен ми је рекао, а видели су и остали играчи. Зајмо сам и имао расправу са њим у хали.

Пешић је, наравно, имао друшчије виђење.

Муша понекад зна да лаже, не зајмо што је лажов, већ што воли да се служи неистинама. У Србији воле да говоре ружно о другима да би себе испакли. Мало сам стварији од њега, мада га ценим и говорим да је изузетан стручњак и да има јуно заслуга за нашу кошарку, па кажем да не би требало да се користи тим провинцијским лажима. Нећу га пуштити редовном суду, јер знам да уме да игра, а кад се лава охлади, доћи ће он да се извини.

Што се Марковића тиче, он је одличан играч. Звали смо га и пред прошлу сезону, а и за предстојећу му је позив ојворен.

Ипак, обе изјаве су дајше када су у сали тренери били сами пред новинарима, шако да суочења и сазнања о томе ко лаже није било.

Углавном, Кошаркашки савез је муњевито реаговао и обојицу за наведене изјаве казнио са по 100 хиљада динара.

